Äänekosken kaupunki

Talousarvio 2027

Taloussuunnitelma 2028-2029

Kaupunginhallitus 16.11.2026

ÄÄNEKOSKI
Tulevaisuus asuu täällä

Sisällys

1 Kaupunginjohtajan katsaus 5

2 Talousarvion yleisperustelut 8

2.1 Taloussuunnittelun lähtökohdat 8
2.1.1 Talousarvion perusteet 8
2.1.2 Äänekosken kaupungin organisaatio 10
2.1.3 Väestö 10
2.1.4 Työllisyys 12
2.1.5 Ympäristö ja ilmasto 13

2.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 14
2.2.1 Yleinen talouskehitys 14
2.2.2 Kansantalouden kehitys 15
2.2.3 Kuntatalouden tilanne 16
2.2.4 Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen 17
2.2.5 Taloudellinen tilanne Äänekoskella 24

2.3 Äänekosken kaupunkistrategia 26

2.4 Konsernin toiminta ja talous 29
2.4.1 Yleistä 29
2.4.2 Kaupungin yleiset konsernitavoitteet 30
2.4.3 Yhtiökohtaiset tavoitteet 30

2.5 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 34

2.6 Henkilöstö 37
2.6.1 Henkilöstömuutokset vuoden 2027 talousarviossa 37

3 Tuloslaskelma 40

3.1 Yleistä tuloslaskelmasta 40

3.2 Tuloslaskelma 40
3.2.1 Toimintatulot 41
3.2.2 Toimintamenot 42
3.2.3 Toimintakate 44
3.2.4 Verotulot 44
3.2.5 Valtionosuudet 45
3.2.6 Rahoitustulot ja -menot 47
3.2.7 Vuosikate 47
3.2.8 Poistot 48
3.2.9 Tilikauden tulos 48

4 Käyttötalousosa 49

4.1 Tuloslaskelma lautakunnittain 49

4.2 Yhteenveto määrärahoista sitovuustasoittain 50

5.1 Tuloskortit (kaupunki) 51

5.2 Tuloskortit (toimialakohtaiset) 52
5.2.1 Keskushallinto 52
5.2.2 Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue 52
5.2.3 Opetus ja kasvatus 52
5.2.4 Kulttuuri ja liikunta 53
5.2.5 Kaupunkirakenne ja ympäristö 53

5.3 Tarkastuslautakunta 54
5.3.1 Toiminta-ajatus 54
5.3.2 Talousarvio 2027 55

5.4 Kaupunginhallitus 55
5.4.1 Toiminta-ajatus 55
5.4.2 Talousarvio 2027 55
5.4.3 Henkilöstö 55
5.4.4 Hallintopalvelut 56
5.4.5 Talous-, tietohallinto- ja liikennepalvelut 56
5.4.6 Henkilöstöpalvelut 57
5.4.7 Elinvoimayksikkö 58
5.4.8 Maankäyttö 58
5.4.9 Muu toiminta 60

5.5 Työllisyysaluelautakunta 60
5.5.1 Toiminta-ajatus 60
5.5.2 Tavoitteet 61
5.5.3 Talousarvio 2027 63
5.5.4 Henkilöstö 63
5.5.5 Työvoimapalvelut 63

5.6 Opetus- ja kasvatuslautakunta 66
5.6.1 Toiminta-ajatus 66
5.6.2 Tavoitteet 67
5.6.3 Talousarvio 2027 68
5.6.4 Henkilöstö 68
5.6.5 Lasten, perheiden ja nuorten palvelut 69
5.6.6 Opetuspalvelut 75

5.7 Kulttuuri- ja liikuntalautakunta 80
5.7.1 Toiminta-ajatus 80
5.7.2 Tavoitteet 80
5.7.3 Talousarvio 2027 81
5.7.4 Henkilöstö 81
5.7.5 Kulttuuri- ja liikuntapalvelut 81

5.8 Kaupunkirakennelautakunta 86
5.8.1 Toiminta-ajatus 86
5.8.2 Tavoitteet 87
5.8.3 Talousarvio 2027 88
5.8.4 Henkilöstö 89
5.8.5 Kaupunkirakennepalvelut 89

5.8.6 Ruokapalvelut 91
5.9 Ympäristölautakunta 93
5.9.1 Toiminta-ajatus 93
5.9.2 Tavoitteet 93
5.9.3 Talousarvio 2027 93
5.9.4 Ympäristövalvonta 94
5.9.5 Ympäristöterveydenhuolto 95
5.9.6 Maaseutuasiat 95

6 Investointiosa 95
6.1 Investointisuunnitelma: Hyväksytyt erilliskohteet, ei muutostarvetta (kustannusarvio sitova) 97
6.2 Investointisuunnitelma: Hyväksyttyjen erilliskohteiden muutokset (kustannusarvio sitova) 97
6.3 Investointisuunnitelma: Uudet erilliskohteet (kustannusarvio sitova) 97
6.4 Investointisuunnitelma: Investointiniput (ei kohdekohtaista kustannusarviota, sitovuustaso nippu) 98
6.5 Investointitulot ja -menot yhteensä 99
6.6 Leasingrahoituksella toteutettavat investointikohteet 99

7 Rahoitusosa 99
7.1 Toiminnan ja investointien rahavirta 100
7.1.1 Toiminnan rahavirta 100
7.1.2 Investointien rahavirta 100
7.2 Rahoituksen rahavirta 101
7.2.1 Antolainauksen muutokset 101
7.2.2 Lainakannan muutokset 101
7.2.3 Oman pääoman muutokset 101
7.2.4 Muut maksuvalmiuden muutokset 101
7.2.5 Muut merkittävät taloudelliset vastuut 101

8 Taloussuunnitelma 2027-2029 102
8.1 Yleistä 102
8.2 Taloussuunnitelman perusteet 102

9 Talousarvio 2027 täytäntöönpano-ohjeet 104
9.1 Talousarvion sitovuus ja tilivelvolliset 104
9.2 Talousarviomuutokset 106
9.3 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 106
9.4 Tuloslaskelma 107
9.5 Käyttösuunnitelmat 107
9.6 Erityiset rajoitukset 107
9.6.1 Henkilöstö 107
9.6.2 Yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen 107
9.6.3 Muut rahoitusmenot 108
9.6.4 Investoinnit 108

9.6.5 Raportointi 108

10 Liitteet 109

10.1 Tuloslaskelma 2027, ulkoinen/sisäinen 109

10.2 Käyttötalous lautakunnittain 2027, ulkoinen/sisäinen 110

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Suomen taloudessa on vuoden 2026 aikana nähty pitkään odotettuja merkkejä paremmasta. Valtiovarainministeriön syksyn ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2026 ja kasvun ennakoidaan vahvistuvan 1,8 prosenttiin vuonna 2027. Talouden elpyminen on aiemmin arvioitua vahvempaa ja kasvu näkyy jo useilla toimialoilla. Vienti on piristynyt ja yritysten tilauskannat ovat vahvistuneet. Tavaroiden ja palvelujen viennin ennakoidaan kasvavan 2,1 prosenttia vuonna 2026 ja 1,6 prosenttia vuonna 2027. Investoinnit ovat kääntyneet selvään kasvuun erityisesti puolustushankkeiden, datakeskusten, teollisuuden investointien ja energiasiirtymän tukemina. Vuonna 2026 investointien ennustetaan kasvavan peräti 7,8 prosenttia ja vuonna 2027 edelleen 4,4 prosenttia.

Talouden kasvun myönteiset vaikutukset eivät kuitenkaan vielä näy työmarkkinoilla täysimääräisesti. Työllisten määrän arvioidaan vähenevän vuonna 2026 vielä 0,5 prosenttia ja työttömyysasteen nousevan 10,3 prosenttiin. Käännettä parempaan odotetaan vuonna 2027, jolloin työllisten määrän ennustetaan kasvavan 1,1 prosenttia ja työttömyysasteen laskevan 9,9 prosenttiin. Talouden toipuminen on siten käynnissä, mutta työttömyys pysyy edelleen korkealla tasolla.

Julkisen talouden tilanne säilyy tästä huolimatta vaikeana. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2026 ja 4,5 prosenttia vuonna 2027. Julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen nousee ennusteen mukaan noin 90 prosenttiin vuonna 2026 ja jatkaa kasvuaan tulevina vuosina. Myös kuntatalouteen kohdistuu edelleen huomattavia paineita. Kuntien menoja kasvattavat erityisesti palkka- ja hintatason nousu, samalla kun vaisu työllisyyskehitys jarruttaa verotulojen kasvua. Kuntatalouden rahoitusasema pysyy ennusteen mukaan alijäämäisenä.

Äänekosken talouden kehitys on perinteisesti ollut vahvasti sidoksissa Suomen vientiteollisuuden suhdanteisiin. Vuoden 2026 aikana toimintaympäristömme on edelleen ollut haastava. Työttömyys on pysynyt korkeana, ja viime vuosien irtisanomiset, tehtaiden tuotannolliset muutokset ja lomautukset ovat heijastuneet alueen työllisyyteen, verotulokehitykseen ja kaupungin työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin. Vuoden 2025 lopulla arvioitiin jo, että teollisuuden rakennemuutokset kasvattavat työttömyyttä Äänekoskella vuonna 2026.

Kaupungin taloudessa vuosi 2026 on osoittautunut vuotta 2025 vaikeammaksi. Vuoden 2025 tilinpäätöksen jälkeen kaupungin taseessa oli kertynyttä ylijäämää 9,4 miljoonaa euroa, mutta lokakuun talousarviovalmistelussa vuoden 2026 alijäämän arvioitiin nousevan noin 4,6 miljoonaan euroon. Vuoden 2025 tulos oli noin

0,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Näin ollen talouden heikkeneminen vuodesta 2025 vuoteen 2026 on ollut merkittävä.

Tilanne ei ole tullut yllätyksenä. Jo vuoden 2026 talousarviossa tunnistettiin tarve vähintään 1,5 miljoonan euron pysyville vuosittaisille säästöille vuodesta 2027 alkaen sekä palvelujen sopeuttamiselle väestömäärän kehitykseen. Samalla todettiin, että kaupungin investointitason on pitkällä aikavälillä vastattava tulorahoituksen kantokykyä ja että vuosikatteen tulisi pysyvästi ylittää poistot.

Vuosi 2026 onkin ollut myös talouden tasapainottamisen vuosi. Talouden tasapainottamiseen tähtääviä päätöksiä on valmisteltu ja toimeenpantu koko vuoden ajan. Keskeinen periaate on, ettei talouden tasapainoa voida rakentaa yksittäisillä kertaluonteisilla säästöillä, vaan kaupungin kustannusrakenteen on vastattava tulevien vuosien väestökehitystä, palvelujen kysyntää ja käytettävissä olevia tuloja. Tämä tarkoittaa palveluverkon, henkilöstön, toimitilojen ja toimintatapojen jatkuvaa arviointia. Sopeuttaminen on tehtävä hallitusti siten, että palvelujen laatu ja kaupungin elinvoima säilyvät.

Vuoden 2027 talousarvio on edelleen alijäämäinen. Tämä osoittaa, ettei kaupungin talouden tasapainottaminen ratkea yhden talousarviovuoden aikana. Suunta on kuitenkin saatava määrätietoisesti muuttumaan. Menojen kasvua on hillittävä ja palvelujen sekä henkilöstöresurssien määrää sopeutettava asiakasmäärien ja väestökehityksen mukaisesti. Tämä ei tarkoita pelkästään palvelujen vähentämistä. Se tarkoittaa myös toimintatapojen uudistamista, digitalisaation hyödyntämistä, palveluverkkojen tarkoituksenmukaistamista sekä vapautuvien tehtävien ja tilojen kriittistä arviointia. Tätä linjaa on jo toteutettu vuoden 2027 valmistelussa. Emme voi poissulkea myöskään maltillisia veronkorotuksia taloustilanteen kohentamiseksi.

Investointien osalta kaupungin on siirryttävä viime vuosia maltillisemmalle tasolle. Äänekoski on viime vuosina investoinut huomattavasti päiväkoteihin, kouluihin, liikuntapaikkoihin ja muuhun palveluinfrastruktuuriin. Näillä investoinneilla on rakennettu kaupunkilaisille laadukkaita palveluja vuosikymmeniksi eteenpäin. Nyt painopistettä on mahdollista siirtää olemassa olevan omaisuuden tehokkaaseen käyttöön ja välttämättömiin investointeihin. Vuoden 2027 nettoinvestoinnit ovat 4,2 miljoonaa euroa. Investointitaso laskee siten selvästi vuodesta 2026 ja tukee kaupungin talouden tasapainottamista sekä velkaantumisen hillitsemistä. Investointiohjelmassa painottuvat olemassa olevan infrastruktuurin, kiinteistöjen, liikenneväylien ja liikuntapaikkojen ylläpitäminen ja kehittäminen.

Kaupungin velkaantumisen hillitseminen edellyttää jatkossa sitä, että vuosikate

saadaan jälleen kestävälle tasolle suhteessa poistoihin ja investointeihin. Tämä on yksi tulevien vuosien keskeisimmistä talouden tavoitteista. Emme voi pitkällä aikavälillä rahoittaa normaalia palvelutuotantoamme tai investointejamme velalla. Talouden tasapainottaminen on tästä syystä ennen kaikkea kaupungin tulevan toimintakyvyn turvaamista.

Vaikka vuoden 2027 talousarvio on tiukka, tulevaisuuteen on perusteltua suhtautua luottavaisesti. Suomen talouden suhdanne on kääntymässä parempaan, vienti vetää ja investoinnit kasvavat. Työllisyyden ennakoidaan paranevan vuodesta 2027 lähtien. Äänekoskelle vientiteollisuuden piristyminen on erityisen tärkeää. Vahva teollinen perusta, biokiertotalouden osaaminen, hyvä logistinen sijainti sekä kaupungissa viime vuosina tehdyt huomattavat investoinnit luovat meille hyvän pohjan hyötyä talouden kasvusta.

Samalla meidän on itse huolehdittava siitä, että kaupungin talous kestää myös heikommat vuodet. Talouden tasapainottaminen, palvelujen sopeuttaminen muuttuvaan kysyntään ja investointitason pitäminen kaupungin kantokyvyn mukaisena eivät ole ristiriidassa kaupungin kehittämisen kanssa. Päinvastoin terve talous antaa meille tulevaisuudessa mahdollisuuden investoida, kehittää palveluja ja tukea uusien työpaikkojen ja yritysten syntymistä.

Äänekoskella on viime vuosien vaikeuksistakin huolimatta paljon vahvuuksia. Meillä on modernit palvelut, uudistunut koulu- ja päiväkotiverkko, vahva teollinen perusta ja osaamista, jonka varaan voidaan rakentaa uutta kasvua. Vuoden 2027 tehtävänä on vahvistaa kaupungin talouden perustaa ja samalla pitää katse tulevassa. Talouden noususuhdanteen ensimerkit ovat jo näkyvissä. Kun pidämme nyt huolta omasta taloudestamme ja teemme tarvittavat ratkaisut yhdessä, Äänekoskella on hyvät edellytykset tulla seuraavaan kasvun vaiheeseen entistä vahvempana.

Tulevaisuus asuu täällä - yhdessä me tulemme onnistumaan.

Matti Tuononen
kaupunginjohtaja

2 Talousarvion yleisperustelut

2.1 Taloussuunnittelun lähtökohdat

2.1.1 Talousarvion perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Äänekosken kaupungissa taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta, josta ensimmäinen vuosi on sitova talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähden sitovia eriä. Talousarvio ja – suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Alijäämän kattamista ei voida siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli.

Kuntalain 118 §:n mukaan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos

- kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa
- kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa asukasta kohden ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden

TAI

- kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:

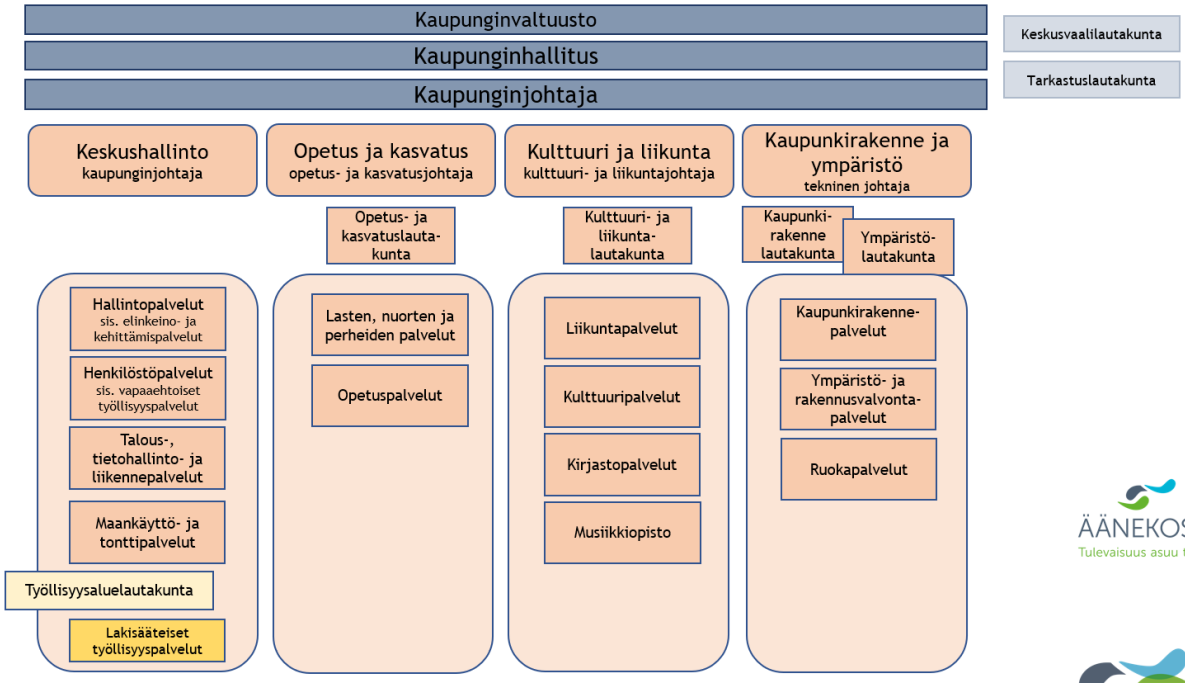
    1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
    2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;
    3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
    4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kuntalain 118 §:ää koskien erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksiä on tarkennettu ja laki on tullut voimaan 1.3.2019. Tunnuslukujen raja-arvot lasketaan vuosittain Valtiokonttorin ylläpitämiin konsernitilipäätösten tietoihin ja kunnan vahvistamaan tuloveroprosenttiin perustuen.

Äänekosken kaupungilla ei ole kattamatonta alijäämää. Edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää oli tilikauden 2025 lopussa 9,4 miljoonaa euroa (536 euroa/asukas). Kunnan konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää 11,6 miljoonaa euroa (665 euroa/asukas).

Lisäksi kaupungin ja konsernin vuosien 2024 ja 2025 talouden tunnusluvuista yksikään ei ole täyttänyt lain mukaisia arviointikriteeristön raja-arvoja, joten tunnuslukujen perusteella arviointimenettelyä ei tarvitse käynnistää.

2.1.2 Äänekosken kaupungin organisaatio

2.1.3 Väestö

Väkiluvun kehitys

Suomen virallinen väkiluku 31.12.2025 oli 5 652 881. Väkiluku kasvoi vuoden 2025 aikana yhteensä 16 910 henkilöllä. Kasvu oli lähes puolet pienempää kuin edeltävänä vuotena (vuonna 2024 väestö kasvoi 32 120 henkilöllä). Väestönkasvu perustui täysin ulkomailta saatuun muuttovoittoon, sillä vieraskielisen väestön määrä kasvoi vuoden aikana peräti 36 244 henkilöllä. Suomessa kuoli selvästi enemmän ihmisiä kuin syntyi. Äidinkielenään suomea, ruotsia tai saamea puhuvien määrä väheni vuoden aikana 19 334 henkilöllä.

Suomessa asui vuoden 2025 lopussa 660 800 ulkomaalaistaustaista henkilöä, mikä on 11,7 % väestöstä. Ulkomaista syntyperää olevien osuus väestöstä oli korkein Uudenmaan maakunnassa (20,1 %) ja toiseksi korkein Ahvenanmaalla (19,7 %). Ahvenanmaan ulkomaista syntyperää olevista ruotsalaistaustaisia oli 38,3 %. Matalin ulkomaista syntyperää olevien osuus oli edelleen Etelä-Pohjanmaalla.

Kaikista ulkomaalaistaustaisista henkilöistä lähes puolet asui yhä pääkaupunkiseudulla. Manner-Suomen kunnista ulkomaalaistaustaisten osuus oli korkein Vantaalla (noin 30 %) ja Espoossa (noin 26 %), joita seurasi vahvasti ruotsinkielinen rannikkokunta Närpiö.

Keski-Suomen maakunnan väkiluku kääntyi vuonna 2025 laskuun kahden poikkeuksellisen vahvan kasvuvuoden jälkeen. Tilastotietojen mukaan maakunnan

kokonaisasukasluku oli vuoden lopussa 273 864 henkilöä, mikä merkitsee 248 asukkaan nettotappiota vuoden aikana. Keskeisin tekijä negatiivisen kehityksen taustalla oli kotimainen muuttoliike, sillä Keski-Suomen maakunnallinen nettomuuttotappio muualle Suomeen oli 760 henkilöä. Samaan aikaan ulkomainen muuttovoitto maltillistui odotetusti; vuosina 2023–2024 havaittu, sotaa paenneiden ukrainalaisten kotikuntahakemuksista johtunut poikkeuksellinen maahanmuuttopiikki tasaantui, ja alueelle saapuneiden maahanmuuttajien määrä väheni noin 1 000 henkilöllä edeltävään vuoteen verrattuna. Alueellinen keskittyminen ja väestöllinen eriytyminen jatkuivat maakunnan sisällä voimakkaina. Jo 71 % kaikista keskisuomalaisista asuu Jyväskylän seutukunnassa. Vuonna 2025 maakunnan 22 kunnasta vain kolmen asukasluku kasvoi: Jyväskylän (+773 henkilöä), Muuramen (+33 henkilöä) ja Uuraisten (+2 henkilöä). Kaikissa muissa alueen kunnissa väestömäärä väheni vuoden aikana.

Äänekosken kaupungin väkiluku oli vuoden 2025 lopussa 17 492, joten väkiluku väheni 248 henkilöä vuonna 2025. Nettomaahanmuuton osuus oli 17 henkilöä vuonna 2025 ja kokonaisnettomuutto -83 henkilöä. Tilastokeskuksen viimeisimmän ennakkotilaston mukaan väkiluku oli 17 331 syyskuun 2026 lopussa.

Äänekosken kaupungin väkiluku on laskenut 1 882 henkilöllä vuodesta 2016 vuoteen 2025.

TAULUKKO 1. ASUKASLUVUN KEHITYS JA MUUTOKSET VUOSINA 2016-2025

Vuosi	Asukasluku 31.12.	Muutos %	Muutos (asukasta)
2016	19 374	-1,4 %	**-272**
2017	19 144	-1,2 %	**-230**
2018	18 851	-1,5 %	**-293**
2019	18 765	-0,5 %	**-86**
2020	18 577	-1,0 %	**-188**
2021	18 318	-1,4 %	**-259**
2022	18 120	-1,1 %	**-198**
2023	17 971	-0,8 %	**-149**
2024	17 740	-1,3 %	**-231**
2025	17 492	-1,4 %	**-248**

Väestöennuste

Tilastokeskuksen virallisen väestöennusteen mukaan Suomen väkiluku nousee 6,5 miljoonaan henkilöään vuoteen 2070 mennessä, mutta kasvu on täysin riippuvaista arvioidusta 40 000 henkilön vuosittaisesta nettomaahanmuutosta. Historiallisen matalan syntyvyyden vuoksi maan oma luonnollinen väestönmuutos on voimakkaasti negatiivinen, mikä johtaa väestön nopeaan ikääntymiseen: yli 74-

vuotiaiden määrän ennustetaan nousevan kahteen miljoonaan eli lähes kolmannekseen koko väestöstä vuoteen 2070 mennessä samalla kun alle 15-vuotiaiden määrä supistuu. Tämä muutos heikentää väestöllisen huoltosuhteen arvoon 72 sataa työikäistä kohti, ja kehitys eriytyy maantieteellisesti voimakkaasti, sillä kasvu keskittyy vain kahdeksaan maakuntaan samalla kun yhdentoista maakunnan väestömäärä vähenee vuoteen 2045 mennessä.

Tilastokeskuksen pitkän aikavälin väestöennusteen mukaan Äänekosken väkiluvun arvioidaan laskevan noin 14,8 prosenttia ja painuvan hieman yli 15 000 asukkaaseen vuoteen 2045 mennessä.

Väestöllinen huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0-14 v.) ja vanhusten (yli 65 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15–64 v.) määrään.

Tilastokeskuksen vuonna 2024 julkaistun väestöennusteen mukaan koko maan huoltosuhde pysyy vakiintuneen maahanmuuton ansiosta nykyisellä tasollaan seuraavat 15 vuotta ja on vuoden 2039 lopussa 60. Tämän jälkeen huoltosuhde lähtee jyrkkään nousuun ja saavuttaa arvon 72 vuoden 2070 lopussa. Nykyisen tasoinen nettomaahanmuutto lykkää huoltosuhteen heikkenemistä, mutta ei estä sitä kokonaan, sillä matalan syntyvyyden kerrannaisvaikutukset ikärakenteeseen tulevat täysimääräisesti esiin viimeistään 2060-luvulla.

Äänekoskella vanhusväestön osuuden kasvaessa voimakkaasti suhteessa työikäisiin väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan heikkenevän ja olevan 87,7 vuoteen 2045 mennessä (vuonna 2025: 81,0). Tämä kehitys heijastuu palvelutarpeisiin laajasti, samalla kun varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden tarve vähenee lapsimäärän supistuessa. Työikäisen väestön väheneminen asettaa merkittävän haasteen kaupungin verotulopohjan kestävyydelle.

2.1.4 Työllisyys

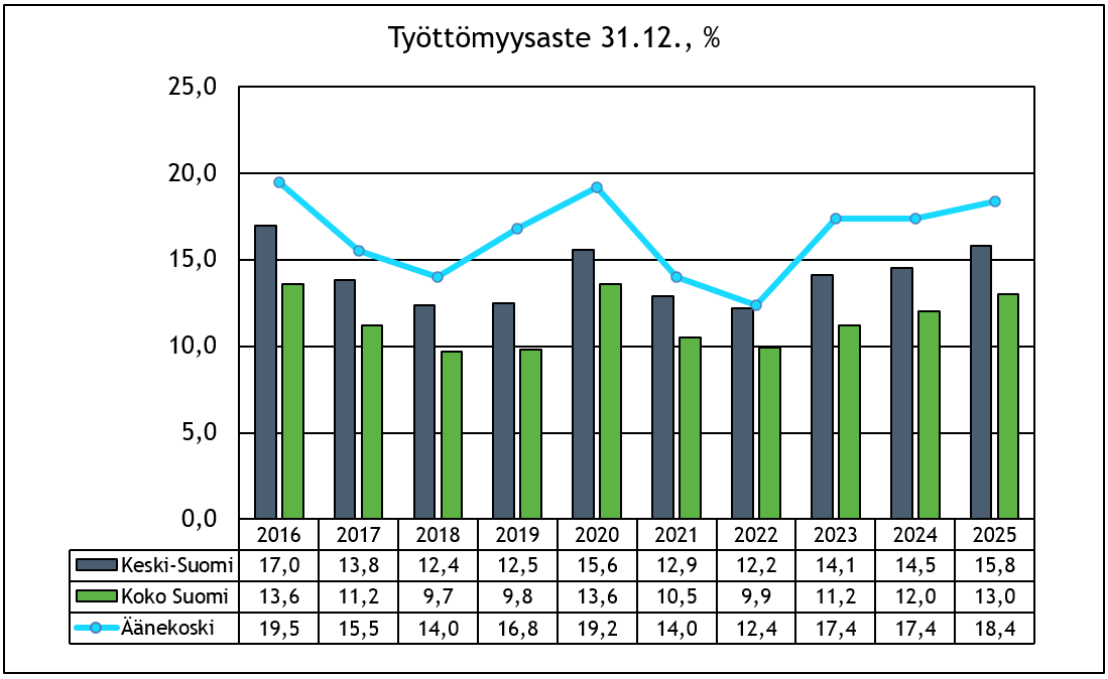
Kansantalouden suhdannetilanne ja työmarkkinoiden heikko kehitys ovat heijastuneet vuonna 2025 työllisyysasteeseen laskevasti ja lisänneet työttömyyttä laajasti koko maassa. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 31.12.2025 päättyessä 13,0 prosenttia, mikä oli tasan yhden prosenttiyksikön enemmän kuin edellisvuoden lopussa. Pitkän aikavälin ennusteiden mukaan Suomen työllisyysasteen (20–64-vuotiaat) odotetaan vahvistuvan ja nousevan 77,3 prosenttiin vuoteen 2027 mennessä.

Keski-Suomen työllisyystilanne on jatkunut vaikeana, ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 31.12.2025 oli 15,8 prosenttia, kun se vuoden 2024 lopussa oli

14,5 prosenttia. Vuonna 2025 erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvu ja uusien avointen työpaikkojen vähentyminen jarruttivat maakunnan työmarkkinoiden kehitystä.

Äänekosken työllisyystilanne on jatkunut haastavana, ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 31.12.2025 oli 18,4 prosenttia, kun se vuoden 2024 lopussa oli 17,4 prosenttia. Vuonna 2025 työmarkkinatilannetta kiristivät muun muassa metsäteollisuuden rakennemuutokset, uusien avointen työpaikkojen vähentyminen sekä pitkäaikaistyöttömyyden kasvu. Syyskuun 2026 lopussa Äänekosken työttömyysaste on kausivaihtelun ja lievän suhdannetasauksen ansiosta laskenut 15,7 prosenttiin.

KAAVIO 1 TYÖTTÖMYYSASTEEN KEHITYS 2016-2025

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Keski-Suomi	17,0	13,8	12,4	12,5	15,6	12,9	12,2	14,1	14,5	15,8
Koko Suomi	13,6	11,2	9,7	9,8	13,6	10,5	9,9	11,2	12,0	13,0
Äänekoski	19,5	15,5	14,0	16,8	19,2	14,0	12,4	17,4	17,4	18,4

2.1.5 Ympäristö ja ilmasto

Äänekosken kaupungille on laadittu kattava ympäristö- ja ilmasto-ohjelma vuosille 2022-2028. Kaupungin ympäristö- ja ilmasto-ohjelma on ensimmäinen koko organisaation kattava ohjeistus, joka tuo ympäristö- ja ilmastonäkökulmat strategiselle tasolle. Ohjelman avulla luodaan yhtenäistä perustaa Äänekosken kaupungin ilmastojohtamiselle ja luonnon monimuotoisuuden suojelulle sekä näiden ohjaus- ja kehittämistoimenpiteille. Ohjelman tarkoituksena on vastata systemaattisen ympäristö- ja ilmastotyön tarpeeseen Äänekoskella ja se määrittää kaupungin roolia kestävänä kehittäjänä ja toimijana. Ohjelmaa päivitettiin vuonna 2026. Päivityksessä toimenpiteitä konkretisointiin entisestään ja siinä osallistettiin myös äänekoskelaisia lukiolaisia.

Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma toimii koko kaupunkikonsernia koskevana ohjeistuksena tavoitteineen, mittareineen ja toimintasuunnitelmineen. Ohjelma koskee kaupunkiorganisaatiota ja kaupungin määräysvallassa olevia yhteisöjä ja säätiöitä. Ohjelman toimintamallien on tarkoitus olla osa kaikkea kaupungin toimintaa, kuten päätöksentekoa, hankintoja, maankäyttöä ja rakentamista, energiankulutusta ja -tuotantoa sekä liikkumista ja palvelujen kehittämistä.

Äänekosken kaupunki on mukana kuntien energiasopimuksessa ja liittynyt Keski-Suomessa Hinku-verkostoon. Vuonna 2027 Hinkutyöryhmälle on varattu 20 000 euroa. Hinku-työryhmässä on edustettuna ilmastotyön kannalta tärkeät hallinnonalat, asiantuntijat ja sidosryhmät. Työryhmän tavoitteena on aktiivisesti vähentää kaupungin eri hallinnonalojen ja tytäryhtiöiden sekä asukkaiden ja alueen yritysten toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä kaupungin strategian mukaisesti. Työryhmä valmistelee esitykset suunnitelluista toimista sekä laatii vuosittain suunnitelman päästöjä vähentävistä investoinneista. Hinku-työryhmä toteuttaa budjetillaan hyvin konkreettisia toimia, jotka näkyvät myös asukkaiden arjessa.

2.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

2.2.1 Yleinen talouskehitys

Maailmantalouden kasvunäkymät ovat varovaisen myönteiset riskeistä huolimatta. Lähi-idän tilanne jatkuu kireänä ja ylläpitää energian korkeaa hintaa. Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa heikentää sentimenttiä Euroopassa. Yhdysvalloissa kasvu jatkuu melko vahvana jännitteistä huolimatta. Yhdysvallat asetti heinäkuussa uusia tulleja lukuisille maille. Maailman tavarakauppa elpyy Lähi-idän tilanteesta huolimatta etenkin nousevien talouksien vetämänä. Maailmantalous kasvaa 2,9 prosenttia 2026, ja kasvu kiihtyy 3,4 prosenttiin 2027.

Euroalueen talouden näkymät ovat varovaisen myönteiset. Talouskasvu elpyi hitaan ensimmäisen neljänneksen jälkeen kuluvan vuoden toisella neljänneksellä. Toteutunut tilastoaineisto oli laajalti odotuksia myönteisempää. Tämän lisäksi ennakoivat indikaattorit viittaavat kasvun elpymiseen edelleen. Saksa investoi voimakkaasti puolustukseen ja infrastruktuuriin. Lisäksi etenkin Etelä-Euroopan maissa palveluiden näkymät ovat myönteiset. Toisaalta sään ääri-ilmiöt, erityisesti erittäin kuuma kesä, kuivuus ja metsäpalot aiheuttavat kustannuksia ja vaimentavat elpymistä. Energian korkealla pysyttelevä hinta nostaa inflaatiopaineita, mutta toisaalta vauhdittaa energiasiirtymää. Euroalueen riippuvuus fossiilisesta energiasta onkin vähentynyt nopeasti. Euroalueen talouskasvu elpyy 1,0 prosenttiin kuluvana vuonna ja kiihtyy edelleen 1,4 prosenttiin ensi vuonna.

Talouden kuvaan liittyvät riskit painottuvat alasuuntaan. Geopoliittiset jännitteet

pysyvät korkealla Lähi-idän kriisin ja Venäjän hyökkäyssodan takia. Lähi-idän kriisin eskaloituminen lisäisi jännitteitä. Siitä huolimatta energiakriisin pahenemisen riski näyttäisi hieman laantuneen. Yhdysvaltojen kauppapolitiikkaan liittyvä epävarmuus pysyy korkealla. Sään ääri-ilmiöiden laajentuminen hidastaisi kasvua maailmanlaajuisesti. Tekoälyyn liittyy sekä ala- että yläsuuntaisia riskejä. Osakemarkkinoiden korjausliike voi hidastaa investointeja, mutta pidemmällä aikavälillä tuottavuushyödyt voivat olla merkillepantavia.

Euroalueen talouden odotettua nopeampi elpyminen on keskeinen yläsuuntainen riski yllä esitettyyn talouden kuvaan. Aktiviteettia voi kiihdyttää odotettua suuremmat investoinnit puolustukseen ja infrastruktuuriin. Venäjän hyökkäyssodan loppuminen ja siitä seuraava Ukrainan jälleenrakennus lisäisi aktiviteettia ja kohentaisi sentimenttiä. Rauha Lähi-idässä laskisi energian hintaa maailmanlaajuisesti ja lisäisi luottamusta.

2.2.2 Kansantalouden kehitys

Tilastokeskuksen mukaan Suomen bruttokansantuote (BKT) kasvoi 0,8 prosenttia vuonna 2025. Valtiovarainministeriön syksyn ennusteen mukaan talouskasvu kiihtyy 1,6 prosenttiin vuonna 2026. Vuonna 2027 kasvun arvioidaan olevan 1,8 prosenttia ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kotitaloudet ovat edelleen varovaisia kulutuksessa, mutta ostovoiman vahvistuminen ja luottamuksen paraneminen nopeuttavat kulutuksen kasvua erityisesti ensi vuonna. Puolustushankinnat, datakeskukset ja energiasiirtymä lisäävät investointeja, mutta asuntorakentaminen on edelleen heikkoa ja toipuminen alkaa vasta ensi vuonna. Työllisyys laskee vielä vuonna 2026 ja kasvaa vasta vuodesta 2027 lähtien. Työttömyysaste on vuonna 2026 yli 10 prosenttia.

Suomen inflaatio kiihtyy vuonna 2026 erityisesti energian hintojen nousun vuoksi, ja vuonna 2027 korkotason aiemman nousun viivästyneet vaikutukset nostavat omistusasumisen kustannuksia. Muuten hintapaineet ovat maltillisia, ja Suomen pohjainflaatio oli alkuvuonna 2026 euroalueen keskiarvoa hitaampaa. Riskit inflaation suhteen painottuvat kuitenkin ylöspäin, mikäli kohonneet kustannukset siirtyvät odotettua laajemmin kuluttajahintoihin. Lähi-idän kriisin seurauksena öljyn hinta on noussut selvästi. Valtiovarainministeriön syksyn ennusteessa sen keskihinnan odotetaan tänä vuonna olevan euroissa 22 prosenttia korkeampi kuin viime vuonna, mikä nostaa suoraan polttoaineiden hintoja ja heijastuu jossain määrin myös muihin kuluttajahintoihin. Arviona kuitenkin on, että kriisi ei pitkity, eikä öljyn hinnannousu välity laajamittaisesti muihin hyödykkeisiin. Pohjainflaatio pysyttelee tänä vuonna 1,8 prosentissa ja nousee vuonna 2027 maltillisesti vajaaseen kahteen prosenttiin. Riskinä on silti kriisin pitkittyminen, jolloin hintojen

välittyminen muihin hyödykkeisiin nostaisi inflaatiota selvästi ennustettua enemmän.

Eri inflaatiomittarien välillä on merkittäviä eroja kehityssuunnissa. Kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitattu inflaatio on keskimäärin 2,0 prosenttia vuonna 2026, 1,9 prosenttia vuonna 2027 ja 2,1 prosenttia vuonna 2028. Sen sijaan yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattu inflaatio nousee tänä vuonna 2,5 prosenttiin, koska se reagoi herkemmin energiahintoihin. Ensi vuonna energian hintojen laskiessa tämän vuoden korkealta tasoltaan YKHI-inflaatio hidastuu 1,4 prosenttiin. Samaan aikaan YKHI-mittarilla laskettu pohjainflaatio kiihtyy hieman, kun kuluvan vuoden energiahintojen nousu välittyy viiveellä ja maltillisesti muihin kuluttajahintoihin.

2.2.3 Kuntatalouden tilanne

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni 370 milj. eurolla 2,89 mrd. euroon vuonna 2025. Edellisvuoden tapaan vuosikate riitti kattamaan poistot, mutta jäi 420 milj. euroa pienemmäksi kuin nettoinvestoinnit, vaikka nettoinvestointien määrä laski. Tilikauden tulos kunnissa heikkeni 320 milj. eurolla ollen kuitenkin 730 milj. euroa positiivinen. Tulokseen vaikuttivat osin suurehkot satunnaiset erät. Positiivisen tuloksen ja ylijäämäisen tilikauden seurauksena taseen kertyneen ylijäämän määrä kasvoi 350 milj. eurolla noin 17,94 mrd. euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni 380 milj. eurolla ollen noin -770 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi negatiiviseksi jo vuonna 2024. Sitä edellisen kerran se on ollut negatiivinen vuonna 2019. Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli viisi vuonna 2025 ja tilikauden tulos oli negatiivinen 111 kunnalla. Kuntien lainamäärä kasvoi noin 870 milj. euroa 20,21 mrd. euroon.

Kuluvana vuonna 2026 kuntatalouden epätasapaino on syventynyt edelleen, ja toiminnan sekä investointien rahavirta on painumassa yli miljardin euron alijäämään. Tilannetta pitävät erittäin kireänä etenkin kunta-alan sovitut palkkaratkaisut, korkeana pysyttelevä työttömyysaste sekä TE-palvelu-uudistuksesta kunnille aiheutuvat työttömyysmenot. Vuonna 2026 valtionosuuksia leikattiin kehysriihen kasvutoimien seurauksena 75 miljoonalla eurolla, minkä lisäksi kuntien rahoitusta rasittivat mittavat, noin 231 miljoonan euron suuruiset sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen siirtolaskelmiin liittyvät takaisinperinnät.

Vuonna 2027 kuntatalouden näkymät heikkenevät tilapäisesti entisestään. Kuntien saamat valtionavut supistuvat noin kolme prosenttia edellisvuoteen verrattuna, ja laskennallisten valtionosuuksien osuus tästä kokonaisuudesta on noin 4,8 miljardia euroa. Vuoden 2027 valtionosuuksia painaa erityisesti hallituksen

päättämän indeksijarrun kiristäminen yhdestä prosenttiyksiköstä 2,8 prosenttiyksikköön, mikä vähentää kuntien saamia peruspalvelujen valtionosuuksia noin 91 miljoonalla eurolla vuoteen 2026 verrattuna. Lisäksi peruspalvelujen valtionosuutta supistaa perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden kasvu, vaikka toisaalta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet säilyvät edellisvuoden tavoin noin 1,3 miljardissa eurossa ja kotoutumispalveluiden uudistukset tuovat laskelmiin joitakin teknisiä lisäyksiä. Vaikka kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan vakaasti ja talouden tasapainottamistoimet alkavat purra, vuodet 2026–2027 muodostavat kuntasektorille poikkeuksellisen tiukan jakson, jonka odotetaan helpottavan vasta vuosikymmenen loppua kohti määräaikaisten valtionosuusvähennysten päättyessä.

2.2.4 Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,8 mrd. euroa vuonna 2027, ja valtionavut vähenevät noin 3 prosenttia vuodesta 2026. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,8 mrd. euroa, kuntien verotulomenetysten korvaukset noin 0,6 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,4 mrd. euroa.

Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joiden nettovaikutus kuntatalouteen vaihtelee. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille.

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 150 milj. eurolla vuonna 2027 vuoteen 2026 verrattuna. Vuoden 2027 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentää 91 milj. eurolla valtionosuuden indeksikorotuksesta vähennettävä indeksijarru, joka päätettiin kehysriihessä nostaa 2,8 prosenttiyksikköön vuonna 2027.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2027 noin 3,44 mrd. euroa. Tästä enintään 10 milj. varataan valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotuksen maksamiseen. Valtionosuus vähenee vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 110 milj. euroa.

Nettomääräisesti tehtävämuutokset kasvattavat valtionosuuden tasoa 41 milj. euroa vuonna 2027. Eniten uusista tai laajenevista tehtävämuutoksista valtionosuuden tasoa nostavat osana laskennallista korvausta maksettavan kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirto, 24,8 milj. euroa, sosiaalihuollon työllistymistä edistävien palvelujen uudistaminen (työvoimapoliittisen avustuksen käyttöönotto), 9,6 milj.

euroa sekä kotoutumistuen takuuajan kustannuksien korvaus, 7,3 milj. euroa. Lisäksi valtionosuuden tasoa nostavat luku- ja kirjoitustaidon koulutus (siirto momentilta 29.10.31), 3,1 milj. euroa, oppimisen tuen uudistaminen 2,7 milj. euroa sekä kotoutumispalveluihin kuuluvan kielikoulutuksen saatavuus työpaikoilla 2,0 milj. euroa. Ruotsinkielisen kotoutumisen edistäminen sekä kotihoidontuen Norjan malli nostavat valtionosuutta yhteensä 0,8 milj. euroa.

Valtionosuuden tasoa vähentää tehtävien ja velvoitteiden vähennyksenä kuntien työllistämisvelvoitteen kumoaminen 57 vuotta täyttäneiden työttömien työnhakijoiden osalta, 2,2 milj. euroa sekä monialaista yhteistyötä koskevan tehtävän päättyminen 2,0 milj. euroa. Lisäksi tilapäistä suojelua saavien oikeus yleistukeen johtaa siihen, että työvoimaviranomaisilta siirtyy kulukorvausmenoja Kansaneläkelaitokselle, mikä vähentää valtionosuutta 5,25 milj. eurolla.

Peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan vuonna 2027 huomioon 167 milj. euron määräaikainen vähennys liittyen kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tasaukseen vuoden 2023 osalta. Lisäksi valtionosuuden tasossa otetaan vuonna 2027 huomioon vuodelle 2024 tehdyn 192 milj. euron määräaikaisen lisäyksen takaisinperintään liittyvä 64 milj. euron määräaikainen vähennys. Valtionosuuden tasoa vähennetään pysyvästi vuodesta 2026 alkaen 75 milj. eurolla hallituksen päättämien kasvutoimien rahoittamiseksi.

Vuonna 2027 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,5 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys 114,0 milj. euroa. Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään kuitenkin yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024–2027. Lisäksi hallitus päätti keväällä 2026 kehysriihessä korottaa indeksikorotukseen liittyvää vähennystä 2,8 prosenttiyksikköön vuodelle 2027. Vuonna 2027 vähennykset pienentävät valtionosuutta yhteensä 91,2 milj. eurolla.

Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus vähentää valtionosuutta 55 milj. eurolla vuodelle 2027. Tarkistus perustuu kuntien raportoimiin palveluluokkakohtaisiin tietoihin valtionosuustehtävien kustannuksista vuodelta 2025.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 25,72 prosentista 25,05 prosenttiin vuonna 2027. Valtionosuusprosentissa huomioidaan teknisenä muutoksena kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamiseen 21,1 milj. euron vähennys, joka vuosina 2025 ja 2026 vähennettiin määräaikaisena valtionosuuden vähennyksenä. Tehtävien purkuun liittyvän vähennyksen tasossa on uutena toimenpiteenä huomioitu toisen asteen koulutuksen järjestäjälle annettu mahdollisuus kerätä lukukausimaksuja EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta.

Verotulomenetysten korvaukset

Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus korvataan kunnille. Vuodesta 2020 lähtien korvaukset on maksettu kunnille peruspalvelujen valtionosuuden yhteydessä, mutta erilliseltä valtion talousarvion momentilta. Verotulomenetysten korvauksiin varataan vuoden 2027 talousarviossa yhteensä 616,5 milj. euroa. Verrattuna vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon, veroperustemuutokset lisäävät veromenetysten korvauksia nettomääräisesti 89,5 milj. eurolla. Kuntien verotuloja vähentävät ja veromenetysten korvauksia lisäävät useat vuodelle 2027 kohdistuvat veroperustemuutokset, joista euromääräisesti merkittävimmät ovat ansiotuloverotuksen indeksitarkistukset sekä työtulovähennyksen kasvattaminen. Lisäksi määrärahan mitoituksessa huomioidaan vuodelle 2026 lisätalousarviossa esitettävät veroperustemuutokset, yhteensä 12,5 milj. euroa. Yhteisöveroprosenttia alennetaan 20 prosentista 18 prosenttiin vuoden 2027 alusta lukien, mutta kompensointi toteutetaan verojärjestelmän sisällä jako-osuutta muuttamalla, eikä muutos näy siten valtionosuuksissa.

Valtion korvaus kunnille sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista kustannuksista

Valtio varautuu maksamaan kunnille korvauksia sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista kustannuksista vuonna 2027 yhteensä 10 milj. euroa. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 43 §:n mukaan kunnalla on oikeus saada hakemuksen perusteella valtiolta korvaus sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista.

Kiinteistöverouudistus

Hallitus päätti syksyn 2026 budjettiriihessä jatkaa kiinteistöverouudistuksen selvittämistä, mutta uudistusta ei viedä eteenpäin tällä vaalikaudella. Hallitus arvioi, että aikataulu ei mahdollista kiinteistönomistajille riittävää aikaa perehtyä ja varautua muutosten vaikutuksiin. Selvitystyö jää seuraavan hallituksen hyödynnettäväksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuksien kunnille arvioidaan kehyskaudella olevan noin 1,3 mrd. euroa. Hallinnonalan valtionavustuksista kunnille kohdistuu arviolta keskimäärin 198 milj. euroa vuosittain.

Esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Hallitusohjelman mukaisesti kotoutumiskoulutuksen rahoitus kootaan pääasiassa yhteen kanavaan. Vuodesta 2027 alkaen kotoutumiskoulutuksen järjestäminen vapaassa sivistystyössä päättyy ja siirtyy kuntien vastuulle. Uudistuksen myötä vapaassa sivistystyössä järjestettyyn kotoutumiskoulutukseen ei enää varata määrärahoja lukuun ottamatta valtionavustuksin rahoitettavaa maahanmuuttajanaisten koulutusta ja viittomakielistä koulutusta. Määrärahaa siirretään kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen 3,1 milj. euroa luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestämiseen.

Vuonna 2027 toteutetaan kokonaiskoulupäiväkokeilu, jossa oppilaat voivat osallistua koulupäivän yhteydessä harrastustoimintaan. Kokeiluun on varattu kertaluontoisesti 2 milj. euroa. Rahoitus kohdistuu arviolta pääasiassa kokonaan kuntiin. Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistävän avustuksen määrärahataso nousee 75 miljoonaan euroon vuonna 2027.

Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Toisen asteen opiskelijoiden oikeutta oppimisen tukeen ja erityisopetukseen vahvistavia ja tuen jatkuvuutta turvaavia toimia jatketaan hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Tavoitteena on, että jokainen opiskelija saa oikea-aikaisesti tarvitsemansa oppimisen tuen edetäkseen toisen asteen opinnoissa tavoitteidensa mukaisesti.

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilulla ja uudistetuilla rahoitusperusteilla vuodesta 2026 lukien luodaan koulutuksen järjestäjille kannusteet ja ohjausmekanismit, joilla koulutustarjonta suuntautuu nykyistä paremmin työelämän ja väestön osaamistarpeiden mukaisesti. Uudistuksilla tuetaan samalla myös laadukkaan opetuksen ja ohjauksen järjestämistä.

Englanninkielisen lukio-opetuksen tarjontaa vahvistetaan ja englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen mahdollistetaan syksystä 2028 lukien. Tavoitteena on vahvistaa heikosti suomen tai ruotsin kieltä taitavien nuorten sivistyksellisiä oikeuksia. Lisäksi mahdollistetaan yhden taito- ja taideaineen kokeen suorittaminen osana ylioppilastutkintoa ja yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen taito- ja taideaineen kokeella syksystä 2029 lukien. Muutokset koskevat ensimmäistä kertaa syksyllä 2027 aloittavia opiskelijoita.

EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta opiskelijan oleskeluluvalla saapuville toisen asteen koulutuksen opiskelijoille otettiin käyttöön lukuvuosimaksut 1.8.2026 alkaen. Lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden koulutusta ei rahoiteta valtionosuusrahoituksella, minkä vuoksi koulutuksen järjestäjille myönnettävä rahoitus vähenee aiemmin päätetyn mukaisesti toisella asteella 12 milj. euroa vuonna 2026 ja 18

milj. euroa vuodesta 2027 lukien, mistä ammatillisen koulutuksen osuus on 10 milj. euroa vuonna 2026 ja 15 milj. euroa vuodesta 2027 lukien ja lukiokoulutuksen 2 milj. euroa vuonna 2026 ja 3 milj. euroa vuodesta 2027 lukien. Ammatillisen koulutuksen vähennyksestä noin 10,5 milj. euroa ja lukiokoulutuksen vähennyksestä noin 2,7 milj. euroa arvioidaan kohdistuvan kuntapohjaisille koulutuksen järjestäjille vuodesta 2027 lukien.

Liikuntatoimi ja nuorisotyö

Lasten ja nuorten harrastustoiminnan (Harrastamisen Suomen malli) rahoituksen määrärahataso on vuonna 2027 19,3 milj. euroa. Mallin rahoitus jaetaan pääosin valtionavustuksina kunnille, jotka vastaavat mallin toteutuksesta oman kuntansa lasten ja nuorten toiveiden mukaan. Poikkihallinnolliseen Suomi liikkeelle -ohjelmaan on varattu vuosittain 20 milj. euroa, josta kuntiin kohdentuu runsas puolet. Liikuntapaikkojen korjausvelan purkuun ja segregoituneiden asuinalueiden yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämiseen osoitetaan 15 milj. euroa, joka kohdentuu pääosin kuntatalouteen.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Julkisen henkilöliikenteen ostot

Valtio tukee vuosittain suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä. Vuonna 2027 suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen osoitetaan 9,8 milj. euroa ja keskisuurten kaupunkiseutujen tukeen 8,1 milj. euroa. Valtio avustaa kaupunkiseutuja enintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista.

Suurten kaupunkiseutujen (Helsingin seudun liikennekuntayhtymä sekä Tampereen, Turun ja Oulun kaupungit) osalta valtionavustuksen edellytyksenä on, että avustus kytketään maankäyttöä, asumista ja liikennettä (MAL) koskevassa sopimuksessa sovittuihin liikenteen palvelujen kehittämistoimiin.

Keskisuurten kaupunkiseutujen liikennepalveluille voidaan myöntää valtionavustusta Jyväskylän, Kuopion ja Lahden MAL-sopimuksissa sovittujen liikenteen palvelujen kehittämistoimien osalta ja muille keskisuurille (Hämeenlinnan, Joensuun ja Porin kaupunkiseudut sekä Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan ja Vaasan kaupungit) edellyttäen, että ne ovat laatineet aiesopimuksen liikenteen palvelujen kehittämisestä.

MAL-sopimukset ja liikenteen infra-avustukset

Valtion sekä Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Lahden, Jyväskylän ja Kuopion kaupunkiseutujen välisissä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL)

sopimuksissa 2024–2035 on sovittu monista toimenpiteistä, joilla edistetään kestävää ja vähäpäästöistä yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää sekä niihin liittyviä infrastruktuuri-investointeja.

MAL-sopimuksissa valtio sitoutuu kaupunkiseutujen saavutettavuutta ja kestävää liikkumista edistäviin hankkeisiin yli 570 milj. euron rahoituksella. Näitä ovat muun muassa kaupunkiseutujen raide- ja kaupunkiraitiotiehankkeet, joilla tuetaan kaupunkiseutujen elinvoimaa ja luodaan edellytyksiä kasvulle. Valtio avustaa vuonna 2027 Länsi-Helsingin raitioteiden suunnittelua (ml. Vihdintien pikaraitiotie), Viikki-Malmi pikaraitiotietä, Vantaan ratikkaa, Tampereen seudun raitioteitä, Turun ratikkaa, Kupittaan kansihanketta sekä Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjausta yhteensä 104,1 milj. eurolla.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Työvoimapalvelut

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia on tarkoitus muuttaa palkkatukea koskevan sääntelyn osalta. Muutokset koskisivat palkkatuen kestoa sekä eräitä myöntämisen edellytyksiä koskevia säännöksiä. Muutosten tavoitteena on lisätä kuntien työvoimaviranomaisten harkintavaltaa palkkatukea myönnettäessä. Uudistus voi lisätä tai vähentää kuntien kustannuksia riippuen siitä, miten harkintavaltaa käytetään. Tästä syystä kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin ei ole ehdotettu tehtäväksi lisäystä edellä mainittujen muutosten johdosta. Muutosten voimaantulo ajankohta tarkentuu valmistelun kuluessa.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin on tarkoitus lisätä uutena välineenä työvoimaviranomaisille työllisyyden edistämiseen säännökset työllisyyspoliittisesta tuesta. Työvoimaviranomainen voisi myöntää työllisyyspoliittisena tukena yhdistykselle tai säätiölle rahoitusta, joka kohdennettaisiin pitkään työttömänä olleiden työttömien työnhaun ja työllistymisen yleisten edellytysten edistämiseen. Kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin lisättäisiin tarkoitusta varten 12,8 milj. euroa vuodesta 2028 lähtien. Ehdotetun muutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 aikana ja vuoden 2027 lisäys valtionosuuteen määräytyisi sen mukaan, kuinka suuri osuus kokonaisesta kalenterivuodesta on jäljellä voimaantuloajankohdan jälkeen. Voimaantuloajankohta tarkentuu jatkovalmistelun aikana.

Kotoutuminen

Valtio korvaa kotoutumislain mukaisesti kunnalle pakolaisten ja tilapäistä suojelua saavien vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia laskennallisen perusteen tai

todellisten kustannusten mukaan. Vuonna 2027 kustannuksia arvioidaan korvattavan kunnille yhteensä noin 79,5 milj. euroa.

Tilapäinen suojelu jatkuu Euroopan unionin neuvoston päätöksellä 4.3.2028 asti. Vuoden 2027 pakolaiskiintiö on 500 henkilöä. Vuonna 2026 arvioidaan laskennallisten korvausten piirissä olevan noin 45 000 henkilöä ja vuonna 2027 noin 23 500 henkilöä. Laskennallisten korvausten piirissä olevien määrän arvioidaan laskevan erityisesti siksi, että momentin piirissä on vuonna 2027 vähemmän tilapäistä suojelua saavia kuin vuonna 2026. Vaikka tilapäinen suojelu jatkuu myös vuonna 2027, tilapäistä suojelua saavia poistuu laskennallisten korvausten piiristä selvästi enemmän kuin uusia tulee tilalle. Laskennallisia korvauksia maksetaan pääsääntöisesti kahden vuoden ajalta kotikunnan saamisesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti on toteutettu kotoutumispalveluiden uudistus, joka tulee voimaan 1.1.2027 (Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta, 706/2026). Hallitusohjelman mukaisesti kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuutta on uudistettu ja rahoitus koottu yhteen kanavaan eli valtiovarainministeriön hallinnoimaan kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen. Nykyisin osana laskennallista korvausta maksettava kansainvälistä suojelua saaville ja heihin rinnastettaville henkilöille (kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 mom.) toteutetun työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirretään 1.1.2027 lukien kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Hallitus on antanut esityksen kotihoidon tuen Norjan mallin käyttöönotosta 1.1.2027. Esityksen mukaan kotihoidon tuen maksamiseksi edellytettäisiin lähtökohtaisesti, että lasta pääasiallisesti hoitava vanhempi tai muu huoltaja on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Asumisaikavaatimusta sovellettaisiin henkilöön, joka on muuttanut Suomeen ehdotetun lain tultua voimaan. Esityksellä tavoitellaan hiljattain maahan tulleiden pienten lasten vanhempien nykyistä nopeampaa kotoutumista sekä lasten yhteiskuntaan integroitumista ja kotimaisen kielen oppimista. Tavoitteena on, että vähemmän kuin kolme vuotta Suomessa asuneet pienten lasten vanhemmat valitsisivat lapsen hoitomuodoksi nykyistä useammin varhaiskasvatukseen osallistumisen, ja että vanhemmat ohjautuisivat nykyistä useammin kotoutumispalveluihin ja työmarkkinoille. Kunnille muutoksesta aiheutuva varhaiskasvatuksen menojen lisäys korvattaisiin kunnille peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän kautta.

Ehdotetuilla muutoksilla olisi vaikutuksia sekä valtion että kuntien talouteen.

Kunnat rahoittavat lasten hoidon tuet, varhaiskasvatuksen ja osan työttömyysetuuksista, jolloin näiden muutokset vaikuttavat kuntien rahoitusvastuuseen. Esitetyt muutokset vähentäisivät kotihoidon tuen saajien määrää ja pienentäisivät kuntien rahoittaman kotihoidon tuen menoja noin 5,6 milj. euroa uudistuksen ollessa täysimääräisesti voimassa. Varhaiskasvatuksen menot lisääntyisivät 10,9 milj. euroa. Lisäksi kuntien osuus yleistuesta lisääntyisi 1,7 milj. euroa, jonka Kela laskuttaa kunnilta ja kuntien osuus toimeentulotuesta vähenisi 0,25 milj. eurolla, joka vähennetään valtion osuudesta kuntien peruspalveluihin kahden vuoden viiveellä. Vuoden 2027 osalta vaikutus valtionosuustehtävien muutokseen olisi 0,5 milj. euroa.

2.2.5 Taloudellinen tilanne Äänekoskella

Kaupungin taseessa oli vuoden 2025 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämää 9,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 tilinpäätösennuste on 4,6 miljoonaa euroa alijämäinen. Suunnittelukaudella taloudellinen epätasapaino jatkuu edelleen talouden tasapainottamistoimenpiteistä huolimatta, ja talousarviovuosi 2027 näyttää muodostuvan 4,3 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Vuosien 2026 ja tulevan talousarviovuoden heikko talouden tulos syö taseessa olevan kertyneen ylijäämän lähes kokonaan.

Talouden heikentymiseen on vaikuttanut erityisesti verotulojen merkittävä pienentyminen sekä laskeneet valtionosuudet. Heikentyneiden kunnallis- ja yhteisöverotulojen taustalla on heikko suhdanne- ja työllisyyskehitys. Lisäksi kaupungin yhteisöveron jako-osuus on laskenut voimakkaasti vuosina 2025-2026. Jako-osuus pienenee myös vuonna 2027. Lisäksi kunta-alan palkankorotukset ovat kasvattaneet toimintamenoja. Heikkoa talouskehitystä lisää myös kuntien laajentunut rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Työllisyyskehityksellä on entistä suurempi vaikutus kaupungin talouteen ja sen myötä talous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille.

Heikon talouskehityksen suunta on muuttumassa vuodesta 2028 alkaen, vaikka alijäämää edelleen kertyy 0,7 miljoonaa euroa. Suurimpina muutosajureina ovat verokertymien lisääntyminen 0,8 miljoonalla eurolla ja valtionosuuksien kasvu 2,1 miljoonaa euroa (sote-erät poistuvat sekä verotulotasauksen kasvu). Riskinä kuitenkin on, että saadut ennusteet voivat muuttua valtion toimenpiteiden seurauksena. Lisäksi tuleva valtionosuusuudistus tulee vaikuttamaan kuntien valtionosuuksien määrään merkittävästi. Taloussuunnitelmavuosi 2029 näyttää muodostuvan jo hieman ylijäämäiseksi (0,5 miljoonaa euroa). Taloussuunnitelman perusteella vuoden 2029 tilinpäätöksessä kumulatiivinen ylijäämä olisi 0,4 miljoonaa euroa. Kaupungin taloustilanne on haastava ja talouden tulevien ennustamiseen

liittyy paljon epävarmuustekijöitä, joten talouden kehitystä on seurattava erittäin tarkasti. Mikäli talous heikkenee edelleen suunnitelmavuosien aikana, on käynnistettävä talouden tasapainottamistoimenpiteet.

Talousarviossa vuoden 2027 tavoitteeksi asetetaan 4,0 miljoonan euron vuosikate, jolloin se kattaa poistoista 48,0 prosenttia. Vuosikatteen riittävyydellä suhteessa poistoihin mitaten kaupungin tulorahoitus ei ole tasapainossa vuonna 2027. Taloussuunnitelman mukaan kaupungin vuosikate ei kata poistoja myöskään vuonna 2028, mutta vuonna 2029 vuosikate riittää poistoihin.

Lainakanta

Kaupungin lainakanta oli 66,0 miljoonaa euroa (3 772 €/asukas) vuoden 2025 tilinpäätöksessä. Lisäksi kaupungin leasingvastuut olivat 60,7 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa. Lainakanta 31.12.2026 on ennusteen mukaan 73,2 miljoonaa euroa, joten lainakanta kasvaa noin 7,3 miljoonaa euroa vuonna 2026 (4 2029 €/asukas). Taloussuunnitelman mukaan lainamäärä kääntyisi laskuun ja olisi 65,7 miljoonaa euroa vuoden 2029 lopussa. Kaupungin lainakanta on suuri, joten markkinakorkojen muutokset vaikuttavat kaupungin korkomenojen määrään merkittävästi.

TAULUKKO 2 TALOUDEN KEHITYS VUOSINA 2020-2026

1 000 €	2020	2021	2022	2023	2024	2025	TPE2026
Toimintatulot (u+s)	23 364	26 759	26 456	17 087	17 505	17 723	
Toimintamenot (u+s)	-140 629	-148 056	-158 315	-67 109	-66 379	-68 714	
Toimintakate	-117 254	-121 281	-131 859	-50 022	-48 874	-50 991	-54 096
Verotulot	74 847	81 295	79 489	45 953	48 126	45 427	46 615
Valtionosuudet	51 751	49 850	52 253	15 594	10 139	11 394	9 876
Rahoitustulot ja -menot	1 733	1 158	338	2 248	1 649	1 451	1 182
Vuosikate	11 076	11 022	221	13 773	11 040	7 280	3 577
Poistot	-8 599	-8 953	-8 241	-9 216	-8 286	-8 175	-8 150
Tilikauden yli-/alijäämä	2 491	2 083	-8 006	4 571	2 685	-881	-4 573
Kertynyt yli-/alijäämä	10 042	11 012	3 006	7 577	10 262	9 381	4 808
Vero-%	21,5	21,5	21,5	8,86	9,4	9,4	9,4
Lainakanta	74 135	71 257	73 312	73 168	65 924	65 980	73 230

TAULUKKO 3 TULOVEROPROSENTTI JA KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

	2023	2024	2025	2026	2027
Tuloveroprosentti	8,86 %	9,4 %	9,4 %	9,4 %	9,4 %
Kiinteistöveroprosentti					
yleinen kiinteistövero (maa-alueet ja rakennukset eritelty 1.1.2024 alkaen)	1,10 %				
maa-alueet		1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %
rakennukset		1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %
vakituinen asuinrakennus	0,50 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
muut asuinrakennukset	1,10 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %
yleishyödylliset yhteisöt	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
rakentamaton asuinpaikka	1,10 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %
voimalaitosrakennukset	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %

2.3 Äänekosken kaupunkistrategia

Kuntalaki 37 §

1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain (410/2015) mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkä aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
- kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palveluvelvoitteet
- omistajapolitiikka
- henkilöstöpolitiikka
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös strategian toteutumisen arviointi ja seuranta.

Lisäksi kuntalain 110 §:ssä määritetään, että talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Äänekosken kaupunkistrategia

Äänekosken päivitetty kaupunkistrategia, Äänekoski-ilmiö 2026–2028, hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.2.2026. Kaupunkistrategia on tärkein asiakirja, joka ohjaa kaupungin johtamista, päätöksentekoa, talousarviota, suunnittelua ja

palveluiden kehittämistä. Strategia määrittelee, millainen Äänekosken kaupunki haluaa olla tulevaisuudessa ja miten sinne päästään. Äänekoskella strategian toteutumiseen halutaan kutsua mukaan myös asukkaat, yritykset ja yhdistystoimijat, sillä Äänekoski-ilmiö tehdään yhdessä.

Äänekoski toteuttaa osallistavaa kaupunkistrategiaansa, Äänekoski-ilmiötä avoimesti ja yhdessä asukkaiden kanssa. Tavoitteena on ilmiömäinen Äänekoski vuonna 2028. Kaikki on kutsuttu mukaan toteuttamaan yhdessä kaupungin kanssa strategian kolmea päätavoitetta: hyvää elämää, kestävää ympäristöä ja vaikuttavia elinkeinoja.

Äänekoski-ilmiön missio 2028:

- Äänekoski on asukkaan hyvän elämän Alusta.

Muodostamme alueen yritysten, yhteisöjen ja julkisten toimijoiden kanssa hyvän elämän alustan ja turvaverkon, jonka päälle asukkaamme voivat rakentaa itsensä näköistä elämää tänään ja huomenna. Hyvän elämän alusta koostuu kestävästä ympäristöstä, puhtaasta luonnosta, palveluista ja sosiaalisuudesta sekä vahvoista panostuksistamme lapsiin ja nuoriin. Äänekoskella on tilaa kehittyä ja kehittää.

Äänekoski-ilmiön visio 2028:

- Vuonna 2028 Äänekoski on kokoaan vaikuttavampi seutukaupunki: kestävän kehityksen ja hyvän elämän edelläkävijä, yritysten vahva kumppani ja asukkaiden arkea helpottava, inhimillinen kaupunki.

Äänekoski-ilmiön kolme osa-aluetta ja niiden tavoitteet ovat:

- Hyvä elämä
    - Tavoitteena on, että meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset. Meillä jokainen ihminen ottaa vastuun paremmasta huomisesta omien kykyjensä mukaisesti. Me toimimme alustana asukkaidemme hyvälle ja omannäköiselle elämälle sekä elinikäiselle kehittymiselle huomioiden erityisesti lapset ja nuoret.
    - Kehitämme terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä – elävää keskustaa ja aktiivisia kyliä.
    - Vahvistamme monipuolista harrastus-, kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa.
    - Mahdollistamme elinikäisen kehittymisen ja rakennamme osallisuutta, jotta jokainen on osa jotakin yhteisöä. Meillä jokainen ihminen ottaa vastuun paremmasta huomisesta omien kykyjensä mukaisesti. Me toimimme alustana asukkaidemme hyvälle ja omannäköiselle elämälle

sekä elinikäiselle kehittymiselle huomioiden erityisesti lapset ja nuoret. Tavoitteena on, että meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset.
    - Mielenhyvinvoinnin edistäminen, lasten ja nuorten tukeminen sekä varautuminen arjen haasteisiin ovat toimintamme ytimessä.
- Kestävä ympäristö
    - Tavoitteena on, että olemme hiilineutraali kaupunki vuonna 2030. Toimimme resurssiviisaasti . Huoltovarmuus, luonnon monimuotoisuuden vaaliminen sekä kestävä kaavoitus ja maankäyttö ovat keskeisiä keinojamme.
    - Pienennämme aktiivisesti oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle ja vahvistamme hiilinieluja.
    - Suosimme kestävää rakentamista ja ekologisia materiaaleja.
    - Mahdollistamme tehokkaan kierrättämisen ja edistämme materiaalien uudelleenkäyttöä.
    - Vahvistamme luonnon monimuotoisuutta ja ehkäisemme elinympäristöjen pirstoutumista maankäytön kestävillä ratkaisuilla.
- Vaikuttavat elinkeinot
    - Tavoitteena on, että olemme Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna. Mahdollistamme kansainvälisen biokiertotalouden ekosysteemin, modernin teollisuuden ja yrittäjyyden kehittymisen. Olemme edelläkävijä lasten ja nuorten yrittäjyyskasvatuksessa.
    - Uusien yritysten houkutteleminen sekä yrittäjyyteen kasvattaminen ja tukeminen
    - Yritysten liiketoiminnan kehittämisen tukeminen
    - Maankäytön, tonttitarjonnan, infrarakentamisen ja toimintaedellytysten varmistaminen
    - Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen ja työelämän murrokseen sopeutuminen yhteistyössä oppilaitosten, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa

Äänekosken aktivoitavat arvot:

- Olemme tasapuolisia ja oikeudenmukaisia
    - Kohtelemme työkavereita, asukkaita ja alueen yrityksiä tasapuolisesti. Olemme kannustavia ja rakentavia. Palvelemme päätöksillä jokaista. Olemme toiminnassamme oikeudenmukaisia ja noudatamme demokratian periaatteita.
- Toimimme kestävästi

    - Huolehdimme ympäristöstämme niin, että voimme jättää sen tuleville sukupolville parempana. Toimimme luontoa säästävästi, taloutta kehittäen, sujuvaa yhteistyötä ja aitoa äänekoskelaisuutta vahvistaen.
- Haemme aktiivisesti uusia ja innovatiivisia ratkaisuja
    - Seuraamme ympäristöä ja sen kehitystä. Kyseenalaistamme vanhoja toimintatapoja. Oivallamme ja uudistamme. Kehitämme omaa ja työyhteisömme innovatiivisuutta ja uudistumiskykyä.

Edellä mainittuja kolmea ulottuvuutta mitataan valtuustoon nähden sitovilla vuosikohtaisilla mittareilla ja niille asetetuilla tavoitteilla. Tuloskortit mittareineen ja tavoitteineen on esitetty tämän talousarvion kohdassa 4.3.-4.4. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Strategian toimeenpano-ohjelmat

Kaupunkistrategiaa täydentämään ja strategian toteuttamiseksi on laadittu strategian toimeenpano-ohjelmat mm. seuraavista asiakokonaisuuksista:

- Elinkeino- ja kilpailukykyohjelma 2026-2028
- Hankintaohjelma 2022-2025
- Henkilöstöpoliittiset linjaukset 2022-2028
- Hyvinvoinnin edistämisen ohjelma 2023-2028
- Kasvun kompassi, opetus- ja kasvatustoimen toimeenpano-ohjelma 2026-2028
- Kaupunkirakenneohjelma 2026-2028
- Kiinteistöohjelma 2026-2028
- Kulttuuri- ja liikuntaohjelma 2022-2028
- Kävelyn ja pyöräilyliikenteen edistämisohjelma 2025-2035
- Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen ohjelma 2026-2028
- Puistojen kunnossapito-ohjelma 2026-2035
- Uusiutuvan energian strategia
- Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma 2022-2028

2.4 Konsernin toiminta ja talous

2.4.1 Yleistä

Kaupungin konserniyhteisöistä suurimmat vaikutukset kaupungin omaan talouteen on Äänekosken Energia Oy:llä, Ääneseudun Asunnot Oy:llä, Äänekosken Kiinteistönhoito Oy:llä ja Proavera Oy:llä.

Konsernin muilla yhteisöjen toiminnoilla ja niissä tapahtuvilla muutoksilla ei ole

ennakoitavissa kaupungin talouteen merkittäviä talousvaikutuksia.

2.4.2 Kaupungin yleiset konsernitavoitteet

1. Konserniyhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista ja yhtiöiden liiketoiminnan on oltava kannattavaa.
2. Toimivan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toteuttaminen.
3. Konsernin ja kaupunginhallituksen välisen omistajaohjauksen kehittäminen edelleen.
4. Konserniyhtiöiden tulee jatkaa toimenpiteitä päästöjensä ja energiankulutuksen pienentämiseksi.

2.4.3 Yhtiökohtaiset tavoitteet

Äänekosken Kehitys Oy

Strategiakytkentä: Vaikuttavat elinkeinot

1. Sopimustehtävien toteuttaminen: Toteutetaan palvelusopimuksella sovitut elinkeinokehittämisen ja verkostoyhteistyön tehtävät sekä hankkeiden valmistelu, koordinointi ja hallinnointi sovitun työnjaon mukaisesti.

    - Mittari: 100 % vuodelle sovituista palvelutuotoksista ja hankkeiden välitavoitteista toteutuu hyväksytyssä aikataulussa; poikkeamista esitetään korjaavat toimet. Seuranta kattaa myös perustoiminnan, ei vain hankkeita.

2. Rahoituksen ja toiminnan hallinta: Perustoiminnan ja hanketoiminnan rahoitus, kustannukset ja vastuut eritellään. Hankkeet ja sitoumukset valmistellaan palvelusopimuksen hyväksymis- ja ennakkokantamenettelyjen mukaisesti.

    - Mittari: toiminta ja hankkeet pysyvät hyväksytyissä budjeteissa; 100 % sopimuksen edellyttämistä hyväksynnöistä ja ennakkokannoista hankitaan ennen sitoutumista. Sopimuksen mahdolliset pienimuotoista valmistelua koskevat poikkeukset huomioidaan.

3. Vaikuttavuus ja sopimusraportointi: Osoitetaan sovittujen tehtävien tulokset yritysyhteistyössä, ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämisessä, alueen kilpailukyvyssä ja investointivalmiudessa.

    - Mittari: 100 % palvelusopimuksen mukaisista raporteista toimitetaan sovitussa aikataulussa; jokaisesta toteutettavasta hankkeesta raportoidaan eteneminen, rahoitus ja todennettavat tulokset.

Äänekosken Energia Oy

Strategiakytkentä: Hyvä elämä; Vaikuttavat elinkeinot

1. Liikevoitto ja tuloutus kaupungille: liikevoitto vähintään 1 700 000 euroa; tuloutus yhteensä 1 800 000 euroa, sisältäen osingon, pääomalainan koron ja takauspalkkiot.
2. Toimintavarmuus: suunnittelemattomien energia- ja vesipalvelukatkojen määrä sekä yhteenlaskettu kesto eivät kasva vuoden 2026 tasosta (muutos enintään 0 %)

Strategiakytkentä: Kestävä ympäristö

1. Energiantuotannon ympäristökestävyys: päästöttömän sähköntuotannon osuus 100 % ja uusiutuvan kaukolämmöntuotannon osuus vähintään 99,6 %.

Ääneseudun Asunnot Oy

Strategiakytkentä: Hyvä elämä; Vaikuttavat elinkeinot

1. Liiketoiminnan tulos ja kassavirta: liiketoiminnan tulos positiivinen
2. Asuntojen käyttöaste: vuoden 2027 keskimääräinen käyttöaste paranee vähintään 3 prosenttiyksikköä vuoden 2026 vertailutasosta.

Strategiakytkentä: Kestävä ympäristö

1. Rakennuskannan sopeuttaminen: 100 % vuodelle 2027 erikseen hyväksytyistä kohdekohtaisista toimenpiteistä toteutetaan aikataulussa; tyhjien asuntojen vertailukelpoiset ylläpitokulut vähenevät vähintään 5 % vuoden 2026 tasosta.
2. Energiankulutus: yhtiö pyrkii vähentämään sääkorjattua lämmönkulutusta ja sähkönkulutusta vuoden 2026 tasosta
3. Täydentävä ympäristöseuranta: Veden kulutus pysyy vähintään samalla tasolla vuoteen 2026 verrattuna
4. Jätehuolto/kierrätys: Jätehuollosta syntyvät kustannukset laskevat 5% vuoden 2026 kustannuksiin verrattuna

Äänekosken Kiinteistönhoito Oy

Strategiakytkentä: Hyvä elämä/vaikuttavat elinkeinot

1. Kannattavuus ja kustannustehokkuus: liiketoiminnan tulos vähintään 0 euroa; vertailukelpoiset ylläpitokustannukset eivät kasva vuoden 2026 tasosta (muutos enintään 0 %), sovittu palvelutaso säilyttäen.

2. Palvelujen laatu: asiakastyytyväisyys vähintään 4,0/5; vähintään 90 % ei-kiireellisistä vikailmoituksista saa ensivasteen 2 työpäivässä. Kiireelliset turvallisuusviat käsitellään viipymättä erillisen palvelulupauksen mukaisesti.

Strategiakytkentä: Kestävä ympäristö

1. Energiankulutus: omien kiinteistöjen sääkorjattu lämmönkulutus vähenee vähintään 3 % ja sähkönkulutus vähintään 2 % vuoden 2026 tasosta (kWh/m²).

Proavera Oy

Vuoden 2027 tavoitteiden lähtökohta: Proavera Oy on myynyt muut liiketoimintansa, ja jäljellä on vain vuokraustoiminta. Tavoitteet ja mittarit koskevat jäljelle jäävää vuokraustoimintaa ja siihen liittyvää kiinteistöomaisuutta. Vertailut tehdään vuoden 2026 vastaavaan vuokraustoimintaan; myytyjen liiketoimintojen tuotot, kulut ja kertaluonteiset myyntivaikutukset erotetaan vertailusta.

Strategiakytkentä: Vaikuttavat elinkeinot; Kestävä ympäristö

1. Vuokraustoiminnan kannattavuutta ja käyttöastetta tarkastellaan yhdessä tilojen kohtuuhintaisuuden, elinkeinovaikutusten ja kiinteistöjen pitkän aikavälin kustannusten kanssa.

Strategiakytkentä: Vaikuttavat elinkeinot

1. Vuokraustoiminnan kannattavuus ja maksuvalmius: jäljelle jäävän vuokraustoiminnan liiketoiminnan tulos vähintään 0 euroa.

2. Vuokrattavien tilojen käyttöaste: vuoden 2027 keskimääräinen käyttöaste paranee vähintään 3 prosenttiyksikköä vuoden 2026 vertailutasosta, vuokrattavan pinta-alan perusteella. Vertailu rajataan samaan jäljellä olevaan vuokrakohdejoukkoon.

Strategiakytkentä: Kestävä ympäristö

1. Vuokrakiinteistöjen energiankulutus ja uusiutuva energia: sääkorjattu lämmönkulutus vähenee vähintään 2 % ja sähkönkulutus vähintään 2 % (kWh/m²); uusiutuvan energian osuus kasvaa vähintään 2 prosenttiyksikköä vuoden 2026 tasosta. Seuranta koskee jäljellä olevia vuokrakiinteistöjä

samalla kohdejoukolla ja samoilla laskentaperusteilla.

Äänekosken Asumispalvelusäätiö

Taloudellista tasapainoa arvioidaan yhdessä ikääntyneille tuotettavan asumishyödyn, kohtuuhintaisuuden ja korjauskyvyn kanssa.

Strategiakytkentä: Hyvä elämä; Kestävä ympäristö

1. Kestävä ympäristö ja talous: Katetaan vuokratuloilla kiinteistöjen hoito- ja pääomamenot sekä vähennetään energian- ja vedenkulutusta asumisen laatua heikentämättä.
    - Mittarit: menojen kattavuus, sääkorjattu energiankulutus vähenee 2 % ja vedenkulutus vähenee 2 % vuoden 2026 tasosta

Strategiakytkentä: Hyvä elämä

1. Taloudellinen kestävyys: Turvataan säätiön toiminnan taloudellinen tasapaino ja kyky ylläpitää asuntoja pitkäjänteisesti.
    - Mittarit: liiketoiminnan positiivinen tulos
2. Tarjotaan ikääntyneille kohtuuhintaisia, turvallisia ja esteettömyyttä tukevia vuokra-asuntoja. Vahvistetaan asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä yhteistyökumppanien kanssa.
    - Mittarit: asukastyytyväisyys ja yhteisölliset toimet
3. Parannetaan vuokrattavien tilojen käyttöastetta ja sovitetaan asuntotarjontaa ikääntyneiden tarpeisiin.
    - Mittarit: vuokrattavien käyttöaste vähintään 90 %

Keitele-Museo Oy

Strategiakytkentä: Hyvä elämä; Vaikuttavat elinkeinot

1. Kannattavuus: Turvataan toiminnan taloudellinen tasapaino
    - Mittari: liiketoiminnan positiivinen tulos

Kiinteistöosakeyhtiö Konginkankaan Säästölipas

Strategiakytkentä: Hyvä elämä; Vaikuttavat elinkeinot

1. Tilojen käyttöasteen pitäminen korkeana ja tyhjien tilojen aktiivinen

vuokraaminen sekä rakennusten kunnon ylläpito.

Strategiakytkentä: Hyvä elämä; Kestävä ympäristö

1. Energiatalouden kehittäminen, säästökohteiden kartoitus ja käytön tehostaminen.

Kiinteistöosakeyhtiö Suolahden Keskusraitti

Strategiakytkentä: Hyvä elämä; Vaikuttavat elinkeinot

1. Tilojen käyttöasteen pitäminen korkeana ja tyhjien tilojen aktiivinen vuokraaminen sekä rakennusten kunnon ylläpito.

Strategiakytkentä: Hyvä elämä; Kestävä ympäristö

2. Energiatalouden kehittäminen, säästökohteiden kartoitus ja käytön tehostaminen.

2.5 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Äänekosken kaupunginvaltuusto on 13.10.2014 (§ 77) hyväksynyt Äänekosken kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja määrännyt ne tulemaan voimaan 1.11.2014 alkaen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa on määräykset seuraavista asioista:

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoite ja tarkoitus
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut
- Kokonaisvaltainen riskienhallinta ja sisäinen valvonta osana kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi

- Tilivelvollisuus

Ohjeen mukaan

- Valtuusto päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Valtuusto hyväksyy hallintosäännön, johon on sisällytetty tarvittavat määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Valtuusto arvioi toiminnan ja talouden tavoitteiden asettamisen ja määrärahojen myöntämisen yhteydessä päätösten vaikutuksia ja riskejä. Valtuusto käsittelee tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä selonteot sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä konsernivalvonnasta ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille hyväksyessään tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun ja tilintarkastuskertomuksen perusteella.
- Kaupunginhallituksella ja kaupunginjohtajalla on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kaupunginhallitus laatii selonteot sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä konsernivalvonnasta osana tilinpäätöksen toimintakertomusta. Kaupunginjohtajalla on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien yksityiskohtaisesta ohjeistamisesta.
- Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet (lautakunnat) vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksyttyjen ohjeiden mukaisesti.
- Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäisen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksyttyjen ohjeiden mukaisesti sisäisenvalvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle.
- Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta.
- Konsernijohto (kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus) vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja

riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta (konsernivalvonta).

- Tarkastuslautakunta vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida arviointikertomuksessa, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.
- Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa viimeistään toukokuun loppuun mennessä kunkin tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen laatiminen ja antaa kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset ja esitetään, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle myöntää vastuuvapaus.
- Henkilöstö hoitaa tehtäväkuvansa mukaiset tehtävät ja niihin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt, toimii tavoitteiden ja annettujen sääntöjen mukaisesti, kehittää toimintatapoja sekä ylläpitää ja jatkuvasti kehittää ammatillista osaamistaan.

Edellä mainitun lisäksi valvontaa on ohjeistettu myös talousohjeessa. Talousohje tuli voimaan 1.11.2017.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kaupungissa on käytössä menetelmä sisäisen valvonnan toimivuuden ja tilan arviointiin. Menetelmää varten on laadittu oma yhtäläinen ohjelma, johon on koottu kaikki tunnistetut sisäisen valvonnan arviointikohteet. Kohteita on tunnistettu noin 150 ja kohteet on jaettu viiteen eri pääryhmään COSO-mallin mukaisen sisäisen valvonnan viitekehyksen mukaisesti:

- valvontaympäristö
- informaatio ja kommunikaatio
- valvontatoimenpiteet
- riskienarviointi
- seuranta

Kohteet arvioidaan asteikolla 1 – 4. Yhteenvetona voidaan todeta, että sisäisen valvonnan tila on kaupungissa kohtalaisen hyvällä tasolla. Suurimmat puutteet ovat informaation ja seurannan osa-alueilla.

Arvioinnit tehdään vuosittain toimialoittain ja tulosten yhteenveto esitetään tilinpäätöskertomuksessa.

Tavoitteet vuodelle 2027

Talousarvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman laadintaprosessia kehitetään edelleen niin, että kaupungin strategiset tavoitteet ja taloudelliset mahdollisuudet kytkeytyvät kiinteämmin riskien arviointiin ja hallintakeinojen laadintaan. Riskien arviointiprosessia tuetaan riskienhallinnan työkalua kehittämällä.

2.6 Henkilöstö

2.6.1 Henkilöstömuutokset vuoden 2027 talousarviossa

Äänekosken kaupungin henkilöstöohjelma ulottuu vuoteen 2028. Henkilöstöohjelmassa määritellään Äänekoski-ilmiöön pohjautuvat tavoitteet henkilöstön ja työyhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseen, osaavan työvoiman saatavuuteen (veto- ja pitovoima), osaamisen kehittämiseen sekä johtamiseen ja esihenkilötyöhön.

Tärkeimmät toimenpiteet on koottu kolmen kärkitavoitteen alle, jotka ovat:

- hyvä työelämä
- kestävä työympäristö
- sujuva ja vaikuttava työ.

Näitä kolmea kärkitavoitetta seurataan henkilöstöpoliittisissa linjauksissa valituilla mittareilla ja raportoinnilla, joita ovat:

- henkilöstökysely
- terveysperusteiset poissaolot
- lähtövaihtuvuus.

Vuosittain toteutettava henkilöstökysely vastaa henkilöstöohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumiseen. Työyksiköt valitsevat kyselyn teemoja ja tuloksia hyödyntäen vuotuiset kehittämistoimenpiteensä, joiden myötä vahvistetaan työhyvinvointia.

Terveysperusteisten poissaolojen hallinnassa keskeistä ovat ennaltaehkäisevät toimet, aktiivisen tuen toimintamallin toteuttaminen sekä tiivis työterveysyhteistyö. Työterveyspalvelut sisältävät lakisääteisen ennaltaehkäisevän työterveyshuollon sekä työterveyshuoltopainotteisen sairaanhoidon. Sairaanhoidon osalta palvelusisältöä tarkennetaan talousarviovuodelle 2027 huomioiden talouden tasapainottamisohjelman mukaiset rajaukset palvelusisältöön. Kokonaisuus säilyy kuitenkin edelleen hyvänä tukien tavoitetta mm. terveysperusteisten poissaolojen hallinnassa.

Työnantajan myöntämään Epassi-etuuteen on varattu 200 euroa työntekijää kohden. Etuuden euromäärä laskee talouden tasapainottamisohjelmaan perustuen 50 euroa/työntekijä. Epassin myöntäminen toteutetaan jatkossa kahdessa osassa (puolivuosittain 100 euroa kerrallaan). Epassia voi käyttää edelleen liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalveluihin.

Työyhteisöille on varattu työhyvinvointiin käytettävää määrärahaa 50 euroa/työntekijä. Summa säilyy edellisvuoden tasolla.

Henkilöstön merkkipäivämuistamista uudistetaan talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti. Muina talouden vakauttamisen toimenpiteinä talousarvioon sisältyy mm. koulutuskustannusten sekä matka- ja majoituskustannusten vähentäminen 20 prosentilla.

Henkilöstöresurssit 2027

Keväällä 2026 käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen vaikutus henkilöstöresursseihin oli yhteensä - 12 vakanssia (avoimia tai avoimeksi jääviä vakansseja). Joitakin virkoja/toimia lakkautui jo vuoden 2026 aikana ja osa lakkaa vuoden 2027 puolella, pääosin heinäkuussa. Lisäksi neuvotteluihin sisältyi vakanssi- ja tehtävänimikemuutoksia. Käydyistä yhteistoimintaneuvotteluista johtuen vuodelle 2027 sisältyy vain yksittäisiä muita henkilöstörakenteen/-resurssien muutoksia sekä joitakin tehtävänimikemuutoksia.

Toimiala / Vastuualue	TA2025	TA2026	TA2027	Muutos	Lisätietoja
Keskushallinto	52	49	47	-2,0 htv	Talouden vakauttaminen sekä toimintojen/tehtävien järjestelyt.
Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue	69	69	69	0	Lisäksi mahdollista hankehenkilöstöä (tarkentuu rahoituspäätösten käsittelyn myötä).
Opetus ja kasvatus	396,5	385,5	377,5	-8,0 htv	Talouden vakauttaminen sekä toimintojen/tehtävien järjestelyt.
Kulttuuri ja liikunta	48,5	52,5	52,5	0	
Kaupunkirakenne ja ympäristö	56,5	57,5	53,6	-3,9 htv	Henkilöstön määrää on sopeutettu ruokapalveluiden osalta palvelutarpeen mukaiseksi. Huomioitu lisäksi vakanssien osa-aikaisuudet.
YHTEENSÄ	**622,5**	**613,5**	**599,6**	**-13,9 htv**	

Henkilöstöön on kohdistumassa muutoksia vuodelle 2027 seuraavan esityksen mukaisesti:

Keskushallinto

Vakinaistettavat virat (Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue)

- Kahden (2) työhönvalmentajan vakinaisen viran perustaminen (määräaikaiset virat ovat päättymässä 31.12.2026).

Tehtävänimikemuutokset

- Yhden (1) kaavoitussuunnittelijan tehtävänimikkeen muuttaminen kaavoitusarkkitehdiksi.
- Yhden (1) kaavoitussuunnittelijan tehtävänimikkeen muuttaminen kaavoitusinsinööriksi.

Opetus ja kasvatus

Tehtävänimikemuutokset

- Kahden (2) työpajaohjaajan tehtävänimikkeen muuttaminen nuorten työpajavalmentajaksi.
- Yhden (1) koulusihteerin tehtävänimikkeen muuttaminen toimistosihteeriksi (lukio).

Kulttuuri ja liikunta

Tehtävänimikemuutokset

- Yhden (1) liikuntapalveluvastaavan tehtävänimikkeen muuttaminen liikuntapalvelupäälliköksi.

Kaupunkirakenne ja ympäristö

Lakkautettavat tehtävät

- Kahden (2) osa-aikaisen vastaava ruoanjakaja-siivoojan tehtävän lakkauttaminen 1.1.2027 (Piilolan ja Konginkankaan päiväkoti).

Yhteenveto

Talouden tasapainottamisen toimet jatkuvat vuonna 2027. Niillä on vaikutusta mm. henkilöstömäärään ja työtehtävien sisältöön. Yhdessä toimialojen kanssa jatketaan mahdollisimman hyvää ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua huomioiden muuttuva toimintaympäristö ja sen edellyttämät sopeuttamistarpeet.

Tavoitteemme vuodelle 2027 rakentuvat keväällä 2026 päivitetyn

henkilöstöohjelman mukaisesti. Tavoitteiden toteutumista seuraamme edelleen henkilöstökyselyn, terveysperusteisten poissaolojen ja lähtövaihtuvuuden mittareilla. Seuranta tapahtuu osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

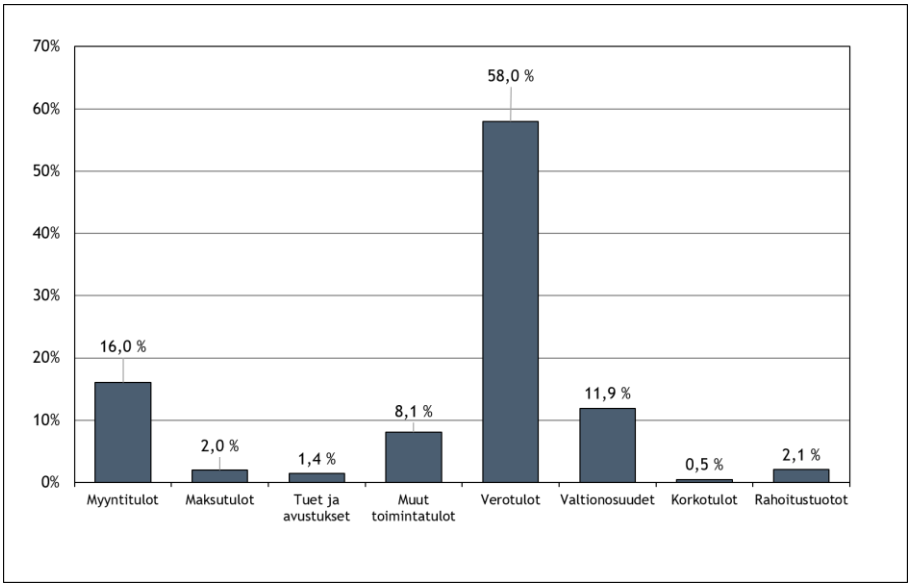
3 Tuloslaskelma

3.1 Yleistä tuloslaskelmasta

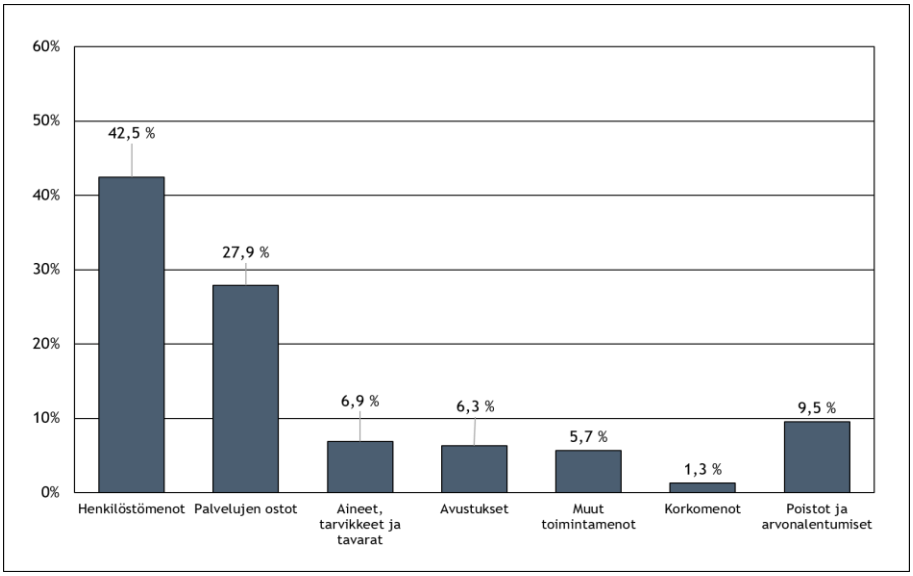
Tässä luvussa on esitetty Äänekosken kaupungin tuloslaskelma vuodelle 2027. Taloussuunnitelma vuosille 2028 – 2029 on esitetty luvussa 7.

3.2 Tuloslaskelma

KAAVIO 2 TULOT TULOSLASKELMASSA 2027 (%)

KAAVIO 3 MENOT TULOSLASKELMASSA (%)

KAAVIO 4 TULOSLASKELMA (U+S), 1 000 €

TULOSLASKELMA, 1 000 €	TP2025	TA2026	TA2027	Muutos -% TA2027/TA2026	Muutos € TA2027/TA2026
Toimintatulot					
Myyntitulot	13 154	13 761	13 223	-3,9 %	-538
Maksutulot	2 308	1 780	1 647	-7,4 %	-132
Tuet ja avustukset	1 394	681	1 195	75,4 %	514
Muut toimintatulot	7 538	7 265	6 651	-8,5 %	-614
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-35 647	-36 211	-36 871	1,8 %	-660
Palvelujen ostot	-22 759	-25 093	-24 190	-3,6 %	903
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 010	-6 783	-6 003	-11,5 %	781
Avustukset	-6 155	-5 290	-5 491	3,8 %	-201
Muut toimintamenot	-4 813	-4 689	-4 910	4,7 %	-221
Toimintakate	**-50 991**	**-54 580**	**-54 749**	0,3 %	-168
Verotulot	45 427	47 141	47 855	1,5 %	715
Valtionosuudet	11 394	10 689	9 843	-7,9 %	-847
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	672	650	400	-38,5 %	-250
Muut rahoitustulot	1 719	1 700	1 720	1,1 %	20
Korkomenot	-935	-850	-1 100	29,4 %	-250
Muut rahoitusmenot	-4	0			
Vuosikate	**7 280**	**4 750**	**3 969**	-16,4 %	-781
Poistot ja arvonalentumiset	-8 175	-8 290	-8 270	-0,2 %	20
Tilikauden tulos	**-895**	**-3 540**	**-4 301**	21,5 %	-761
Tilinpäätössiirrot	14	0	0		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-881**	**-3 540**	**-4 301**	21,5 %	-761

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP2025	TA2026	TA2027
Toimintatulot / Toimintamenot, %	**32,36**	**30,08**	**29,32**
Vuosikate / Poistot, %	**89,06**	**57,29**	**47,99**
Vuosikate, euroa / asukas	**416**	**271**	**229**
Asukasmäärä 31.12. (ennuste)	**17 496**	**17 500**	**17 300**

3.2.1 Toimintatulot

Toimintatulot sisältävät myynti-, maksu- ja muut toimintatulot sekä saadut tuet ja avustukset. Toimintatulojen arvioidaan laskevan vuoden 2026 alkuperäisestä talousarviosta 0,8 milj. eurolla (-3,3 %). Toimintatuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 22,7 milj. euroa vuonna 2027.

Myyntitulot

Myyntituloihin kirjataan tulot tavaroiden ja palveluiden myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset kattavaan hintaan. Myyntitulojen arvioidaan laskevan 0,5 milj. euroa (-3,9 %). Myyntituloissa kotouttamisen korvaukset vähenevät 0,4 milj. euroa ja muut myyntitulot vähenevät 0,1 milj. euroa. Myyntituloihin sisältyy Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueelle budjetoidut

7,8 milj. euron kuntien yhteistoimintakorvaukset.

Maksutulot

Maksutuloihin kirjataan asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyn mukaan. Tällaisia ovat esim. hoitopäivämaksut, lukukausimaksut, suunnittelu- ja mittaustoimen maksut, rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut sekä maankäyttö- ja kehittämismaksut.

Maksutulojen arvioidaan vähenevän 0,1 milj. euroa (-7,4 %) vuoden 2026 tasosta. Merkittävin vähennys 0,1 milj. euroa aiheutuu maankäyttösopimuksesta saatavien tulojen poistumisesta.

Tuet ja avustukset

Tiliryhmään tuet ja avustukset kirjataan mm. saadut tuet ja avustukset valtiolta ja EU:lta. Tukiin ja avustuksiin on budjetoitu 1,2 milj. euroa, joka on 0,5 milj. euroa (75,4 %) enemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa. Kasvu johtuu pääosin Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueelle budjetoiduista hanketuloista (0,6 milj. euroa). Muut tuet ja avustukset valtiolta vähenevät 0,1 milj. euroa (-16,3 %).

Muut toimintatulot

Tiliryhmään muut toimintatulot kirjataan toimintatulot, jotka eivät kuulu yllä mainittuihin tiliryhmiin, tällaisia ovat mm. vuokratulot, pysyvien vastaavien myyntivoitot sekä kaavamuutosten luovutusvoitot.

Muihin toimintatuloihin on budjetoitu 6,7 milj. euroa, joka on 0,6 milj. euroa (-8,5 %) vähemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa. Muissa toimintatuloissa vuokratulot vähenevät 0,6 milj. euroa. Pysyvien vastaavien myyntivoittoihin on budjetoitu 0,3 milj. euroa ja kaavoitusvoittoihin puolestaan on budjetoitu 0,15 milj. euroa.

3.2.2 Toimintamenot

Vuoden 2027 talousarvion toimintamenot ovat 77,5 milj. euroa. Toimintamenot vähenevät 0,6 milj. euroa (-0,8 %) vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenoihin kirjataan palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut (mm. eläkkeet sekä sairaus-, työttömyys- ja tapaturmavakuutusmaksut).

Henkilöstömenot kasvavat yhteensä noin 0,7 milj. euroa (1,8 %) vuonna 2027. Palkat ja palkkiot kasvavat 0,7 milj. euroa (2,5 %) ja työnantajan sivukulut vähenevät 0,1 milj. euroa (-0,8 %) vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Sivukuluihin budjetoidun Kevan tasausmaksun suuruus on 0,1 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2026. Työllisyysalueen palkat ja palkkiot ovat 3,8 milj. euroa ja työnantajan sivukulut 0,8 milj. euroa ja yhteensä ne kasvavat 0,7 milj. euroa (19,2 %) vuoteen 2026 verrattuna. Työllisyysalueen henkilöstömenojen kasvusta 0,5 milj. euroa aiheutuu vuodelle 2027 budjetoiduista hankkeista. Kaupungin henkilöstömenot ilman työllisyysaluetta ovat 0,1 milj. euroa (-0,2 %) pienemmät kuin vuonna 2026.

Henkilöstömenoihin on budjetoitu sopimusten mukaiset korotukset: yleiskorotus 2,0 % 1.4.2027 alkaen ja järjestelyerä sekä palkkaohjelman mukainen korotus yhteensä 0,8 % 1.4.2027 alkaen.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostoihin kirjataan sekä ulkoiset että sisäiset palvelujen ostot.

Palvelujen ostojen arvioidaan vähenevän 0,9 milj. euroa (-3,6 %) vuoden 2026 tasosta ja ne ovat 24,2 milj. euroa. Suurimmat vähennykset ovat asiakaspalvelujen ostot 0,6 milj. euroa, osuudet kuntien yhteistoimintaan 0,2 milj. euroa, rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalvelut 0,1 milj. euroa, puhtaanapito- ja pesulapalvelut 0,1 milj. euroa ja jätehuoltopalvelut 0,1 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin kirjataan mm. toimistotarvikkeet, kirjallisuus, elintarvikkeet, lämmitys, sähkö, vesi, pienkalusto ja rakennusmateriaalit.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin budjetoidaan 6,0 milj. euroa vuodelle 2027, mikä on 0,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa. Suurimmat vähennykset saadaan sähkön hankinnasta 0,3 milj. euroa ja lämpökustannuksista 0,2 milj. euroa. Elintarvikekustannukset vähenevät 0,1 milj. euroa.

Avustukset

Avustuksiin kirjataan Äänekosken kaupungin vuosittain myöntämät avustukset kotitalouksille ja yhteisöille.

Vuodelle 2027 budjetoidaan kotitalouksille myönnettäviin avustuksiin 1,2 milj. euroa ja yhteisöille myönnettäviin avustuksiin 4,3 milj. euroa. Yhteensä avustuksiin budjetoidaan 5,5 miljoonaa euroa, mikä on 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin

vuoden 2026 talousarviossa. Kasvusta 0,1 milj. euroa aiheutuu työttömyysetuuksien rahoituksesta. Työllisyysalueella avustusten määrä on 0,1 milj. euroa suurempi kuin vuonna 2026.

Muut toimintamenot

Muihin toimintamenoihin kirjataan mm. vuokrat, vahingonkorvaukset, edustusmenot ja jäsenmaksut.

Muihin toimintamenoihin budjetoidaan 4,9 miljoonaa euroa vuodelle 2027, mikä on 0,2 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa. Muissa toimintamenoissa leasingvuokramenot kasvavat 0,2 milj. euroa ja kiinteistöverot 0,1 milj. euroa.

3.2.3 Toimintakate

Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuoden 2027 toimintakatteen arvioidaan olevan -54,7 miljoonaa euroa, mikä on 0,2 miljoonaa euroa (0,3 %) suurempi kuin vuoden 2026 talousarviossa.

3.2.4 Verotulot

Verotuloennusteet vuosille 2026 – 2029 perustuvat Kuntaliiton syyskuussa 2026 laatimaan veroennustekehikkoon. Verotulojen määräksi ennustetaan 47,9 miljoonaa euroa vuonna 2027 mikä on 0,7 miljoonaa euroa (1,5 %) enemmän vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna (47,1 milj. €).

Kuntaliiton viimeisimmän veroennusteen perusteella vuoden 2026 verotulokertymä on 46,6 miljoonaa euroa.

TAULUKKO 4 VEROTULOJEN KEHITYS

Verotulot (*ennuste), 1000 €	**TP2023**	**TP2024**	**TP2025**	**2026***	**2027***	**2028***	**2029***
Kunnallisvero	33 160	34 011	33 088	34 782	35 548	36 234	37 380
Yhteisövero	6 024	6 621	4 692	3 786	3 864	4 022	4 186
Kiinteistövero	6 770	7 494	7 647	8 047	8 443	8 443	8 443
Verotulot yhteensä	**45 953**	**48 126**	**45 427**	**46 615**	**47 855**	**48 699**	**50 008**
Muutos (%)	**-41,6 %**	**4,7 %**	**-5,6 %**	**2,6 %**	**2,7 %**	**1,8 %**	**2,7 %**

Kunnallisvero

Äänekosken kaupungin veroprosentti vuodelle 2027 on 9,4 % eli saman verran kuin vuonna 2026. Vuoden 2027 kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 35,5 miljoonaa euroa, mikä on 0,1 miljoonaa euroa (0,4 %) enemmän kuin vuoden 2026

alkuperäisessä talousarviossa on arvioitu. Vuoden 2026 ennustettu kertymä on 34,8 miljoonaa euroa.

Yhteisövero

Yhteisöveronsaajia ovat valtio ja kunnat. Kuntaryhmän yhteisöveron alustava jakoosuus vuodelle 2027 on 22,99 % (22,84 % vuonna 2026). Talousarviossa kaupungin vuoden 2027 yhteisöveron määräksi on arvioitu 3,9 miljoonaa euroa, joka on 0,3 miljoonaa euroa (7,9 %) enemmän kuin vuoden 2026 alkuperäisessä talousarviossa. Vuoden 2026 ennustettu kertymä on 3,8 miljoonaa euroa.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2027 arvioidaan 8,4 miljoonaa euroa, mikä on 7,9 % enemmän kuin vuoden 2026 alkuperäisessä talousarviossa. Kiinteistöveroprosentit ovat vuonna 2027 samat kuin vuonna 2026. Vuoden 2026 ennustettu kertymä on 8,0 miljoonaa euroa.

3.2.5 Valtionosuudet

Äänekosken kaupungin vuoden 2027 talousarviossa peruspalvelujen valtionosuuden arvioidaan olevan Kuntaliiton syyskuun 2026 ennakkolaskelman perusteella ilman verotuloihin perustuvaa tasausta 4,3 miljoonaa euroa.

Sote-erät vähentävät valtionosuutta yhteensä 1,0 milj. euroa. Vähennys koostuu seuraavista eristä:

- Muutosrajoitin: 217 371 euroa (toistaiseksi pysyvä erä)
- Järjestelmämuutoksen tasaus: 102 064 euroa (siirtymätasaus 2023-2027)
- Vuoden 2023 jälkikäteistarkastus: 519 862 euroa (voimassa 2025-2027)
- Vuoden 2024 määräaikaisen lisäyksen takaisinperintä: 199 059 euroa (voimassa 2025-2027)

Peruspalvelujen valtionosuudesta tehtävä perustoimeentulotuen valtionosuusvähennys nousee vuonna 2027 yhteensä 1,6 miljoonaan euroon. Vähennys perustuu vuoden 2025 toteutuneisiin perustoimeentulotuen kustannuksiin. Vuoden 2026 talousarvioon (1,0 milj. euroa) verrattuna vähennys kasvaa 0,6 miljoonaa euroa, mikä supistaa kunnan saamaa nettovaltionosuutta vastaavalla summalla.

Vuoden 2025 alussa voimaan tullut TE-uudistus lisää valtionosuutta arviolta 3,5 miljoonalla eurolla myös vuonna 2027. Rahoitus pysyy vuoden 2025 tasolla, ja se koostuu TE-palvelujen rahoituksesta (2,2 milj. euroa) sekä työttömyysetuuksien kasvun kompensaatiosta (1,3 milj. euroa). Erä ei ole enää vuonna 2027 erillinen

laskentatekijä.

Verotulomenetysten korvausten arvioidaan olevan 1,8 miljoonaa euroa. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin lisää valtionosuutta 361 722 euroa vuonna 2027. Äänekosken kaupungin HYTE-kerroin on vuoden 2027 valtionosuuslaskelman perusteella 0,69 ja väestöllä painotettu kerroin on 0,97.

Yhteensä peruspalvelujen valtionosuus sekä verotulomenetysten korvaus ovat 6,1 miljoonaa euroa eli vähennystä vuoden 2026 valtionosuuksiin on noin 1,2 miljoonaa euroa (-15,2 %).

Verotulojen tasausjärjestelmä tasaa alle valtakunnan keskiarvon olevien kuntien verokertymää. Äänekosken kaupunki saa verotulojen tasausta vuonna 2027 noin 5,2 miljoonaa euroa, eli verotulojen tasaus kasvaa 1,7 miljoonaa euroa vuoteen 2026 verrattuna.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (mm. maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (mm. kansalaisopistot, musiikkioppilaitokset, teatterit, liikunta ja nuorisotyö). Perusopetuksen valmistavan opetuksen valtionosuus vuodelta 2025 korjataan toteutumaa vastaavaksi vuoden 2027 valtionosuuksissa. Äänekoskella vuoden 2025 valmistavan opetuksen valtionosuusrahoituksen perusteena on käytetty 398 läsnäolokuukautta ja vuoden 2025 todelliset läsnäolokuukaudet ovat 59, eli vuoden 2027 valtionosuuksiin tehdään korjaus, joka vähentää valtionosuutta 561 384 euroa (-339 läsnäolokuukautta). Kokonaisuutena perusopetuksen valmistavan opetuksen valtionosuus vähenee 0,6 milj. euroa vuonna 2027. Kokonaisuutena opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määräksi on arvioitu -1,4 milj. euroa vuonna 2027.

Vuoden 2027 arvioidut valtionosuudet ovat yhteensä 9,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 valtionosuuksien arvioitu kokonaismäärä on 9,9 miljoonaa euroa, joten valtionosuudet vähenevät (-0,3 %) vuodesta 2026.

Lopulliset päätökset kuntien valtionosuuksista sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta vuodelle 2027 tehdään vuoden 2026 loppuun mennessä. Koska valtionosuuksien lopullinen määrä tiedetään vasta vuodenvaihteessa, mahdolliset muutokset käsitellään talousarviomuutoksena vuonna 2027.

TAULUKKO 5 VALTIONOSUUDET 2023-2027

Valtionosuudet, 1 000 €	TP2023	TP2024	TP2025	TPE2026	TA2027	Muutos, €	Muutos, %
Peruspalvelujen valtionosuus	10 911	2 832	5 947	5 737	4 343	-1 394	-24,3 %
Verotuloihin perustuva valtionosuusksien tasaus	2 638	5 160	4 064	3 507	5 175	1 667	47,5 %
Verotulomenetysten korvaus	2 982	2 934	1 515	1 474	1 767	293	19,9 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-938	-788	-132	-842	-1 442	-600	71,2 %
Valtionosuudet yhteensä	**15 594**	**10 139**	**11 394**	**9 876**	**9 843**	**-33**	**-0,3 %**

3.2.6 Rahoitustulot ja -menot

Korkotulot

Korkotulojen osuus vuoden 2027 talousarvioon suunnitellaan 0,4 miljoonaan euroon, joten korkotulot vähenevät 38,5 % vuoden 2026 talousarvioon verrattuna.

Muut rahoitustulot

Muihin rahoitustuloihin kirjataan mm. osinkotulot, korvaukset jäännöspääomasta, verotilitysten korot ja viivästyskorkotulot.

Muihin rahoitustuloihin budjetoidaan 1,7 miljoonaa euroa vuodelle 2027, mikä on samalla tasolla kuin vuoden 2026 talousarviossa.

Korkomenot

Korkomenoiksi vuodelle 2027 budjetoidaan 1,1 miljoonaa euroa, mikä on 0,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa.

Muut rahoitusmenot

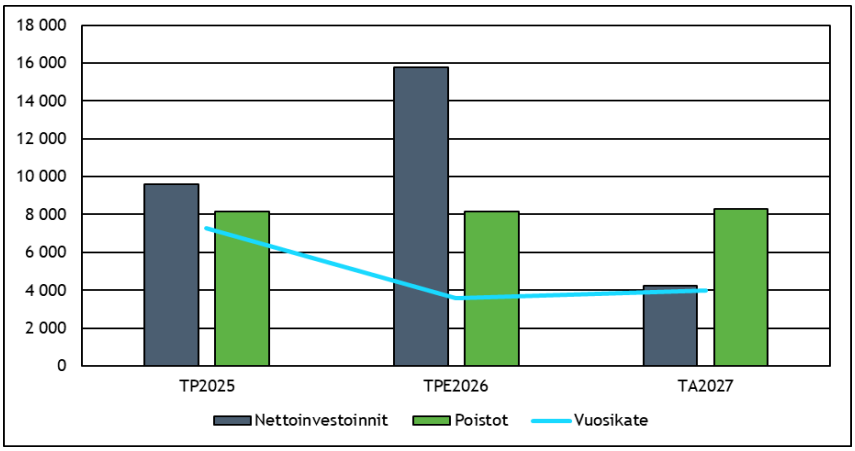
Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. maksetut viivästyskorot. Muihin rahoitusmenoihin ei budjetoida määrärahaa vuodelle 2027.

3.2.7 Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen, että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyys arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Vuonna 2027 vuosikatteen ennustetaan olevan 4,6 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaan vuosikate kattaa poistoista 47,99 %.

KAAVIO 5 VUOSIKATTEEN KEHITYS VERRATTUNA NETTOINVESTOINTEIHIN JA POISTOIHIN, 1 000 €

*)Nettoinvestoinnit sisältävät tytäryhtiöiden pääomalainojen konvertoinnit sijoitukseksi.

3.2.8 Poistot

Poisto tarkoittaa pitkävaikutteisen tuotannontekijän hankintamenon kirjaamista kuluiksi vaikutusaikanaan. Poistoaika ja poistoerät määritellään tuotannontekijän taloudellisen pitoajan mukaan. Poistoja tehdään tilikausittain ja poistot kirjataan kirjanpitoon.

Vuodelle 2027 budjetoidut suunnitelman mukaiset poistot ovat 8,3 miljoonaa euroa, eli samansuuruiset kuin vuoden 2026 talousarviossa.

3.2.9 Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Vapaaehtoisten varausten ja rahastojen lisäyksiä voi pääsääntöisesti tehdä enintään tuloslaskelman tilikauden tuloksen osoittaman ylijäämän verran. Talousarviossa tuloksen käsittelyerät ovat ohjeellisia, lopullisesti niistä päätetään tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Vuoden 2027 tilikauden tulokseksi ennakoidaan 4,3 miljoonaa euroa alijäämää.

Kun huomioidaan vuoden 2025 tilinpäätöksessä kertynyt ylijäämä (9,4 miljoonaa euroa) ja vuoden 2026 ennustettu tulos (alijäämää 4,6 miljoonaa euroa), on Äänekosken kaupungin kertynyt ylijäämä vuoden 2027 tilinpäätöksen jälkeen 0,5 miljoonaa euroa.

4 Käyttötalousosa

4.1 Tuloslaskelma lautakunnittain

TAULUKKO 6 TULOSLASKELMA LAUTAKUNTATASO

TOIMINTAKATE LAUTAKUNNITTAIN	1 000 €	TP2025	TA2026	TA2027	Muutos TA2026/TA2027
Tarkastuslautakunta					
Toimintatulot		0	0	0	
Toimintamenot		-65	-62	-70	12,9 %
Toimintakate (netto)		**-65**	**-62**	**-70**	**12,9 %**
Kaupunginhallitus					
Toimintatulot		2 787	2 141	2 037	-4,9 %
Toimintamenot		-12 938	-13 404	-13 195	-1,6 %
Toimintakate (netto)		**-10 151**	**-11 263**	**-11 158**	**-0,9 %**
Työllisyysaluelautakunta					
Toimintatulot		6 671	7 831	8 519	8,8 %
Toimintamenot		-6 671	-7 831	-8 519	8,8 %
Toimintakate (netto)			**0**	**0**	**0**
Opetus- ja kasvatuslautakunta					
Toimintatulot		3 293	2 135	1 591	-25,5 %
Toimintamenot		-31 057	-30 994	-30 546	-1,4 %
Toimintakate (netto)		**-27 764**	**-28 859**	**-28 956**	**0,3 %**
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta					
Toimintatulot		689	656	660	0,6 %
Toimintamenot		-4 679	-4 627	-4 802	3,8 %
Toimintakate (netto)		**-3 991**	**-3 971**	**-4 142**	**4,3 %**
Kaupunkirakennelautakunta					
Toimintatulot		10 771	10 588	9 767	-7,8 %
Toimintamenot		-19 116	-20 212	-19 429	-3,9 %
Toimintakate (netto)		**-8 345**	**-9 624**	**-9 662**	**0,4 %**
Ympäristölautakunta					
Toimintatulot		184	135	142	5,0 %
Toimintamenot		-860	-937	-902	-3,7 %
Toimintakate (netto)		**-676**	**-802**	**-760**	**-5,2 %**
Toimintakate		**-50 991**	**-54 580**	**-54 749**	**0,3 %**
Verotulot		45 427	47 141	47 855	1,5 %
Valtionosuudet		11 394	10 689	9 843	-7,9 %
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot		672	650	400	-38,5 %
Muut rahoitustulot		1 719	1 700	1 720	1,1 %
Korkomenot		-935	-850	-1 100	29,4 %
Muut rahoitusmenot		-4	0	0	
Vuosikate		**7 280**	**4 750**	**3 969**	**-16,4 %**
Poistot ja arvonalentumiset		-8 175	-8 290	-8 270	-0,2 %
Tilikauden tulos		**-895**	**-3 540**	**-4 301**	21,5 %
Tilinpäätössiirrot		14	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**-881**	**-3 540**	**-4 301**	**21,5 %**

4.2 Yhteenveto määrärahoista sitovuustasoittain

Talousarvio on valtuuston nähden sitova vastuualuetasolla tarkastuslautakunnan, työllisyysaluelautakunnan, opetus- ja kasvatuslautakunnan, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan, kaupunkirakennelautakunnan ja ympäristölautakunnan osalta. Keskushallinnon osalta talousarvion sitovuus on kaupunginhallituksen tasolla (pl. tarkastuslautakunta). Määrärahat on budjetoitu nettoperiaatteella ja ne ovat sitovia nettomääräisinä (toimintakate).

TOIMINTAKATE	TP2025	TA2026	TA2027	Muutos TA2026/TA2027	Sitovuus
Tarkastuslautakunta	**-65**	**-62**	**-70**	**12,9 %**	
Tarkastustoiminta	-65	-62	-70	12,9 %	sitova taso
Kaupunginhallitus	**-10 151**	**-11 263**	**-11 158**	**-0,9 %**	sitova taso
Työllisyysaluelautakunta	**0**	**0**	**0**	**0,0 %**	
Työvoimapalvelut	0	0	0	**0,0 %**	sitova taso
Opetus- ja kasvatuslautakunta	**-27 764**	**-28 859**	**-28 956**	**0,3 %**	
Lasten, perheiden ja nuorten palvelut	-9 206	-9 729	-10 178	4,6 %	sitova taso
Opetuspalvelut	-18 558	-19 130	-18 778	-1,8 %	sitova taso
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	**-3 991**	**-3 971**	**-4 142**	**4,3 %**	
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	-3 991	-3 971	-4 142	4,3 %	sitova taso
Kaupunkirakennelautakunta	**-8 345**	**-9 624**	**-9 662**	**0,4 %**	
Kaupunkirakennepalvelut	-9 200	-10 361	-10 417	0,5 %	sitova taso
Ruokapalvelut	856	737	755	2,4 %	sitova taso
Ympäristölautakunta	**-676**	**-802**	**-760**	**-5,2 %**	
Ympäristövalvonta	-371	-420	-457	8,9 %	sitova taso
Ympäristöterveydenhuolto	-252	-322	-260	-19,3 %	sitova taso
Maaseutuasiat	-52	-60	-43	-28,2 %	sitova taso
Toimintakate	**-50 991**	**-54 580**	**-54 749**	**0,3 %**	

5.1 Tuloskortit (kaupunki)

Vuosi	2027
Tuloskortti	**Tavoitetaso**
Vaikuttavat elinkeinot	
Olemme Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna	
Maankäytön, tonttitarjonnan, infrarakentamisen ja toimintaedellytysten varmistaminen	
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys joukkoliikennepalveluihin (Lähtötaso 2,8)	**2,8**
Yritysten liiketoiminnan kehittämisen tukeminen ja uusien yritysten houkutteleminen sekä yrittäjyyteen kasvattaminen	
Työpaikkaomavaraisuusaste (%)	**108,0**
Työttömyysprosentti (vuoden ka)	**14,0**
Kestävä ympäristö	
Olemme hiilineutraali kaupunki 2030	
Pienennämme aktiivisesti oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle	
Kaupungin kiinteistöjen energiataloudellisuus: Sähkön kulutus (kWh / m2)	**75,0**
Kaupungin kiinteistöjen energiataloudellisuus: Kaukolämmön kulutus (kWh / m2)	**145,0**
Kasvihuonekaasupäästöt (Lähtötaso 96 kt CO2e)	**72,0**
Mahdollistamme tehokkaan kierrättämisen ja edistämme materiaalien uudelleenkäyttöä	
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys kaupungin kierrätysmahdollisuuksiin (Lähtötaso 3,9)	**3,9**
Hyvä elämä	
Meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset	
Vahvistamme monipuolista harrastus-, kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa	
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys tapahtumatoimintaan (Lähtötaso 3,4)	**3,6**
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys kulttuuritoiminnan monipuolisuuteen (Lähtötaso 3,7)	**3,7**
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys harrastusmahdollisuuksiin (Lähtötaso 4,1)	**4,1**
Mahdollistamme elinikäisen kehittymisen ja rakennamme osallisuutta, jotta jokainen on osa jotakin yhteisöä	
Osallistavien tilaisuuksien lukumäärä (kyläillat, kyläparlamentti, seurafoorumi, kaavoitusiltapäivä, asiakasraadit)	**15**
Koulutusaste, toisen asteen suorittaneiden määrä % (Lähtötaso 72,4)	**73,0**
Avoimen korkeakouluopiskelun (korkeakoulustipendi) opintopisteiden lukumäärä	**110**
Kehitämme terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä – elävää keskustaa ja aktiivisia kyliä	
Nettomuutto (Lähtötaso -77 kpl)	**-80**
Hyte-kerroin (Lähtötaso 0,67)	**0,60**
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys kaupungin palveluihin (Lähtötaso 4,3)	**4,3**
Asukastyytyväisyyskysely: Palvelujen saatavuus (Lähtötaso 3,6)	**3,6**
Asukastyytyväisyyskysely: Asukkaiden viihtyvyys (Lähtötaso 3,8)	**3,9**

5.2 Tuloskortit (toimialakohtaiset)

5.2.1 Keskushallinto

Vuosi	2027
Tuloskortti	**Tavoitetaso**
Vaikuttavat elinkeinot	
Olemme Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna	
Yritysten liiketoiminnan kehittämisen tukeminen	
Yritystyytyväisyyskysely, asteikko 4-10 (Lähtötaso 8,2)	**8,5**
Yritysten lukumäärän nettokasvu (lkm)	**22**
Yrityskontaktien lukumäärä	**350**
Sijoittuvien yritysten lukumäärä	**5**
Myönnettyjen kuntalisien lukumäärä (eri yrityksille)	**20**

5.2.2 Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue

Vuosi	2027
Tuloskortti	**Tavoitetaso**
Vaikuttavat elinkeinot	
Olemme mukana mahdollistamassa työvoiman saatavuutta ja elinkeinojen kasvua	
Lisäämme työnantaja- ja oppilaitosyhteistyötä ja kehitämme rekrytoinnin tukea	
Työttömyysaste (%) (työllisyysalueen vuoden ka.)	**13**
Työnantajakontaktointien määrä (eri yrityksiin)	**800**
Kestävä ympäristö	
Olemme vastuullinen ja kestävän työelämän edistäjä	
Vähennämme rakenteellista työttömyyttä ja mahdollistamme resurssien tehokkaan käytön palveluissa	
Pitkäaikaistyöttömien määrä	**1 500**
Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä	**450**
Hyvä elämä	
Alueemme asukkailla on mahdollisuus työhön, osallisuuteen ja hyvään arkeen	
Kehitämme sujuvaa ja saavutettavaa palveluympäristöä sekä vahvistamme asukkaiden osallistamista	
Asiakastyytyväisyys	**4**
Järjestettyjen asiakasraatien määrä	**6**

5.2.3 Opetus ja kasvatus

Vuosi	2027
Tuloskortti	**Tavoitetaso**
Kestävä ympäristö	
Olemme hiilineutraali kaupunki 2030	
Pienennämme aktiivisesti oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle	
Ruokahävikin määrä toimialan yksiköissä yhteensä (Lähtötaso 6000 l/v)	**5 300**
Kaikissa toimialan yksiköissä jätteiden lajittelupisteet (toteuma %)	**100**

5.2.4 Kulttuuri ja liikunta

Vuosi	2027
Tuloskortti	**Tavoitetaso**
Hyvä elämä	
Meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset	
Vahvistamme monipuolista harrastus-, kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa	
Uimahallien kävijämäärät	**65 000**
Seniorikorttien määrä	**400**
Musiikkiopiston oppilasmäärä	**350**
Liikuntatilojen käyttövuorojen määrä (sisä- ja ulkotilat)	**5 000**
Kulttuuritilojen käyttövuorojen määrä	**1 000**
Kulttuuritilojen ja tapahtumien kävijämäärät	**18 000**
Kulttuuritapahtumien määrä	**100**
Kirjastojen lainausten määrä	**200 000**
Kirjastojen kävijämäärä	**100 000**
Juniorikorttien määrä	**150**
Erityisliikunnan ryhmien määrä	**50**
Erityisliikunnan ryhmien käyntikertojen määrä	**6 000**

5.2.5 Kaupunkirakenne ja ympäristö

Vuosi	2027
Tuloskortti	**Tavoitetaso**
Vaikuttavat elinkeinot	
Olemme Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna	
Maankäytön, tonttitarjonnan, infrarakentamisen ja toimintaedellytysten varmistaminen	
Erittäin huonokuntoiseksi luokitellut kadut (Lähtötaso 18,1 km)	**16**
Kumpaanuuden yhteisten tavoitteiden toteutuminen (%)	**>90**
Kestävä ympäristö	
Olemme hiilineutraali kaupunki 2030	
Suosimme kestävää rakentamista ja ekologisia materiaaleja	
Ympäristövaikutusten huomiointi kilpailutetuissa hankinnoissa (% hankinnoista)	**67**
Tilojen ja kiinteistönhoitopalvelun sovitun tason toteutuminen (%)	**>90**
Mahdollistamme tehokkaan kierrättämisen ja edistämme materiaalien uudelleenkäyttöä	
Kierrätysaste (Lähtötaso 47,5 %)	**53**
Hyvä elämä	
Meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset	
Kehitämme terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä – elävää keskustaa ja aktiivisia kyliä	
Strateginen kumppanuus, käyttäjäkyselyn tulos (Lähtötaso 3,8)	**4,0**
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys katujen kunnossapitoon (Lähtötaso 2,8)	**3,3**

5.3 Tarkastuslautakunta

5.3.1 Toiminta-ajatus

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;

2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;

3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;

4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;

5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;

6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

1.1.2025 alkaen tilintarkastusyhtiönä toimii KPMG Oy Ab ja vastuullisena tilitarkastajana toimii JHT, HT Rami Olas.

5.3.2 Talousarvio 2027

Tarkastuslautakunta (sitova taso) (1 000 €)	TP2024	TA2025	TAE2026	Muutos -% 2026/2026
Toimintatulot	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-65	-62	-70	12,9 %
Toimintakate (netto)	**-65**	**-62**	**-70**	**12,9 %**

5.4 Kaupunginhallitus

5.4.1 Toiminta-ajatus

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Kaupungin keskushallinnon (kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja sen alaisuudessa toimiva keskushallinto) perustehtävä on vastata siitä, että kaupunkiyhteisöllä on selkeä visio, toimintaa ohjaavat arvot ja niiden pohjalta laaditut strategian päälinjaukset.

5.4.2 Talousarvio 2027

Kaupunginhallitus (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	2 677	2 141	2 037	-4,9 %
Toimintamenot	-12 828	-13 404	-13 195	-1,6 %
Toimintakate (netto)	**-10 151**	**-11 263**	**-11 158**	**-0,9 %**

Kaupunginhallitus sisältää hallintopalveluiden, talous-, tietohallinto- ja liikennepalveluiden, henkilöstöpalveluiden, maankäytön ja muu toiminnan vastuualueet. Talousarvion sitovuus on kaupunginhallituksen tasolla.

5.4.3 Henkilöstö

Toimiala / Vastuualue	TA2025	TA2026	TA2027	Muutos	Lisätietoja
Keskushallinto	52	49	47	-2,0 htv	Talouden vakauttaminen sekä toimintojen/tehtävien järjestelyt.

5.4.4 Hallintopalvelut

Toiminta-ajatus

Hallintopalvelut vastuualueena sisältää mm. kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kansliatoiminnan, kunnallisverotuksen, historiikin, vuokra-asumispalveluiden, löytöeläinpalveluiden, vss -toiminnan ja vaalien kustannuspaikat. Lisäksi vastuualue vastaa hankintatoimen koordinoinnista ja kilpailutuksista sekä kaupungin elinvoimapalveluista. Hallintopalveluihin sisältyvät elinvoimapalvelut sisältävät elinkeinopalvelut sekä markkinoinnin ja matkailun. Elinkeinopalveluiden perustehtävänä on tukea yritysten perustamista, kasvua ja kehittymistä, edistää investointeja sekä vahvistaa Äänekosken elinvoimaa ja yritysmyönteistä toimintaympäristöä. Palvelua tuotetaan asiakaslähtöisesti ja tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kesken. Markkinoinnin ja matkailun tavoitteena on vahvistaa kaupungin vetovoimaa, tunnettuutta ja positiivista mielikuvaa osana elinvoiman kokonaisuutta.

Talousarvio 2027

Hallintopalvelut (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	75	48	108	122,9 %
Toimintamenot	-1 958	-1 802	-2 773	53,9 %
Toimintakate (netto)	**-1 883**	**-1 753**	**-2 665**	**52,0 %**

Hallintopalveluiden toimintakate kasvaa 0,9 milj. euroa (52,0 %). Toimintakatteen kasvu aiheutuu elinkeino -ja kehittämispalveluiden siirtymisestä vastuualueelle 1.1.2027 alkaen (0,9 milj. euroa).

5.4.5 Talous-, tietohallinto- ja liikennepalvelut

Toiminta-ajatus

Vastuualue sisältää talous- ja tietohallinnon sekä liikennepalveluiden kustannuspaikat.

Taloushallinnon kustannuspaikan toiminnan pääpaino on kaupungin taloushallintopalvelujen tuottamisessa. Keskeisimmät toiminta-alueet ovat yleisen talouskehityksen seuraaminen, kaupungin taloussuunnittelujärjestelmän kehittäminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, kirjanpito, talousraportoinnin tuottaminen, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, maksuliikenne, kaupungin rahoitus ja riskienhallinta sekä kaupunkikonsernin

kokonaistalous ja talousohjaus.

Lisäksi vastuualue vastaa liikennepalveluista. Liikennepalveluiden tavoitteena on järjestää laadukkaat kuljetuspalvelut kaupungin eri toimialoille sekä kuntalaisille.

Talousarvio 2027

Talous-, tietohallinto- ja liikennepalvelut (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	170	174	169	-3,1 %
Toimintamenot	-1 663	-1 755	-1 814	3,4 %
Toimintakate (netto)	**-1 493**	**-1 581**	**-1 646**	**4,1 %**

Vastuualueen toimintakate kasvaa 64 800 euroa (4,1 %). Joukko- ja palveluliikenteen nettokustannukset kasvavat yhteensä 68 500 euroa.

5.4.6 Henkilöstöpalvelut

Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalveluiden perustehtävä on henkilöstöresurssien suunnittelu, tarkoituksenmukainen kohdentaminen ja kehittäminen sekä henkilöstöstrategian mukaisten toimintakäytäntöjen edistäminen. Henkilöstöpalvelut vastuualueena sisältää palkkahallinnon, työmarkkinatoiminnan, työterveydenhuollon, työsuojelun ja muut henkilöstöpalvelut kustannuspaikat. Lisäksi vastuualue vastaa kesätyöllistämisestä (31.7.2027 saakka), työllisyysalueen rahoituksesta, työttömyysturvavastuista sekä vapaaehtoisesta työllisyyspalvelusta.

Talousarvio 2027

Henkilöstöpalvelut (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	394	379	368	-2,9 %
Toimintamenot	-1 510	-1 685	-6 589	291,2 %
Toimintakate (netto)	**-1 116**	**-1 306**	**-6 222**	**376,4 %**

Henkilöstöpalveluiden toimintakate kasvaa 4,9 milj. euroa (376,4 %) vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Toimintakatteen kasvuun vaikuttaa työllisyyspalveluiden siirtyminen vastuualueelle (5,2 milj. euroa) 1.1.2027 alkaen.

Vastuualueelle on budjetoitu kaupungin 2,1 milj. euron osuus Pohjoisen Keski-

Suomen työllisyysalueen rahoitukseen. Lisäksi työttömyysetuuksien rahoitukseen on budjetoitu yhteensä 2,5 milj. euroa vuonna 2027. Kaupungin osuus työllisyysalueen rahoitukseen ja työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentuminen kompensoidaan valtionosuuden lisäyksellä. Muuhun työllisyyden tukeen on budjetoitu 260 000 euroa (kuntalisät ja järjestöjen tuki).

Korkean työttömyyden ja siihen liittyvän pitkäaikaistyöttömyyden vuoksi ns. Kelan sakkomaksut jatkuvat korkeina myös vuonna 2027.

5.4.7 Elinvoimayksikkö

Elinvoimayksikön vastuualue lakkaa 31.12.2026.

Talousarvio 2027

Elinvoimayksikkö (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	181	1		-100,0 %
Toimintamenot	-5 573	-5 891		-100,0 %
Toimintakate (netto)	**-5 393**	**-5 890**	**0**	**-100,0 %**

5.4.8 Maankäyttö

Toiminta-ajatus

Maankäyttöpalveluiden tehtävänä on huolehtia kaupungin maa- ja metsäomaisuudesta sekä riittävästä tonttitarjonnasta. Palvelu vastaa maanhankinnasta, maan vaihtamisesta, myymisestä ja vuokraamisesta, maaomaisuuden kehittämisestä ja maankäytön suunnittelusta alueellaan. Maa-omaisuutta pyritään hankkimaan kaupungin kehittämisen kannalta tärkeiltä alueilta niin, että maankäytön suunnittelulla ja monipuolisella tonttitarjonnalla pystytään vastaamaan kaupungin elinvoimaisuuteen. Yritystoiminnan kehittämistarpeisiin vastataan asemakaavoittamalla alueita yhteistyössä toimijoiden, maanomistajien sekä kaupunkirakennepalveluiden ja ympäristötoimen kanssa. Muutoin asemakaavahankkeita käynnistetään alueilla, joilla kaupungin maaomaisuus on riittävä. Maankäyttöpalveluiden tehtävänä on kaavoituksen lisäksi asemakaavojen ja tonttijakojen rekisteröinnit, kiinteistörekisterin ylläpito asemakaavoitetuilla keskusta-alueilla, tonttijakojen ja -karttojen laatiminen, kiinteistö-toimitukset, tonttien hinnoittelu ja myynti/vuokraus päätökset, kauppakirjojen ja vuokrasopimusten laatiminen, lainhuutojen hakeminen, lohkomis- ja rasitetoimitusten tekeminen ja niiden rekisteröiminen, kiinteistörekisterinpitäjän päätökset (tunnus- ja laadun muutokset, kiinteistöjen

yhdistäminen) sekä muut kiinteistökauppoihin liittyvät toimenpiteet. Osoitejärjestelmän ylläpito koko kaupungin maa-alueella kuuluu maankäyttöpalveluiden tehtäviin. Toimintaan kuuluu lakisääteiset nähtäville asettamiset niin kiinteistötoimessa kuin kaavoituksessa.

Maankäyttö huolehtii paikkatiedosta, eli karttaomaisuuden hankinnasta ja ylläpidosta sekä kehittämisestä, kaupungin selainpohjaisten karttapalveluiden ajantasaisuudesta, maastomittauksista ja karttojen hyväksymisestä. Paikkatiedon ohjelmistojen ja kaluston pitäminen ajan tasalla on keskeistä ja jatkuvaa toimintaa. Paikkatiedon ohjelmistot ovat keskeisimpiä viranomaistoiminnan työvälineitä kaupungin eri toimialoilla ja etenkin teknisissä palveluissa.

Talousarvio 2027

Maankäyttö (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	1 858	1 539	1 393	-9,5 %
Toimintamenot	-1 094	-1 130	-1 040	-8,0 %
Toimintakate (netto)	**763**	**409**	**353**	**-13,6 %**

Suurimmat tuotot syntyvät tontinvuokratuloilla, joita arvioidaan toimintavuodella kertyvän 850 000 euroa. Kaavoitusvoittoihin on budjetoitu 150 000 euroa ja metsänmyynnille 150 000 euroa.

Tonttien esirakentamiselle on varattu 150 000 euroa edellisvuosien mukaisesti. Maanhankintaan on toimintavuodelle varattu 500 000 euroa talousarvion investointiosaan. Maanhankintaa pyritään keskittämään erityisesti Loukeen tulevalle suurteollisuusalueelle. Loukeen alueella vireillä olevan osayleiskaavan laadintaa varten hankitaan toimintavuonna 2027 asiantuntijapalveluina luonto- ja maisemaselvitys sekä muinaisjäännösinventointi. Talousarvioon varattu 30 000 euroa kaavoituksen alihankintakuluihin.

Vuoden 2027 aikana pyritään saattamaan päätökseen kaupungin elinvoimaisuuden kannalta tärkeitä asemakaavoja. Asemakaavahankkeissa keskistytään yritystonttien kaavoittamiseen, erityisesti edistetään Koukkuniemen alueen laajentamista pohjoisen suuntaan sekä Loukeen yritysalueen osayleiskaavaa. Vuoden 2027 kaavahankkeet toteutetaan kaupungin omana työnä. Yksityisten toimijoiden kaavahankkeet työllistävät hallinnollisin käsittelyin mm. Haukilan tuulivoima-alueen osayleiskaava.

Toimintavuonna suoritetaan asemakaava-alueiden kiinteistöolojen

selkiinnyttämistä kaavatonttien muodostamisella ja yleisten alueiden toimituksilla (puisto- ja katualueiden muodostaminen).

Aikaisemmista vuosista poiketen, ei metsureiden palkkaamiseen osoiteta määrärahaa. Kyseinen määräraha esitetään ostopalveluihin. Muita henkilöstön kuluja säästetään rekrytointijarrulla, jolloin pitkille vapaille, kuten vanhempainvapaa, ei sijaisia palkata.

Toimintavuoden lopulla tulee tarkemmin huomioitavaksi Ryhti-muutoksen tuomat velvoitteet suunnitteluun. Lakimuutosten johdosta kaavat ja tonttijaot tulevat laadittavaksi tietomalliin. Tästä aiheutuu kaupungille kustannuksia, joita on tavoitteena kompensoida valtiolta saatavilla tuilla. Kustannukset tulevat alustavasti kohdistumaan pääasiassa vuodelle 2028, mutta osa ohjelmistokustannuksista voi kohdistua jo toimintavuodelle 2027.

5.4.9 Muu toiminta

Toiminta-ajatus

Muu toiminta sisältää muun toiminnan ja kehittämisen kustannuspaikat sekä Kevan tasausmaksun kustannuspaikan.

Talousarvio 2027

Muu toiminta (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-1 030	-1 142	-979	-14,3 %
Toimintakate (netto)	**-1 030**	**-1 142**	**-979**	**-14,3 %**

Äänekosken kaupungin osuus vuoden 2027 Kevan tasausmaksusta on 0,9 miljoonaa euroa ja maksu on budjetoitu muun toiminnan vastuualueelle.

5.5 Työllisyysaluelautakunta

5.5.1 Toiminta-ajatus

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue aloitti toimintansa työvoimaviranomaisena 1.1.2025. Työllisyysalueeseen kuuluvat Hankasalmi, Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kyyjärvi, Laukaa, Pihtipudas, Saarijärvi, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski. Vastuukuntana toimii Äänekosken kaupunki.

Työllisyysalueen perustehtävänä on edistää alueen työllisyyttä, osaavan

työvoiman saatavuutta ja elinvoimaa järjestämällä vaikuttavia ja asiakaslähtöisiä työvoimapalveluja. Toiminta perustuu työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin (380/2023), työllisyyden monialaisen edistämisen lakiin (381/2023) sekä muuhun työllisyyttä ja kotoutumista koskevaan lainsäädäntöön.

5.5.2 Tavoitteet

Työllisyysalueen toimintaa ohjaavat valtakunnalliset työllisyyden edistämisen tavoitteet sekä Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysohjelma. Keskeisiä tavoitteita ovat:

- yhdenvertaisten ja saavutettavien palvelujen turvaaminen
- työnhakijoiden nopean työllistymisen tukeminen
- työmarkkinoiden kohtaannon parantaminen
- osaavan työvoiman saatavuuden vahvistaminen
- alueellisen yhteistyön ja elinvoiman edistäminen

Työllisyysalueen toimintaa ohjaavat arvot ovat asiakaslähtöisyys, oikeudenmukaisuus, vaikuttavuus, kustannustehokkuus ja jatkuva kehittäminen.

Toiminnan painopisteet vuonna 2027

Vuoden 2027 toiminnan painopisteet perustuvat vuosille 2026-2028 hyväksyttyyn työllisyysohjelmaan.

Vaikuttavat elinkeinot

Painopisteenä on työn ja tekijän kohtaannon parantaminen, työnantajayhteistyön vahvistaminen sekä työelämälähtöisten koulutusratkaisujen kehittäminen. Työttömyysjaksoja pyritään lyhentämään erityisesti nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja kotoutujien osalta. Yritysyhteistyötä syvennetään ja työvoiman saatavuutta tuetaan ennakoivilla rekrytointi- ja muutosturvapalveluilla.

Mittarit

- Työttömyysaste 13 %
- Työnantajakontaktoinnit 800

Kestävä ympäristö

Painopisteenä ovat oikea-aikaiset ja vaikuttavat palvelut sekä tiedolla johtamisen vahvistaminen. Asiakastyön resursseja kohdennetaan vaikuttavasti ja päätöksenteon tueksi hyödynnetään systemaattista tiedolla johtamista. Palvelujen oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuutta seurataan aktiivisesti.

Mittarit

- Pitkäaikaistyöttömien määrä 1 500
- Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä 450

Hyvä elämä

Painopisteenä ovat lähipalveluiden turvaaminen, asiakasosallisuuden vahvistaminen sekä henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen. Kuntakohtainen vastuuasiantuntijamalli vakiinnutetaan osaksi toimintaa ja henkilöstön osaamisen kehittämistä jatketaan suunnitelmallisesti.

Mittarit

- Asiakastyytyväisyys 3,9
- Asiakasraatien määrä 6

Toimintaympäristö

Työllisyysalueen toimintaympäristö säilyy vuonna 2027 haastavana. Työttömyys on edelleen valtakunnallisesti korkealla tasolla ja Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueella työttömyysasteen keskiarvo aikavälillä tammikuu - heinäkuu oli 14,4 prosenttia. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyys, nuorisotyöttömyys sekä teollisuuden rakennemuutokset vaikuttavat palvelutarpeisiin.

Työmarkkinoiden kehityksen odotetaan vakautuvan vuoden 2027 aikana, mutta työvoiman kohtaantohaasteet, osaajapula tietyillä toimialoilla sekä väestön ikääntymisestä johtuvat työvoiman saatavuusongelmat edellyttävät edelleen aktiivisia työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä.
Vuonna 2027 erityistä huomiota kiinnitetään:

- nuorten työllistymiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn
- pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen
- osatyökykyisten työllistymisen tukemiseen
- kotoutujien työmarkkinoille pääsyn nopeuttamiseen
- yritysten työvoiman saatavuuden tukemiseen

5.5.3 Talousarvio 2027

Työllisyysaluelautakunta (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	6 671	7 831	8 519	8,8 %
Toimintamenot	-6 671	-7 831	-8 519	8,8 %
Toimintakate (netto)	**0**	**0**	**0**	**0,0 %**

Työllisyysalueen talousarvio perustuu lakisääteisten työvoimapalveluiden järjestämiseen sekä työllisyysalueen strategisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Hallinto

Yhteistoiminta-alueen päätösvaltaa käyttää vastuukunnan organisaatiossa toimiva Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysaluelautakunta (lautakunta). Lautakunta toimii työllisyysalueen työvoimaviranomaisena. Lautakunnassa on neljätoista (14) jäsentä ja jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Vastuukunnan valtuusto valitsee jäsenet ja varajäsenet sopijakuntien nimeämistä ehdokkaista. Vastuukunnan nimeämistä ehdokkaista valitaan kaksi (2) jäsentä ja näiden henkilökohtaiset varajäsenet. Kunkin muun sopijakunnan nimeämistä ehdokkaista valitaan yksi (1) jäsen ja tämän henkilökohtainen varajäsen.

5.5.4 Henkilöstö

Toimiala / Vastuualue	TA2025	TA2026	TA2027	Muutos	Lisätietoja
Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue	69	69	69	0	Lisäksi mahdollista hankehenkilöstöä (tarkentuu rahoituspäätösten käsittelyn myötä).

5.5.5 Työvoimapalvelut

Talousarvio 2027

Työvoimapalvelut (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	6 671	7 831	8 519	8,8 %
Toimintamenot	-6 671	-7 831	-8 519	8,8 %
Toimintakate (netto)	**0**	**0**	**0**	**0,0 %**

Työllisyysalueen talousarvio muodostuu lakisääteisten työllisyyspalvelutehtävien järjestämisestä aiheutuvista menoista sekä yhteistoiminta-alueen kunnilta laskutettavista maksuosuustuloista.

Vuoden 2027 talousarviota valmisteltaessa on huomioitu jäsenkuntien haastava taloudellinen tilanne. Työllisyysalueen rahoitusta on vähennetty vuoden 2026 talousarviotasosta 42 231 euroa. Lisäksi toiminnalle on asetettu kolmen prosentin säästötavoite, joka toteutetaan toimintatapojen kehittämisen, hankintojen tarkastelun, tiedolla johtamisen vahvistamisen sekä resurssien vaikuttavan kohdentamisen avulla.

Työllisyysalueen keskeisenä tavoitteena on toteuttaa säästöt heikentämättä lakisääteisten palveluiden saatavuutta tai vaikuttavuutta. Resursseja kohdennetaan erityisesti asiakasryhmiin, joiden työllistymisellä voidaan saavuttaa suurimmat inhimilliset ja taloudelliset vaikutukset.

Työllisyyden edistäminen on jäsenkunnille merkittävä investointi. Vaikuttavat työvoimapalvelut lyhentävät työttömyysjaksoja, pienentävät kuntien työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia ja vahvistavat alueen elinvoimaa. Jokainen työllistynyt asiakas vähentää työmarkkinatuen kuntaosuuksista aiheutuvia menoja sekä vahvistaa kuntien veropohjaa.

Työvoimapalveluiden vaikuttavuus edellyttää riittävää henkilöstöresurssia, toimivia työnantajapalveluita, laadukkaita koulutusratkaisuja sekä kykyä reagoida nopeasti työmarkkinoiden muutoksiin. Talousarvioesityksessä on pyritty tasapainottamaan kuntien taloudelliset reunaehdot ja palveluiden vaikuttavuuden turvaaminen.

Vuoden 2027 talousarvio pohjautuu lakisääteiseen järjestämisvastuuseen ja on yhteensä 8,51 miljoonaa euroa, jakaantuen seuraavasti:

- yhteiset yleiset kustannukset noin 5,47 milj. euroa
- aiheuttamisperiaatteen mukaiset kustannukset noin 3,04 milj. euroa

Työllisyysalueen toimintatuotot perustuvat yhteistoiminta-alueen jäsenkunnilta laskutettaviin yhteistoimintakorvauksiin sekä saatuihin tukiin ja avustuksiin.

Vuoden 2027 talousarvion tasapaino ja resurssien riittävyys

Vuoden 2027 talousarvio on 688 688 euroa suurempi kuin vuoden 2026 talousarvio, koska hanketoiminta suurentaa talousarviokokonaisuutta. Vuoden 2027 valtionosuuslaskelmien pohjalta tehty yhteistoiminta-alueen kuntien rahoitusosuus väheni kuitenkin 42 231 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Talousarvion rakenne muuttuu: yhteiset yleiset kustannukset kasvavat ja kun taas aiheuttamisperiaatteen mukaiset kustannukset vähenevät. Muutosta selittävät erityisesti hankkeiden omarahoitusosuudet, KEHA-toiminnan päättymisestä

aiheutuvat ostopalvelut sekä työkokeilujen vakuutuskustannukset.

Henkilöstökustannukset kasvavat palkkaratkaisujen ja muiden kustannuspaineiden vuoksi. Menojen nousu on katettu karsimalla muita kustannuseriä, jotta kokonaisuus pysyy tasapainossa. Talousarvio on laadittu huomioiden kuntien haastava taloustilanne, mikä korostaa kustannusten hallinnan ja resurssien tehokkaan kohdentamisen merkitystä.

Vuoden 2026 toteumaennusteen perusteella talous pysyy kokonaisuutena raamissaan, vaikka kuntakohtaisissa aiheuttamisperiaatteen kustannuksissa on ollut vaihtelua. Vuonna 2027 tiedolla johtamisen kehittyminen on lisäksi tuonut esiin resurssivajetta useissa tehtävissä, mikä korostaa riittävien yhteisten resurssien merkitystä.

Työllisyysalueen tehtävät ja lakisääteiset velvoitteet ovat kasvaneet merkittävästi vuosina 2026 ja 2027. Vastuulle ovat siirtyneet muun muassa yksilöllisemmät palveluprosessit, työnhaun velvoitteiden laajentuminen, uudet työmarkkinatorivelvoitteet sekä kotoutumisen ja työvoimapalvelujen aiempaa tiiviimpi yhteensovittaminen. Vuonna 2027 uusia vastuita tuovat lisäksi osaamisseteli, kasvava koulutusvastuu, vieraskielisten luku- ja kirjoitustaitokoulutus, omaehtoisen kotoutumiskoulutuksen rahoitusvastuun laajeneminen sekä kuntouttavan työtoiminnan päättymisen korvaavien palvelujen rakentaminen.

Työvoimapalvelujen vaikuttavuus perustuu oikea-aikaiseen ja yksilölliseen palveluun. Riittävä henkilöstöresurssi mahdollistaa lakisääteisten tehtävien hoitamisen, asiakasohjauksen laadun sekä toimivan yhteistyön työnantajien ja muiden kumppaneiden kanssa. Mikäli henkilöstöresurssit eivät vastaa kasvaviin velvoitteisiin, asiakasmäärät työntekijää kohden kasvavat, palvelujen vaikuttavuus heikkenee ja työttömyyden pitkittymisestä aiheutuvat kustannukset voivat kasvaa.

Talousarvion seurannassa keskeinen huomio kohdistuu myös aiheuttamisperiaatteella kohdennettaviin kustannuksiin. Asiakkaat ohjautuvat palveluihin palvelutarpeensa, eivät kotikuntansa perusteella, mikä turvaa palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden. Samalla kuntakohtaisten kustannusten toteuma voi poiketa ennakoidusta. Tämän vuoksi kustannusten hallinta edellyttää jatkuvaa seurantaa ja raportointia, jotta sekä talouden tasapaino että palveluiden yhdenvertainen saatavuus voidaan varmistaa koko työllisyysalueella.

Työvoimapalveluiden rahoituksen turvaaminen on investointi kuntien talouteen ja elinvoimaan

Työvoimapalveluiden rahoituksen vähentäminen heikentäisi palvelujen

saatavuutta juuri silloin, kun työttömyyden kasvu lisää tuen tarvetta. Leikkaukset näkyisivät henkilöstön, asiakasohjauksen ja kohdennettujen palvelujen vähenemisenä, mikä kasvattaisi riskiä pitkäaikaistyöttömyyden lisääntymisestä. Lyhyen aikavälin säästöt voivat johtaa suurempiin kustannuksiin työttömyysturvassa ja muissa kuntien palveluissa. Samalla työvoimapalvelujen kyky vastata yritysten rekrytointitarpeisiin heikkenisi, mikä voisi hidastaa alueen kasvua ja heikentää kilpailukykyä.

Vuosi 2027 on työllisyysalueille ratkaiseva. Vaikuttavuus alkaa vasta näkyä, ja liian varhaiset leikkaukset voivat estää palvelujen ja yhteistyöverkostojen kehittymisen täyteen potentiaaliinsa. Työllisyysalueisiin panostaminen on kunnille kannattava investointi. Onnistunut työllisyydenhoito vähentää työttömyyden kustannuksia, kasvattaa verotuloja, tukee yritysten kasvua ja vahvistaa alueen elinvoimaa. Siksi työvoimapalveluiden rahoituksen säilyttäminen vähintään nykyisellä tasolla on sekä taloudellisesti että strategisesti perusteltua.

Yhteenveto

Vuosi 2027 on Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueelle toiminnan vakiinnuttamisen ja vaikuttavuuden vahvistamisen vuosi. Tavoitteena on kohdentaa palvelut entistä tehokkaammin, parantaa työn ja tekijän kohtaantoa, vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä sekä vahvistaa työnantajayhteistyötä ja lähipalveluita koko työllisyysalueella. Talousarvio on laadittu kuntien taloudellinen tilanne huomioiden. Talouden tasapaino perustuu kustannusten hallintaan, resurssien tehokkaaseen kohdentamiseen sekä riittäviin henkilöstöresursseihin kasvavien palveluvelvoitteiden hoitamiseksi.

Kuntien taloudellinen panostus vuodelle 2027 kokonaisuutena väheni ja myös tulevan vuoden toiminnalle on asetettu yleinen 3 % säästötavoite, joka pyritään huomioon tulevan vuoden toiminnassa. Työllisyysalueen toiminnalla vahvistetaan työvoiman saatavuutta, tuetaan kuntien taloudellista kestävyyttä ja edistetään alueen elinvoimaa. Työllisyyspalveluihin tehtävät panostukset ovat investointi, joka tukee kuntien kasvua, hyvinvointia ja kilpailukykyä pitkällä aikavälillä.

5.6 Opetus- ja kasvatuslautakunta

5.6.1 Toiminta-ajatus

Opetus- ja kasvatustoimi jakautuu kahteen vastuualueeseen: lasten, perheiden ja nuorten palveluihin sekä opetuspalveluihin. Lasten, perheiden ja nuorten palveluiden vastuualue käsittää varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perhekeskustoiminnan, nuorisopalvelut sekä kotoutumisen palvelut. Opetuspalveluiden vastuualue

käsittää perusopetuksen ja lukiokoulutuksen sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan. Opetuspalveluiden alle lukeutuu myös poikkihallinnollisesti koko kaupungin hyväksi toimiva hyvinvointityö.

Opetus- ja kasvatuslautakunta toimii toimialan monijäsenisenä toimielimenä. Opetus- ja kasvatusjohtaja vastaa lautakunnan tehtäväalueen operatiivisestä toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kaupunginhallituksen, kaupunginjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa.

5.6.2 Tavoitteet

Opetus- ja kasvatuspalveluilla on päivitetty (OPEKAS 16.04.2026 § 26) palveluohjelma vuosille 2022–2028. Ohjelma sisältää kolme kärkitavoitetta: 1) lapsen / nuoren turvallisuuden ja tulevaisuususkon lisääminen; 2) lapsen ja perheen perusasioiden ja elämäntaitojen vahvistaminen ja 3) älykäs sopeutuminen toimintaympäristön muutoksiin. Kaikilla tavoitteilla on viisi alatavoitetta. Lisäksi toimialan jokaisella palvelumuodolla on omia, tarkempia tavoitteitaan, joilla on myös omat mittarinsa. Toimialan vuoden 2027 kärkitavoitteiksi on valittu tavoitteet nr. 2 ja 3.

5.6.3 Talousarvio 2027

Opetus- ja kasvatuslautakunta (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	3 293	2 135	1 591	-25,5 %
Toimintamenot	-31 057	-30 994	-30 546	-1,4 %
Toimintakate (netto)	**-27 764**	**-28 859**	**-28 956**	**0,3 %**

Lautakunnan talousarvion vuoden 2027 toimintatulot ovat 1,6 milj. euroa, toimintamenot -30,5 milj. euroa ja toimintakate -29,0 milj. euroa. Toimialan toimintakate nousee edellisvuodesta 0,3 %.

Talousarviotyötä on ohjannut talouden merkittävä tasapainotus. Toimintamenot laskevat –1,4 % palkkamenojen korotusvarauksesta (3,87 %) ja muihin menoihin lisätystä 1,9 % indeksikorotuksesta huolimatta. Toimintatulojen lasku puolestaan on prosentuaalisesti merkittävä, -25,5 %.

Seuraavissa kappaleissa esitetään vastuualueittain tehdyt sopeutustoimet ja muut merkittävimmät toiminalliset muutokset.

Toimialan hankkeet

Projektit sisältävät valtion erityisavustuksilla rahoitettavat hankkeet. Hankkeiden kokonaisrahoituksesta tullaan käyttämään nuorisotyöhön 209 000 euroa ja varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen 197 000 euroa. Kaikkiaan hankerahoitusta käytetään toimialalla 406 000 euroa. Kaupungin omarahoitusosuus on 188 000 euroa. Hankkeilla katetaan pääasiassa henkilöstökuluja.

Hankkeet vuonna 2027 ovat: Tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen, Kaikki harrastamaan 2026–2027 (Harrastamisen Suomen mallin hanke), Suomi liikkeelle (Äkilähtö), Kuntien välisen yhteistyön vahvistaminen (Yhteinen suunta), Perusopetuksen uimataidon vahvistaminen ja etsivän nuorisotyön ja koulunuorisotyön hankkeet.

5.6.4 Henkilöstö

Toimiala / Vastuualue	TA2025	TA2026	TA2027	Muutos	Lisätietoja
Opetus ja kasvatus	396,5	385,5	377,5	-8,0 htv	Talouden vakauttaminen sekä toimintojen/tehtävien järjestelyt.

5.6.5 Lasten, perheiden ja nuorten palvelut

Toiminta-ajatus

Lasten, perheiden ja nuorten palveluiden perustehtävänä on lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvoinnin edistäminen laadukkaita palveluja tuottamalla.

Talousarvio 2027

Lasten, perheiden ja nuorten palvelut (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	1 860	1 332	889	-33,3 %
Toimintamenot	-11 066	-11 061	-11 067	0,1 %
Toimintakate (netto)	**-9 206**	**-9 729**	**-10 178**	**4,6 %**

Vastuualueen talousarvion vuoden 2027 toimintatuotot ovat 0,9 milj. euroa, toimintakulut -11,1 milj. euroa ja toimintakate -10,2 milj. euroa. Toimintakate on 4,6 % suurempi kuin vuoden 2026 talousarviossa. Toimintakatteen nousu johtuu sekä toimintatuottojen laskusta että menojen hallitusta noususta.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toimeenpano-ohjelman mukaiset kärkitavoitteet

Paluu perusasioihin

- Hyvää varhaiskasvua -opetussuunnitelman toteuttaminen kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä
- Liikunnallisen elämäntavan edistäminen varhaiskasvatuksessa ja perhekeskustoiminnassa

Älykäs sopeutuminen

- Hallinnon digitaalisten välineiden lisääminen ja tiedolla johtamisen kehittäminen
- Monialaisen yhteistyön rakenteiden selkiyttäminen

Hallinto

Lasten, perheiden ja nuorten vastuualueen tavoitteena on tuottaa mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille. Perhepalveluiden hallinnossa työskentelee varhaiskasvatusjohtaja ja varhaiskasvatuksen pedagoginen asiantuntija. Varhaiskasvatusjohtaja vastaa varhaiskasvatuksen toiminnasta. Opetus- ja kasvatusjohtaja vastaa nuorisopalveluiden ja kotoutumisen

edistämisen toiminnasta.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. (Varhaiskasvatuslaki 2018/540).

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti sekä tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja eri toimintamuodoissaan.

Perhepäivähoitopaikkoja on toimintavuoden 2026–2027 aikana kolmella omassa kodissaan työtä tekevällä perhepäivähoitajalla on yhteensä 12 ja ne kaikki ovat käytössä. Perhepäivähoitajat työskentelevät Äänekosken taajamassa. Yksi perhepäivähoitaja työskentelee määräaikaisesti Mikonpuiston päiväkodissa.

Yhteensä varhaiskasvatuksessa on lokakuun 2026 alussa 590 lasta. Äänekosken varhaiskasvatukselle tyypillinen ilmiö on lapsimäärän suuri vaihtelu toimintavuoden aikana.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen erityisopetus

Äänekosken varhaiskasvatuksessa työskentelee seitsemän varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Ryhmissä työskentelevät varhaiskasvatuksen erityisopettajat (2) toimivat Koulunmäen ja Katvela-Kellosepän päiväkodissa. Viisi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa toimii kiertävinä varhaiskasvatuksen erityisopettajina tuottaen tukea kaikille päiväkodeille. Konginkankaan, Koiviston, Tiitelän (Sumiainen) ja Hietaman esioppilaille tuotetaan erityisopetuksen palvelut perusopetuksen erityisopettajaresurssin avulla.

Kaksi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa eläköityy vuoden 2027 aikana. Erityisopetuksen resursseja tarkastellaan lapsimäärän ja lasten tarpeiden perusteella toimintavuodelle 2027–2028.

Esiopetus

Toimintakaudella 2026–2027 esiopetuksessa on 143 lasta, joista seitsemällä on varhennettu oppivelvollisuus ja lapsikohtaisen tuen päätös.

Päiväkotien (Alkula, Koulunmäki, Konginkangas, Tiitelä, Kelloseppä, Katvela ja Koivisto) esiopetusryhmät muodostuvat sekä pelkkää esiopetusta saavista lapsista että niistä lapsista, jotka tarvitsevat esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta esiopetuksen lisäksi. Esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa on 122 lasta.

Hietaman koululla tarjotaan esiopetusta kuudelle lapselle. Päätös esiopetuksen järjestämispaikoista toimintavuonna 2027–2028 tehdään kevään 2027 aikana.

Perhekeskustoiminta

Äänekosken perhekeskus toimii toimi- ja organisaatiorajat ylittävänä ekosysteeminä, jossa kunnan, hyvinvointialueen, järjestöjen, seurakunnan ja vapaaehtoistoimijoiden osaaminen yhdistyy. Tavoitteena on rakentaa yhteinen toimintakulttuuri, jossa tieto, tuki ja palvelut ovat saavutettavia ilman hallinnollisia raja-aitoja. Toiminta rakentuu ajatukselle, että asukkaat eivät ole palveluiden kohteita, vaan aktiivisia toimijoita omassa elämässään. Äänekosken perhekeskus koordinoi ja kehittää kaupunkilaisten kohtaamispaikkatoimintaa, joka ehkäisee yksinäisyyttä, vahvistaa sosiaalisia verkostoja ja luo turvallisia ympäristöjä kaikenikäisille. Kohtaamispaikat – kuten leikkipuistot, nuorten tilat ja yhteisölliset tapahtumat – muodostavat kaupungin yhteisen olohuoneen, jossa sukupolvet kohtaavat ja yhteisövaikuttavuus vahvistuu.

Perhekeskustoiminta jalkautuu koko Äänekosken alueelle, tuottaen ylisukupolvista toimintaa ja edistäen koko väestön turvallista kasvu- ja elinympäristöä, jossa mielen hyvinvointi, varhainen tuki ja yhteisöllisyys ovat keskiössä. Tavoitteena on ehkäistä yksinäisyyttä, syrjäytymistä ja kuormittumista vahvistamalla yhteisöön kuulumisen kokemusta ja tarjoamalla matalan kynnyksen tukea oikea-aikaisesti. Yhteisövaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti vaikutuksia tarkastellaan koko kaupungin tasolla, ei vain yksittäisten palveluiden näkökulmasta. Perhekeskus edistää liikunnallista elämäntapaa ja tarjoaa elämäntapaohjausta osana arkea. Vanhemmille tarjottu elämäntapaohjaus vaikuttaa positiivisesti koko perheeseen. Yhteistyössä liikuntapalveluiden, seurojen ja yhteisöjen kanssa luodaan mahdollisuuksia liikkumiseen, ulkoiluun ja yhdessä tekemiseen – kaikenikäisille ja kaikissa elämäntilanteissa.

Perhekeskustoiminnan tukena on perintövara, jota käytetään toiminnan toteuttamisesta aiheutuviin kuluihin, palveluihin ja hankintoihin. Perhekeskustoiminnalla on toimitilat Koulunmäen yhteiskoulun A-rakennuksessa. Perhekeskuksessa työskentelee varhaisen tuen ohjaaja.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyö tarjoaa palveluita 12–29-vuotiaille nuorille. Nuorisopalveluissa tuotetaan alueellista nuorisotyötä kuten avointa tilatyötä, koulun nuorisotyötä, liikkuvaa nuorisotyötä, kohdennettua ryhmätoimintaa, leirejä, retkiä, tapahtumia, nuorisovaltuuston ohjausta sekä etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa. Osallisuus-, tieto- ja neuvontapalvelut sisältyvät kaikkeen toimintaan.

Nuorisotyön keskeiset tavoitteet ovat:

- Edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa
- Tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista
- Tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa
- Edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja

Nuorisopalveluilla on nuorisotilatoimintaa Äänekosken Koulunmäen C-rakennuksessa, Suolahdessa, Konginkankaalla ja Sumiaisissa. Äänekosken keskustan Wahlmanin talolle on keskitetty pääosin 15–29-vuotiaille nuorille suunnattua toimintaa. Lisäksi Kesäkaara matkailuauto on käytössä huhti-lokakuun ajan ja sillä toteutetaan liikkuvaa nuorisotyötä ympäri Äänekoskea. Talouden tasapainottamisesta johtuen liikkuvan nuorisotyön tilapäisen henkilöstön palkkoihin ei varata rahaa vuodelle 2027 - säästövaikutus on 10.000 euroa. Koulunuorisotyön kaksi vakanssia on vakinaistettu 1.3.2026. Vuoden 2027 talousarviossa on 89.800 euron varaus koulunuorisotyöhön. Koulunuorisotyötä on aiemmin rahoitettu perintövaroin ja valtion rahoituksella.

Kotoutumista edistävät palvelut

Kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä on kunnilla. Kotoutumista edistävät kunnan peruspalvelut sekä erityiset kotoutumispalvelut, jotka sisältyvät kunnan kotoutumisohjelmaan. Kunnan tulee tehdä kotoutumisen ja osaamisen palvelutarpeen arviointi sekä tarvittaessa sen pohjalta kotoutumissuunnitelma työvoiman ulkopuolisille asiakkaille. Kunnan tulee myös järjestää monikielistä yhteiskuntaorientaatiota sekä kotoutumiskoulutusta kunnan palveluiden piirissä oleville kotoutujille.

Kunta sopii pakolaisten vastaanotosta ELY-keskuksen kanssa ja vastaa vastaanoton koordinoinnista ja palveluiden yhteensovittamisesta hyvinvointialueen kanssa. Kunta varautuu vastaanottokeskuksen tukitoimin tai itsenäisesti kuntaan muuttavien oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden tai tilapäistä suojelua

saa-vien vastaanottoon ja palveluiden järjestämiseen.

Kunnalla on vastuu kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kunta kehittää kotoutumisen edistämistä monialaisena yhteistyönä. Kunnan tehtävänä on huolehtia kotoutumisen valtakunnallisen asiakastietojärjestelmän (Koto-AJ) käyttöönotosta ja siihen liittyvistä tehtävistä viimeistään 1.1.2027 alkaen.

Kotoutumisen edistämisessä tapahtuu tällä hetkellä nopeita lainsäädäntö- ja rahoitusuudistuksia, jotka vaikuttavat lukuisilla tavoilla toiminnan järjestämiseen. Äänekosken saamien laskennallisten korvausten määrä tulee laskemaan vuonna 2027 edellisvuodesta arviolta noin 67 %, joka johtuu kotoutumislain 1.1.2025 voimaan tulleessa muutoksessa lyhentyneistä kotoutumisajoista sekä kuntaan saapuvien pakolaisten laskeneesta määrästä. Äänekosken vastaanottokeskus lakkautettiin jo syksyllä 2024.

Äänekosken kaupungin vastaanottamien kiintiöpakolaisten lukumääriin on vaikuttanut myös Suomen hallituksen linjaus kiintiöpakolaisten kohdentamisesta pääosin kaksikielisiin kuntiin. Vuoden 2027 valtionvarainministerin budjettiehdotuksessa on myös esitetty uusia leikkauksia kotoutumiseen.

Palveluntarpeen muutoksen takia Äänekosken kaupunki ja Laukaan kunta ovat valmistelleet kuntien välisen yhteistyömallin, jonka tavoitteena on vahvistaa kotoutumisen palveluiden asiantuntijaresurssia ja turvata maahanmuuttokoordinaattorin palveluiden saatavuus molemmissa kunnissa. Palvelutuotanto on alkanut 1.10.2026.

Kotoutumisen palveluissa työskentelee vuodesta 2027 alkaen maahanmuuttokoordinaattori. Lisäksi maahanmuuttoneuvontaan ostetaan oman kielistä neuvontaa lukuvuosittain Koskelan Setlementti ry:ltä.

Vastuualueen toiminnan ja toimintaympäristön muutos

Vastuualueen merkittävimmät muutokset vuonna 2027 ovat:

Katvelan päiväkodin lakkauttaminen. Säästöt näkyvät etenkin kaupunkirakenteen käyttötaloudessa ruokapalveluiden henkilöstömenoissa sekä energia- ja muissa teknisissä kustannuksissa. Säästöt ovat 55 000 € - 111 000 €/vuodessa riippuen ylläpidon tasosta.

- Varhaiskasvatuksen johtajuusjärjestelyn muutos 1.8.2027 alkaen, säästövaikutus v. 2027 116 600 €
- Tehtävien lakkaaminen perhepalveluissa, säästövaikutus v. 2027 258 600 €

- Piilolan päiväkodin lakkaamisen säästövaikutus v. 2027 100 000 € (lakkautettu 31.7.2026)
- Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän muutos 1.1.2027 alkaen, säästövaikutus v. 2027 43 000 €
- Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto 1.1.2027 alkaen
- Sijaismäärärahojen supistaminen nuorisopalveluissa ja varhaiskasvatuksessa, säästövaikutus v. 2027 44 000 €

Lasten, perheiden ja nuorten vastuualueen toiminnalliset muutokset johtuvat pääosin lasten määrän laskemisesta, mikä johtaa palvelutarpeen vähenemiseen.

Äänekoskella on 9 päiväkotia, joista 3 sijaitsee Äänekoskella, 3 Suolahdessa ja 3 viheralueilla Koivistossa, Sumiaisissa ja Konginkankaalla. Lapsimäärän vähenemisen vuoksi päiväkotiverkon tarkastelu on jatkuvasti ajankohtaista. Piilolan päiväkodin toiminta on päättynyt 31.7.2026.

Katvelan päiväkodin lapsimäärän ja varhaiskasvatustarpeen vähentyessä suunnitellaan talousarvion yhteydessä Katvelan päiväkodin toiminnan lopettamista 31.7.2027. Päiväkodissa toimineista neljästä ryhmästä yksi ryhmä lakkautui 1.8.2025 alkaen ja yksi ryhmä 1.8.2026. Katvelan päiväkodissa toimii toimintakaudella 2026–2027 kaksi lapsiryhmää.

Katvelan päiväkodin lapset voidaan sijoittaa muihin Suolahden alueen päiväkoteihin. Suolahden alueella toimii vuonna 2015 valmistunut Kellosepän päiväkoti, joka sijaitsee Katvelan päiväkodin välittömässä läheisyydessä, sekä vuonna 2021 valmistunut Alkulan päiväkoti. Yksi esiopetusryhmä tullaan sijoittamaan Suolahden yhtenäiskouluun, jolloin voidaan kehittää joustavaa esi- ja alkuopetusta myös Suolahden alueella. Samalla vapautetaan varhaiskasvatuspaikkoja päiväkodeista. Lasten sijoittelussa uusiin varhaiskasvatusyksiköihin huomioidaan kaverisuhteet ja huoltajien toiveet niin hyvin kuin on mahdollista. Tiedonsiirto huoltajien luvalla on erittäin tärkeää kaikkien ryhmien suunnittelussa ja muodostamisessa.

Katvelan päiväkodin henkilöstö siirretään muihin varhaiskasvatusyksiköihin pääsääntöisesti eläköitymisten myötä vapautuville vakansseille.

Katvelan päiväkodin huoltajia ja henkilöstöä on tiedotettu Katvelan päiväkodin lakkauttamisesta osana talouden tasapainotusohjelmaa. Katvelan päiväkodin toiminnan lopettamisesta on tehty ennakkovaikutusten arviointi (EVA) yhdessä kaupunkirakenteen ja talouspalveluiden kanssa. Suolahden alueen henkilöstön ja huoltajien mielipiteitä on selvitetty kyselyllä lokakuun aikana. Ennakkovaikutusten arvioinnin perusteella toiminnan keskittäminen Suolahden taajaman uusimpiin

päiväkoteihin ja osittain Suolahden yhtenäiskouluun tuo merkittäviä säästöjä, mahdollistaa yhdenvertaisen joustavan esi- ja alkuopetuksen kehittämisen myös Suolahden alueella. Lisäksi varhaiskasvatustoiminnan keskittäminen lisää varhaiskasvatuksen turvallisuutta yksiköiden suuremman henkilöstömäärän kautta, sekä mahdollistaa työnkiertoa.

Huoltajille tehdyn kyselyn vastausten (43 vastausta) perusteella joustavan esi- ja alkuopetuksen kehittämistä, sekä palveluiden säilymistä lähipalveluina pidettiin tärkeänä. Huolta koettiin tilojen riittävyydestä, lapsiryhmien kokojen kasvamisesta, sekä henkilöstön vaihtumisesta.

Henkilökyselyn vastaukset (10 vastausta) tulivat muista Suolahden alueen yksiköistä, kuin Katvelan päiväkodeista. Henkilöstö toi myös esille huolta varhaiskasvatuspaikkojen riittävyydestä ja lasten määrästä yksiköissä, sekä esiopetuksen sijoittumisesta.

Piilolan henkilöstö on siirtynyt muihin päiväkotiyksiköihin vakansseille, jotka vapautuvat pääsääntöisesti eläköitymisten vuoksi. Arvioitu henkilöstömenojen säästö oli 71 000 euroa vuonna 2026 ja 100 000 euroa vuonna 2027. Muutoksella tehostettiin kaupungin muiden tilojen käyttöä.

Varhaiskasvatuksen johtajuusjärjestelyjä muutetaan 1.8.2027 alkaen niin, että jatkossa varhaiskasvatuksessa toimii kolme päiväkodin johtajaa ja kolme päiväkodin kokoaikaista apulaisjohtajaa. Aluejako muutetaan viidestä alueesta kolmeen alueeseen. Varajohtajien tehtävät lakkaavat 31.7.2027.

Perhekeskus siirtyy 1.8.2027 alkaen varhaiskasvatuksen vastuualueelle.

Varhaiskasvatuksessa otetaan uusi toiminnanohjausjärjestelmä eVaka käyttöön 1.1.2027 alkaen. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto liittyy laajempaan vastuualueen digitalisaation kehittämiseen, ja sen avulla saadaan uudistettua monipuolisesti varhaiskasvatuksen sähköisiä prosesseja. Toiminnanohjausjärjestelmän muutos laajentaa asiakkaiden sähköisiä palveluja, kehittää viestintää huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä, mahdollistaa integraatioiden rakentamisen muihin järjestelmiin, sekä kehittää tietoturvaa ja raportointimahdollisuuksia. Uusi toiminnanohjausjärjestelmä rakennetaan kaupungin omaan hallintaan, jolloin saavutetaan merkittävät säästöt käyttökustannuksissa.

5.6.6 Opetuspalvelut

Toiminta-ajatus

Opetuspalvelun perustehtävä on tuottaa laadukasta opetussuunnitelmien

mukaista yleissivistävää perusopetusta ja lukiokoulutusta, sekä tarjota tasokasta aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Talousarvio 2027

Opetuspalvelut (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	1 433	803	702	-12,6 %
Toimintamenot	-19 991	-19 933	-19 480	-2,3 %
Toimintakate (netto)	**-18 558**	**-19 130**	**-18 778**	**-1,8 %**

Vastuualueen talousarvion vuoden 2027 toimintatuotot ovat 0,7 milj. euroa, toimintakulut -19,5 milj. euroa ja toimintakate –18,8 milj. euroa. Toimintakate on -1,7 % (0,4 milj. euroa) pienempi kuin vuoden 2026 talousarviossa. Toimintamenot laskevat mutta myös toimintamenoja on kyetty sopeuttamaan merkittävästi. Opetuspalvelut kompensoivat lasten, nuorten ja perheiden palveluiden raamin ylityksen, jolloin toimiala pysyy kehyksessään.

Opetuspalveluiden toimeenpano-ohjelman mukaiset kärkitavoitteet

Paluu perusasioihin

- Liikunnallisen elämäntavan edistäminen (perusopetuslain 2 § muutos 1.8.2026 alkaen)

Älykäs sopeutuminen

- Hallinnon digitaalisten välineiden lisääminen ja tiedolla johtamisen kehittäminen

Hallinto

Opetuspalvelujen hallinnon tavoitteena on tuottaa mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille. Hallinnossa työskentelee opetus- ja kasvatusjohtaja, kasvatuksen ja opetuksen palvelukoordinaattori, hyvinvointikoordinaattori ja kolme toimistosihteeriä, jotka palvelevat koko toimialaa. Opetus- ja kasvatusjohtaja vastaa vastuualueen toiminnasta.

Perusopetus

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa, oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään

elämänsä aikana. 1.8.2026 alkaen esi- ja perusopetuksen on tullut edistää liikunnallista elämäntapaa (perusopetuslaki 2 §).

Äänekoskella on yhteensä seitsemän perusopetusta antavaa koulua: kaksi yhtenäiskoulua ja viisi alakoulua. Suolahden yhtenäiskoulun uudisrakennus otettiin käyttöön keväällä 2019 ja Koulunmäen yhtenäiskoulun A-rakennus syksyllä 2019. Koiviston koulun uudisrakennus otettiin käyttöön kevätlukukauden 2020 alussa. Koulunmäen yhtenäiskoulun C-rakennus valmistui talvella 2025 ja otettiin käyttöön lukuvuoden 2025–2026 alussa.

Perusopetuksen yksiköillä on yhteensä neljä virkarehtoria: kaksi yhtenäiskoulun rehtoria ja kaksi apulaisrehtoria. Lisäksi kouluilla työskentelee kolme koulusihteeriä.

TAULUKKO 7 KOULUJEN OPPILASMÄÄRÄT 12.10.2026

Koulu	Oppilasmäärä
Koulunmäen yhtenäiskoulu	776
Suolahden yhtenäiskoulu	560
Honkolan koulu	81
Hietaman koulu	73
Koiviston koulu	70
Konginkankaan koulu	47
Sumiaisten koulu	58
Yhteensä	**1665**

Lukio

Toisen asteen koulutusta tuottaa Äänekosken lukio. Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa (lukiolaki 2 §). Lukuvuonna 2026–2027 lukiossa opiskelee 286 opiskelijaa. Lukiolla työskentelee rehtori, toimistosihteeri ja 27 opettajaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja loma-ajan hoito

Toimintamuodot ovat:

- Aamu- ja iltapäivätoiminta
- Koululaisten kesäajan päivätoiminta
- Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta (lyhytaikainen huolenpito)
- Vammaisten lasten loma-aikojen hoito (lyhytaikainen huolenpito)

Aamu- ja iltapäivätoiminta on ryhmämuotoista, maksullista toimintaa, joka on tarkoitettu kaikille peruskoulun 1.–2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden

vuosiluokkien oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös tuen toteuttamisesta.

Aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään perusopetuslain sekä Opetushallituksen määrittelemien perusteiden mukaisesti.

Koululaisten kesäajan päivätoiminta ei ole lailla säädettyä.

Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä loma-ajan hoito ovat vammaispalvelulain perusteella järjestettävää lyhytaikaista huolenpitoa.

Äänekosken kaupunki järjestää iltapäivätoimintaa viheralueilla eli Honkolan, Hietaman, Koiviston, Sumiaisten ja Konginkankaan kouluilla.

Koskelan Setlementti ry. järjestää iltapäivätoimintaa Äänekoskella Koskela-opiston tiloissa ja Suolahden yhtenäiskoululla. Äänekosken kaupunki maksaa toiminnan järjestämiseksi avustusta.

Äänekosken kaupunki ei järjestä eikä avusta perusopetuslain mukaista aamutoimintaa erillisenä toimintana. Aamutoimintaa voidaan kuitenkin järjestää päiväkodeissa varhaiskasvatuksen yhteydessä tai koulujen koulunkäynninohjaajien toimesta, mikäli aamutoiminta ei lisää päiväkodin tai koulun henkilöstöresurssia. Toisena ehtona aamutoiminnan järjestämiselle on, että ko. toimipisteessä/koulupiirillä aamu- ja iltapäivätoimintaan on ilmoittautunut hakuajan päätyttyä vähintään viisi lasta.

Muut perusopetus

Äänekoskelaisia lapsia opiskelee mm. Valteri-kouluissa ja muiden opetuksen järjestäjien kouluissa. Vastaavasti Äänekoskella opiskelee vieraskuntalaisia lapsia erilaisista syistä johtuen. Talousarvioon merkitään menoiksi kotikuntakorvaukset, jotka valtionvarainministeriö ohjaa suoraa tuloiksi niille kunnille, joissa äänekoskelaisia lapsia on perusopetuksessa. Vastaavasti saamme tuloja muiden kuntien oppilaiden meillä opiskelun perusteella.

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskelee tällä hetkellä 6 oppilasta. 1.8.2026 alkaen valmistavaan opetukseen on tullut myös lisäopetus. Aikuisten perusopetusta tarjotaan lautakunnan hyväksymin oppilaaksioton perustein.

Vastuualueen toiminnan ja toimintaympäristön muutos

Vastuualueen merkittävimmät muutokset vuonna 2027 ovat:

- Perusopetuksen henkilöstömenoja hillitsee oppilasmäärän väheneminen.

Perusopetuksen oppilasmäärä vähenee vuodesta 2026 vuoteen 2027 87 oppilaalla (−5,1 %). Peruskoulujen henkilöstöresurssia on sopeutettu muun muassa määräaikaisuuksien päättymisten ja vakanssien täyttämättä jättämisten kautta (-284 800 €). Perusopetuksen koulujen henkilöstömenot jaettuna oppilasmäärällä (henkilöstöresurssi per oppilas) nousee silti edellisvuodesta +80 €:lla silloinkin, kun palkankorotuksen vaikutukset on neutraloitu. Tämä osoittaa, että henkilöstömenoissa on tehty merkittävää sopeutusta, mutta resurssi ei silti vähene aivan samassa suhteessa kuin oppilasmäärä.

- Konginkankaalaiset 7. luokkalaiset alkavat opiskella Koulunmäen koululla 1.8.2027 alkaen. Siirtymä tehdään vuosiluokka kerrallaan. Kuljetuksissa säästetään vuonna 2027 tasapainotusohjelman mukaisesti 4 000 €. Tästä huolimatta kuljetusten yleinen kustannustason nousu nostaa oppilaskuljetusten kuluja n. -89 000 €.
- Ateriakustannuksissa on säästöä oppilasmäärän vähenemisen vuoksi -62 000 € tasapainotusohjelmassa ennakoidun -50 000 € sijaan. Kuluja siis 12 000 € aiottua vähemmän.
- Oppilasmäärän laskun vuoksi opetusvälineissä, oppikirjoissa ym. tarvikkeissa kuluja 29 500 € vähemmän.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan muutokset: 1) Koskelalle maksettava avustus aamu- ja iltapäivätoiminnalle pienenee 12 000 €:lla (aamutoiminta lakannut Koskelassa lv. 26-27 alussa, toiminta sopeutettu Koulunmäen resursseihin). 2) Honkolaan ja Sumiaisiin ei muodostunut lv. 26-27 iltapäivätoiminnan ryhmää. Tippuneiden tuottojen ja laskeneiden menojen erotus vain -2000 €, sillä ohjaajat siirtyvät työskentelemään kokopäiväisesti kouluille, joten ohjaajaresurssi vahvistuu näin kouluilla yht. -22 000 € edestä → koulujen kulut nousevat. 3) Suolahden yhtenäiskouluun ei muodostunut enää vammaisten lasten iltapäivätoiminnan ryhmää → sama ilmiö, ohjaajat koulun käyttöön täysimääräisesti.
- Uutena toimintana aloitetaan oman äidinkielen opetus, johon on varattu –5000 euroa.

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan eri toimialojen yhteinen lakisääteinen tehtävä, jota toteutetaan poikkihallinnollisesti yli toimialarajojen sekä yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Työn tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta, turvallisuutta ja toimintakykyä sekä ehkäistä ongelmien syntymistä ennakoivasti. Kehittämistyössä vastataan erityisesti lasten ja nuorten

hyvinvointiin, väestön ikääntymiseen, yksinäisyyden ehkäisyyn, yhteisöllisyyden vahvistamiseen sekä turvallisuuden ja tulevaisuudenuskon lisäämiseen liittyviin haasteisiin.

Vuonna 2027 korostuu taloustilanteen kiristymisen myötä tarve voimavarojen nykyistä vaikuttavampaa kohdentamiseen ja yhdistämiseen: asetetaan yhteiset tavoitteet ja vaikutuksia seurataan yhdessä sovituilla mittareilla.

Hyvinvointijohtamisessa tämä tarkoittaa, että kaupunki kokoaa ja johtaa verkostoyhteistyötä yli toimiala- ja organisaatiorajojen. Se ylläpitää aktiivisesti yhdyspintatyötä ja yhdessä tekemistä mm. järjestöjen, seurakunnan, oppilaitosten, yritysten, asukkaiden ja päättäjien kanssa kuntalaisten hyvinvointia haastavien ja kunnan tulevaisuuden kannalta keskeisten ilmiöiden ratkaisemiseksi. Esimerkiksi nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä kehitetään yhdessä osallisuus-, koulutus- ja työelämäpolkuja, jotka vahvistavat nuorten kiinnittymistä yhteisöihin ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin paikkakunnalla. Toiminnallisesti vahvistetaan edelleen askel askeleelta hyvinvointitiedolla johtamista ja yhteisiä seurantamittareita.

Talousvaikutukset perustuvat olemassa olevien resurssien vaikuttavampaan kohdentamiseen sekä ennaltaehkäisevän työn vahvistamiseen. Tavoitteena on hillitä korjaavien palvelujen kustannuskehitystä pitkällä aikavälillä, vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä sekä yhteisöihin kiinnittymisen kautta vahvistaa kaupungin veto- ja pitovoimaa. Hyvinvointityön vaikutukset näkyvät pitkällä aikavälillä väestön hyvinvointi-indikaattoreissa sekä kaupungin HYTE-kertoimen kehityksessä.

5.7 Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

5.7.1 Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta vastaa Äänekosken kulttuuri- ja liikuntapalveluista ja ratkaisee kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja museolain, sekä taiteen perusopetuksen ja musiikkioppilaitoksia koskevan lainsäädännön mukaiset kunnille kuuluvat asiat.

5.7.2 Tavoitteet

Koko toimialan tavoitteita ohjaavat vuoteen 2028 asti kulttuuri- ja liikuntaohjelman neljä kärkitavoitetta, jotka ovat:

1. Kulttuuri- ja liikuntatoimi terveellisten, turvallisten ja viihtyisän elinympäristön,

elävän keskustan ja aktiivisten kylien kehittäjänä

2. Kulttuuri ja liikuntatoimi monipuolisten harrastus- kulttuuri- ja tapahtumatoiminnan vahvistajana

3. Kulttuuri- ja liikuntatoimi elinikäisen kehittymisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentajana

4. Kulttuuri- ja liikuntatoimi kulttuuri- ja liikuntatilojen ja alueiden kehittäjänä

Vuosittain toimiala edistää talousarvionsa puitteissa kulttuuri- ja liikuntaohjelman kärkitavoitteiden toimenpiteitä niiltä osin, kuin ne ovat kesken tai jatkuvaa toimintaa.

5.7.3 Talousarvio 2027

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	689	656	660	0,6 %
Toimintamenot	-4 679	-4 627	-4 802	3,8 %
Toimintakate (netto)	**-3 991**	**-3 971**	**-4 142**	**4,3 %**

5.7.4 Henkilöstö

Toimiala / Vastuualue	TA2025	TA2026	TA2027	Muutos	Lisätietoja
Kulttuuri ja liikunta	48,5	52,5	52,5	0	

5.7.5 Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut tuottaa yhdessä eri toimijoiden kanssa (yhteisöt ja yksityiset) laadukkaita ja monipuolisia kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan kaikki kuntalaiset ja korostetaan ennaltaehkäisevän toiminnan merkitystä. Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden vastuualue sisältää hallinto- ja kansalaistoiminnan, kirjastoiminnan, kulttuuritoimen, liikuntapalveluiden ja Ala-Keiteleen musiikkiopiston tulosalueet.

Talousarvio 2027

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	689	656	660	0,6 %
Toimintamenot	-4 679	-4 627	-4 802	3,8 %
Toimintakate (netto)	**-3 991**	**-3 971**	**-4 142**	**4,3 %**

Hallinto- ja kansalaistoiminta

Tulosalueella koordinoidaan ostopalvelujen kautta rahoitusta Koskelan setlementti ry:lle kansalaisopistotoiminnan Äänekoskella, kyläyhdistysten kohde- ja toiminta-avustuksia sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunnan luottamushenkilöiden kokouspalkkioita. Lisäksi tulosalueen talousarviossa on varattu määrärahat kaupungin juhlatilaisuuksiin liittyen (veteraanipäivän juhla, joulukadun avajaiset, itsenäisyyspäivän juhla ja uudenvuoden juhla). Tulosalue sisältää kulttuuri- ja liikuntajohtajan ja toimistosihteerin palkan. Tulosalueen keskeinen toimintaa on kulttuuri- ja liikuntapalveluiden hallinnollinen työ sekä avustusten koordinointi.

Kirjastotoiminta

Kirjastotoiminnan tulosalueen tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kirjastopalveluja tarjotaan neljässä kirjastossa: Äänekoskella pääkirjastossa, Suolahdessa, Konginkankaalla ja Sumiaisissa. Kaikkien toimipisteiden omatoimikirjastot parantavat kirjastopalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastolla tulee olla käytössään tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. Kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjasto on lähipalvelu, jolla tulee olla riittävät aukioloajat. Palveluiden järjestämisessä on huomioitava tasa-arvon vahvistaminen sekä toiminnan

lähtökohtina olevat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Kirjastopalveluiden suurimmat menoerät ovat henkilöstön palkkakustannukset, kirjastoaineistomenot ja ICT-palvelut, joilla täytetään kirjastolain velvoite kirjasto- ja tietopalveluhenkilöstöstä sekä uusiutuvasta kirjastokokoelmasta ja -välineistöstä. Tulot kertyvät pääosin myöhästymismaksuista ja aineiston korvauksista.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimen tulosalueen tehtävänä on tuottaa kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain mukaisesti monipuolisia kulttuuripalveluita Äänekoskella ja tukea avustusten kautta paikallisten yhdistysten ja yksityishenkilöiden kulttuuritoimintaa.

Kulttuuritoimen tavoitteena on lisätä ihmisten kokonaisvaltaista hyvin-vointia kulttuuritoiminnan kautta ja parantaa osaltaan kulttuurin harrastusmahdollisuuksien saatavuutta ja saavutettavuutta alueella taiteen perusopetustoimintaa tukemalla.

Lisäksi kulttuuritoimen tehtävänä on koordinoida museotoiminnan kautta paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja kotiseututyön edistämistä. Taidemuseo järjestää ympärivuotisesti näyttelytoimintaa, joka vahvistaa taiteen paikallisuuden identiteettiä. Äänekosken kulttuurihistoriallinen museo avautuu kesällä 2027.

Keskeisiä toimintamuotoja ovat avustusten myöntäminen, erilaisten konserttien, näyttelyiden ja muiden tapahtumien järjestäminen, sekä kulttuurikasvatus ja taiteen soveltavien menetelmien hyödyntäminen kulttuurihyvinvointipalveluissa eri kohderyhmien kanssa.

Lasten ja nuorten kulttuuritoiminnassa toteutetaan tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää, ikätason huomioivaa kulttuurikasvatusta päiväkodeissa, esiopetuksessa sekä perusopetuksessa. Kesäkuun alussa toteutetaan Lasten kulttuuripäivät, jolloin on mahdollisuus tutustua erilaisiin esittävän taiteen muotoihin matalalla kynnyksellä. Lasten kulttuuripäivien yhteydessä huomioidaan erityisesti saavutettavuus, eli ohjelmaa toteutetaan myös viheralueilla. Pääosa ohjelmasta on maksutonta. Äänekoski on mukana maakunnallisessa lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kulttuuriaitassa ja toteuttaa Äänekoskella verkoston tuottamia yhteisiä sisältöjä. Kulttuuritoimi tukee kulttuurilähetteellä esimerkiksi terveydellisten, sosiaalisten ja taloudellisten syiden vuoksi heikommassa asemassa olevia lapsia, nuoria ja perheitä kulttuurin harrastustoiminnassa.

Työikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan tavoitteena on järjestää työikäisille laadukasta, monipuolista ja saavutettavaa esittävän taiteen tarjontaa sekä kevät- että syyskaudelle (kausiohjelma).

Kulttuuritoimi pyrkii lisäämään ikääntyneiden kulttuuritoimintaa muun muassa kohdentamalla kulttuuripalveluja (kulttuuritoimen kausiohjelman sisällöt) liikuntapalveluiden seniorikortin ostaneille, huomioimalla palveluasumisen yksiköissä asuvat ikäihmiset esimerkiksi viemällä yksiköihin taidesisältöjä (mm. konsertteja) sekä järjestämällä matalan kynnyksen kulttuurihyvinvointipalveluja. Kulttuuritoimi on mukana vanhustenviikon järjestelyissä.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävän kulttuuritoiminnan osalta kulttuuritoimi tuottaa osallisuutta edistäviä sisältöjä, kuten ilmiökahvit ja kulttuurifoorumit. Lisäksi tavoitteena on kulttuuriluotsi -toiminnan vakiinnuttaminen.

Kulttuuritoimi huomio toiminnassaan erilaisia vähemmistö- ja erityisryhmiä tekemällä yhteistyötä toimialarajat ylittävästi eri tahojen, kuten kotouttamisen ja maahanmuuttotyön, kehitysvammaisten toimintakeskuksen ja perhepalveluiden kanssa sekä mahdollistamalla esimerkiksi outsider -taiteen tekijöiden näyttely- ja esiintymistoimintaa.

Kulttuuritoimen kustannuspaikolla on varattu määrärahat taiteen perusopetuksen (tanssi, kuvataide, teatteri) järjestämiseksi Äänekoskella Koskela opiston toimesta ostopalvelujen kautta.

Kulttuuritoimen tulosalueen suurimmat menot koostuvat henkilöstön palkkakuluista, kohde- ja toiminta-avustuksista, tapahtumien ja näyttelyiden järjestämisestä aiheutuvista kuluista sekä taiteen perusopetuksen kuluista. Tulot kertyvät pääosin pääsylipputuloista.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tulosalue tuottaa kaikille kuntalaisille liikuntalaissa määriteltyjä liikuntapalveluita ottaen huomioon harrasteliikunnan, kilpaliikunnan, lasten- ja nuorten liikunnan, sekä erityisryhmien tarpeet. Liikuntapalveluiden tulosalue vastaa liikuntapaikkaverkoston ylläpitämisestä ja kehittämisestä, järjestää ohjattua liikuntaa ja liikuntaneuvon-taa eri kohderyhmille ja huolehtii koulujen uimaopetuksesta. Lisäksi se vastaa ostopalveluiden kautta liikuntapaikkojen kunnossapidosta sekä myöntää avustuksia liikunta-alan yhdistyksille ja yksityishenkilöille.

Soveltava liikunnan osalta tavoitteena on vastata erityisryhmien liikkumistarpeisiin ryhmäliikunnan ja yksilöllisen liikuntaneuvonnan kautta osana ikäihmisten ennaltaehkäisevän ja kuntouttavan liikunnan palveluketjua. Maahanmuuttajien liikunnan osalta tavoitteena on mahdollistaa maahanmuuttajien liikuntapalveluiden käyttö osana kotoutumista, mm. liikuntainfojen, maahanmuuttajien uimakouluja sekä yksilöllisen liikuntaneuvonnan kautta. Liikuntaneuvonta osalta tavoitteena

on, että Äänekoskella on valtakunnallisten suositusten mukaista maksutonta liikuntaneuvontaa, jolla kannustetaan vähän liikkuvia liikunnallisen elämäntavan löytämiseen, sekä yksilö- että pienryhmätoiminnan kautta osana hyvinvoinnin palveluketjua.

Varhaiskasvatuksen ja koulun osalta tavoitteena on liikuntapaikkaverkostoa ylläpitämällä tukea valtakunnallisen varhaiskasvatuksen sekä lasten ja nuorten liikkumissuositusten mukaista liikuntatoimintaa osana varhaiskasvatusta ja koulua. Liikkumaan aktivoivalla ympäristöllä on tavoitteen toteutuksessa suuri merkitys. Äänekoskella on hyvät mahdollisuudet hyödyntää lähiliikuntapaikkoja osana varhaiskasvatusta ja koulua sekä rakennetussa että luonnonvaraisessa ympäristössä.

Liikuntapalveluiden tulosalueen suurimmat menot koostuvat liikuntapai-kojen kunnossapidosta, henkilöstökuluista, liikuntaseurojen avustuksista ja urheilijastipendeistä. Liikunnan ohjaustoimintaan ja erityisryhmien liikuntaan on varattu määrärahat omille kustannuspaikoilleen. Äänekosken uimahallin ja Suolahden uimahallin henkilöstön sekä Pankkarin ja liikuntatalon liikuntavahtimestareiden palkkakulut on varattu lii-kuntapalveluiden tulosalueen talousarvioon. Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito hoidetaan pääosin ostopalveluna Äänekosken Kiinteistönhoito Oy:n kautta. Osa haja-asutusalueiden liikuntapaikkojen (ladut ja kentät) kunnossapidosta hoidetaan yhdistysten, yksityishenkilöiden ja yrittäjien toimesta.

Liikuntapalveluiden tulosalueen tulot koostuvat pääosin uimahallien ja kuntosalien pääsymaksuista, sekä ohjaustoiminnan osallistumismaksuista.

Musiikkiopisto

Ala-Keiteleen musiikkiopiston tulosalue antaa oppilaan yksilölliset omi-naisuudet ja tavoitteet huomioon ottavaa musiikin- ja soitonopetusta, jonka päämääränä on vahvistaa oppimisen iloa soitto- ja laulutaidon, yhteismusisoinnin ja musiikin perusteiden oppimisen sekä niiden edelleen kehittämisen kautta. Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta harjoitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä luoda oppilaalle perusta elinikäiselle myönteiselle musiikkisuhteelle.

Musiikkiopistolle arvioitu valtionosuus 699 506 € on laskettu OKM:n vuodelle 2026 vahvistetulla yksikköhinnalla 96,41 €/ opetustunti. Vuoden 2027 tuntiperusteisen opetustunnin yksikköhinnan suuruus varmistuu loppuvuodesta 2026. Musiikkiopiston valtionosuuteen oikeuttava vahvistettu tuntimäärä vuodelle 2026 on 12 729 tuntia ja valtionosuusprosentti on 57%.

Arviot oppilasmääristä (ka.) perusopetuksessa ja syventävissä opinnois-sa vuodelle 2027 ovat seuraavat: Hankasalmi 1, Konnevesi 3, Laukaa 55, Uurainen 23,

Äänekoski 174 oppilasta eli yhteensä 256 oppilasta. Varhaisiän musiikkikasvatuksen (VaMu) oppilasmäärän (Uurainen, Äänekoski) on arvioitu olevan ka.100 oppilasta, mikä on muutama oppilas vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Oppilaspaikan arvioitu hinta kunnille on perus- ja syventävissä opinnoissa 97 euroa suurempi kuin arvio vuodelle 2026. Varhaisiän musiikkikasvatuksen oppilaspaikan arvioitu hinta kunnille on 70 € suurempi kuin tae 2026.

Perus- ja syventävät opinnot

tae 2027	1 367 € / oppilas (256 opp.)
tae 2026	1 270 € / oppilas (254 opp.)
tp 2025	1 223 € / oppilas (240 opp.)

Varhaisiän musiikkikasvatus

tae 2027	472 € / oppilas (ka 100 opp.)
tae 2026	402 € / oppilas (ka 105 opp.)
tp 2025	331 € / oppilas (ka 108 opp.)

Palkkamäärärahat on laskettu 1.8. 2026 tiedossa olevan henkilökunnan, palkkatason ja opetustuntimäärän mukaan niin, että mahdolliseen vuosisidonnaiseen osaan oikeuttava palvelusaika on huomioitu. Palkkoihin on huomioitu 2,6 % korotukset (OVTES). Henkilösivukulut on laskettu 20,83 % mukaan. Koneiden ja laitteiston kunnossapitopalveluista on tehty säästötoimenpiteenä 5 000 € vähennys verrattuna vuoden 2026 määrärahaan.

Kevään 2027 viikkotuntimäärä on samalla tasolla kuin syksyn 2026 tuntimäärä. Syksyn 2027 tilanne perustuu arvioon. Opetuksen kokonaistuntimäärä vuodelle 2026 on arvioitu olevan noin 12 800 tuntia, mikä on samaa tasoa kuin aiempina vuosinakin.

5.8 Kaupunkirakennelautakunta

5.8.1 Toiminta-ajatus

Kaupunkirakennelautakunnalla on kaksi vastuualuetta, kaupunkirakennepalvelut ja ruokapalvelut.

Kaupunkirakennepalveluihin kuuluvat kiinteistöt, liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet sekä satamat ja laiturit. Ruokapalveluiden kustannuspaikkoina ovat valmistuskeittiöt Ateriapalvelukeskus Lipstikka ja vuoropäiväkoti Mikonpuiston keittiö.

Kaupunkirakennelautakunta vastaa tilaajana toimitilojen suunnitteluttamisesta ja rakennuttamisesta sekä rakennuttajavalvonnasta, isännöitsijävelvoitteista ja kaupungin kiinteistöomaisuuden arvon säilyttämisestä. Lautakunta hallinnoi kaupungin omassa käytössä olevia toimitiloja ja vastaa tilaajana niiden ylläpidosta ja hoidosta.

Lisäksi lautakunta vastaa yhdyskuntateknisen rakentamisen ja yleisten alueiden suunnittelusta, rakentamisen valvonnasta sekä hoidosta ja kunnossapidosta.

Ruokapalvelut tuottavat ravitsemussuositusten mukaisia, laadukkaita, turvallisia ja kasvatusta tukevia ateriapalveluja asiakkaiden tarpeisiin.

5.8.2 Tavoitteet

Vuoden 2027 tavoitteissa huomioidaan kaupungin päivitetty strategia. Kaupunkirakennelautakunnan toiminnassa painottuvat turvalliset, terveelliset ja toimivat tilat ja ympäristöt, taloudellinen ja energiaviisas toiminta sekä kaupunkiympäristön kehittäminen ja elinvoima.

1. Turvalliset, terveelliset ja toimivat tilat ja ympäristöt

Kaupungin rakennusten, katujen ja yleisten alueiden turvallisuudesta ja toimivuudesta huolehditaan suunnitelmallisella hoidolla ja kunnossapidolla. Toimenpiteet kohdistetaan ensisijaisesti turvallisuuden, terveellisyyden ja toiminnan jatkuvuuden kannalta tärkeisiin kohteisiin.

Toteutumista seurataan palvelutason toteutumisella. Seurannassa huomioidaan lakisääteisten ja kriittisten tehtävien toteutuminen, tilojen ja ympäristöjen toimivuus, reagointikyky sekä käyttäjäpalaute.

2. Taloudellinen ja energiaviisas toiminta

Kiinteistöjen ja muun kaupungin omaisuuden käyttöä tehostetaan. Energiankulutusta ja kustannuksia seurataan ja energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä jatketaan.

Talouden toteutumista seurataan säännöllisesti ja poikkeamiin reagoidaan vuoden aikana. Hankinnoissa kiinnitetään huomiota kilpailuttamiseen, sopimusten seurantaan ja kokonaiskustannuksiin.

Mittareina käytetään energiankulutusta ja energiakustannuksia.

3. Kaupunkiympäristön kehittäminen ja elinvoima

Katuja, yleisiä alueita ja muuta infrastruktuuria kehitetään hyväksytyn

investointiohjelman mukaisesti. Investoinneissa huomioidaan kaupungin elinvoima, yritystoiminnan tarpeet sekä kävelyn ja pyöräilyn turvalliset yhteydet.

Investointien toteutumista seurataan hankekohtaisesti kustannusten, aikataulun ja asetettujen tavoitteiden perusteella.

Taloudellisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin liittyvät riskit tunnistetaan ja niiden vaikutuksia arvioidaan osana toiminnan ja talouden seurantaa.

5.8.3 Talousarvio 2027

Kaupunkirakennelautakunta (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	10 771	10 588	9 767	-7,8 %
Toimintamenot	-19 116	-20 212	-19 429	-3,9 %
Toimintakate (netto)	**-8 345**	**-9 624**	**-9 662**	**0,4 %**

Kaupunkirakennelautakunnan talousarvion toimintatulot ovat 9,7 miljoonaa euroa ja toimintamenot 19,4 miljoonaa euroa ja toimintakate -9,7 miljoonaa euroa. Toimintakate on 0,4 % suurempi kuin vuonna 2026. Talousarviossa on huomioitu kaupungin talouden vakauttamistoimenpiteet ja päivitetty kaupunkistrategia.

Vuonna 2027 toiminnassa painottuvat talouden tasapainottaminen, kaupungin omaisuuden suunnitelmallinen hoito, energian käytön ja kustannusten hallinta sekä palvelujen järjestäminen käytettävissä olevien resurssien mukaisesti.

Palvelutaso määritellään kiinteistönhoidon ja siivouksen mitoituksen, katujen ja viheralueiden kunnossapitoluokitusten sekä investointiohjelman mukaisesti. Kunnossapidon tasoa ja palvelutasoa tarkastellaan vuoden aikana. Palvelutasoa voidaan alentaa niissä tehtävissä ja kohteissa, joissa se voidaan tehdä ilman vaikutusta toimintaan ja turvallisuuteen.

Toimitilojen tehokkaampaa käyttöä jatketaan ja tarpeettomista tiloista pyritään luopumaan. Kiinteistöjen kunnossapidossa painotetaan suunnitelmallista ja ennakoivaa toimintaa.

Energiankulutuksen ja energiakustannusten vähentämistä jatketaan. EnerKey-palvelusta luovutaan, mutta energiankulutuksen seuranta jatkuu muilla käytettävissä olevilla järjestelmillä. Sähkön ja lämmön kulutuksen vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä jatketaan kaupungin kiinteistöissä.

Vuonna 2027 vapautuvia tehtäviä ei lähtökohtaisesti täytetä. Tehtäviä järjestellään uudelleen ja henkilöstömäärää sopeutetaan luonnollisen poistuman kautta.

Toimialan kehittäminen

Henkilöstökyselyn perusteella toimialan kehittämisessä jatketaan tiedottamisen ja tiedonkulun parantamista.

Vuonna 2027 uutena kehittämiskohteena ovat henkilöstön oman osaamisen kehittäminen ja perehdyttäminen. Osaamisen jakamiseen ja perehdyttämiseen kiinnitetään erityistä huomiota tehtävien ja vastuiden muuttuessa.

Henkilöstömuutosten yhteydessä huolehditaan siitä, että tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellinen tieto ja osaaminen siirtyvät organisaation sisällä.

5.8.4 Henkilöstö

Toimiala / Vastuualue	TA2025	TA2026	TA2027	Muutos	Lisätietoja
Kaupunkirakenne ja ympäristö	56,5	57,5	53,6	-3,9 htv	Henkilöstön määrää on sopeutettu ruokapalveluiden osalta palvelutarpeen mukaiseksi. Huomioitu lisäksi vakanssien osa-aikaisuudet.

5.8.5 Kaupunkirakennepalvelut

Toiminta-ajatus

Kaupunkirakennepalvelujen toiminta-ajatuksena on tuottaa turvalliset, terveelliset ja hyväkuntoiset tilat kustannustehokkaasti sekä huolehtia kaupungin kiinteistöomaisuuden arvon säilymisestä.

Vastuualue vastaa lisäksi katujen, puistojen, uimarantojen ja satamien suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta.

Vastuualueeseen kuuluvien rakennusten kerrosala on noin 148 000 m². Hoidettavia katuja ja teitä on noin 234 km, kevyen liikenteen väyliä noin 74 km ja avustettavia yksityisteitä noin 395 km. Viheralueita on noin 70 ha, uimarantoja 29 ja leikkipuistoja 29. Venepaikkoja on noin 800, joista yli 500 on laituripaikkoja.

Vastuualueen tavoitteet

Kiinteistöjen kunnossapitoa ja korjauksia kohdennetaan turvallisuuden, terveellisyyden ja käytettävyyden kannalta tarpeellisiin toimenpiteisiin. PTS-suunnittelua ja huoltokalenterien käyttöä kehitetään siten, että kunnossapitoa voidaan toteuttaa nykyistä ennakoivammin.

Toimitilojen tehokasta käyttöä jatketaan. Kaupungin oman toiminnan kannalta tarpeettomista rakennuksista pyritään luopumaan ja rakennuskantaa tarkastellaan kiinteistöohjelman mukaisesti.

Energiankulutuksen vähentämistä jatketaan rakennuksissa ja muussa infrastruktuurissa. Katuvalaistuksen LED-saneerauksen valmistuminen vähentää sähkönkulutusta ja valaistuksen ylläpitotarvetta.

Katujen, yleisten alueiden ja viheralueiden kunnossapidossa keskitytään turvallisuuden ja toimivuuden kannalta keskeisiin tehtäviin. Palvelutasoa tarkastellaan käytettävissä olevan määrärahakehyksen mukaisesti.

Kaupunkirakennepalvelujen tukipalveluja tuotetaan strategisen kumppanuuden toimintamallilla. Kumppanuuden toimintaa, palvelutasoa ja kustannuksia seurataan säännöllisesti. Strategisen kumppanuuden piiriin kuuluvat kiinteistöjen, viheralueiden, teiden ja katujen, satamien sekä leikkipaikkojen hoito ja ylläpito. Raakateksti

Investoinnit toteutetaan valtuuston hyväksymän investointiohjelman mukaisesti. Hankkeiden toteutumista seurataan kustannusten, aikataulun ja asetettujen tavoitteiden osalta.

Talousarvio 2027

Kaupunkirakennepalvelut (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	7 432	7 039	6 304	-10,4 %
Toimintamenot	-16 633	-17 400	-16 721	-3,9 %
Toimintakate (netto)	**-9 200**	**-10 361**	**-10 417**	**0,5 %**

Kaupunkirakennepalveluiden vastuualueen toimintatulot vähenevät 734 300 euroa (-10,4 %), toimintamenot vähentyvät 678 300 euroa (-3,9 %). Toimintakate kasvaa 56 000 euroa (0,5 %) vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Vuoden 2027 talousarviossa toteutetaan kaupunkirakennelautakunnan toimintaan kohdistuvat vakauttamistoimenpiteet.

Toimenpiteitä ovat Suolahden nuorisotilojen tilajärjestelyt, kiinteistöhoidon kumppanuussopimuksen tarkistaminen, EnerKey-palvelusta luopuminen, sähkön ja lämmön kulutuksen vähentäminen, palveluverkon ja tilankäytön tiivistäminen sekä henkilöstön luonnollisen poistuman hyödyntäminen ja vapautuvien tehtävien täyttämättä jättäminen.

Toimenpiteiden arvioitu säästövaikutus vuonna 2027 on yhteensä 372 100 euroa.

Toimenpiteiden toteutumista seurataan osana talouden seurantaa.

Merkittävimmät investoinnit vuonna 2027

Vuoden 2027 investoinneissa painottuvat liikenneympäristön parantaminen, olemassa olevan rakennuskannan korjaaminen sekä vuosittaiset kunnossapito- ja perusparannusinvestoinnit.

Merkittävimpiä kohteita ovat Äänekoskentien Henttalan alueen liikennejärjestelyt 450 000 euroa sekä Palomäenkadun ja Ääneniementien liittymäjärjestelyt 150 000 euroa.

Koulunmäen yhtenäiskoulun alueen liikennejärjestelyihin on varattu yhteensä 570 000 euroa. Kokonaisuuteen sisältyvät alueen liikennejärjestelyjen parantaminen, saattoliikennealue sekä Koulunmäen kadun pysäköintialue.

Asfaltointeihin ja päällystekorjauksiin on varattu 400 000 euroa. Määrärahalla jatketaan vanhojen katujen päällysteiden korjaamista.

Talonrakennuksessa muihin talonrakennushankkeisiin on varattu 350 000 euroa. Määräraha sisältää useita kaupungin rakennuskantaan kohdistuvia pienempiä korjaus- ja parannustoimenpiteitä.

Liikuntapaikkojen kehittämiseen on varattu 250 000 euroa, jolla uusitaan Liikuntapuiston tekonurmikenttä.

Lisäksi Liikuntapuiston stadionrakennuksen korjauksen loppuun saattamiseen ja valaistuksen uusimiseen on varattu 150 000 euroa ja Sumiaisten koulun julkisivujen korjaukseen ja maalaukseen 100 000 euroa.

Muita vuosittaisia investointeja ovat muun muassa katuvalaistus, kevyen liikenteen väylät ja liikennejärjestelyt, puistot ja leikkipuistot, satamat, energiatehokkuustoimenpiteet sekä kaupungin kiinteistöihin kohdistuvat korjaukset.

Investointien toteutumista seurataan hankekohtaisesti. Tavoitteena on, että hankkeet toteutuvat hyväksytyissä määrärahoissa ja suunnitelluissa aikatauluissa.

5.8.6 Ruokapalvelut

Toiminta-ajatus

Ruokapalvelut tuottavat ravitsemussuositusten mukaisia, laadukkaita, turvallisia ja kasvatusta tukevia ateriapalveluja päiväkotien ja koulujen asiakkaille sekä henkilöstölle.

Valmistuskeittiöinä toimivat Ateriapalvelukeskus Lipstikka ja vuoropäiväkoti Mikonpuiston keittiö.

Vuonna 2027 toiminnassa huomioidaan elintarvikekustannusten kehitys, toteutuvat ateriamäärät ja ruokahävikin vähentäminen. Ruokalistasuunnittelussa ja hankinnoissa huomioidaan ravitsemussuositukset, taloudellisuus, vastuullisuus ja raaka-aineiden tarkoituksenmukainen käyttö.

Vastuualueen tavoitteet

Yhteistyötä päiväkotien ja koulujen kanssa jatketaan ja asiakkaiden kanssa pidetään säännöllisesti yhteistyöpalavereita.

Henkilöstön ammatillista osaamista kehitetään. Toimialan yhteisten kehittämiskohteiden mukaisesti ruokapalveluissa kiinnitetään huomiota oman osaamisen kehittämiseen, perehdyttämiseen ja tiedonkulkuun.

Ruokahävikin seurantaa jatketaan ja tuloksista raportoidaan asiakkaille. Hävikin vähentämisellä pyritään samalla hillitsemään elintarvikekustannuksia.

Oppilasyhteistyötä kehitetään edelleen. Lasten ja nuorten näkemyksiä huomioidaan ruokapalvelujen kehittämisessä ja ruokalistasuunnittelussa.

Ateriamääriä, elintarvikekustannuksia ja ruokahävikkiä seurataan säännöllisesti. Toimintaa ja henkilöstöresursseja sovitetaan palveluverkon ja ateriamäärien muutoksiin.

Tavoitteena on tuottaa laadukkaat ja turvalliset ateriapalvelut vuoden 2027 talousarvion mukaisesti.

Talousarvio 2027

Ruokapalvelut (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	3 338	3 550	3 462	-2,5 %
Toimintamenot	-2 483	-2 812	-2 707	-3,7 %
Toimintakate (netto)	**856**	**737**	**755**	**2,4 %**

Ruokapalveluiden toimintatulot vähenevät noin 87 400 euroa (-2,5 %) vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Lasku johtuu palvelutarpeen vähenemisestä. Toimintamenot vähenevät 105 200 (-3,7 %) vuoden 2026 tasosta.

5.9 Ympäristölautakunta

5.9.1 Toiminta-ajatus

Ympäristötoimen toiminta-ajatuksena on vastata ympäristölautakunnan alaisista rakennusvalvontaviranomaisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen lupa- ja valvontatehtävistä sekä riittävästä ympäristön seurannasta säädösten ja paikallisten olosuhteiden edellyttämällä tavalla.

Tavoitteena rakentamisen ja ympäristönsuojelun ohjauksessa ja neuvonnassa on edistää hyvää rakentamistapaa ja kaupunkikuvaa, sekä luonnonsuojelun ja kestävän kehityksen huomioon ottamista kunnan toiminnassa.

5.9.2 Tavoitteet

1. Ympäristönsuojelun järjestämät aloituskokoukset maa-aines- ja ympäristölupapäätöksien myöntämisen yhteydessä. Tavoite 100 %
2. Asiakastyytyväisyys rakennusvalvontaan asteikolla 1-4. Tavoite 3,7.

5.9.3 Talousarvio 2027

Ympäristölautakunta (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	184	135	142	5,0 %
Toimintamenot	-860	-937	-902	-3,7 %
Toimintakate (netto)	**-676**	**-802**	**-760**	**-5,2 %**

Tulosalueita ovat rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu. Lisäksi omat kustannuspaikat ovat yksikön hallinnolle, Hinkutyöryhmän toiminnalle sekä ilmanlaadun tarkkailulle. Ympäristölautakunnan alaisuudessa on kuusi tehtävänimikettä, joista kaikki ovat vakituisesti täytetty. Varaukset henkilöstökuluiksi on valmisteltu keskitetysti henkilöstöhallinnossa. Talousarvioon sisältyy lisäksi ylikunnallisesti hoidettavia viranomaistehtäviä; ympäristöterveydenhuolto ja maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät.

Ympäristölautakunnan talousarvion toimintatuotot ovat 141 700 euroa, toimintakulut 902 000 euroa ja toimintakate 760 300 euroa. Toimintakate on 5,2 % pienempi kuin vuoden 2026 talousarviossa. Ympäristölautakunnan toimialalla ei tehdä isompia investointeja eikä käyttöomaisuushankintoja vuonna 2027.

Ympäristönsuojelun asiantuntijapalveluihin on varattuna 23 000 euroa. Asiantuntijapalveluita käytetään tarvittaessa öljynvahinkojen jälkitorjuntatyöhön (esim.

näytteiden analysointi) sekä ympäristö- ja ilmasto-ohjelman toimenpiteiden valmisteluihin. Talousarvioesityksessä on huomioitu talouden tasapainottamistoimenpiteet kokonaisuudessaan.

Kaupungin ympäristötyöryhmän (nk. hinkutyöryhmä) toiminnalle on varattu 20 000 €. Ympäristötyöryhmässä on edustettuna ilmastotyön kannalta tärkeät hallinnonalat, asiantuntijat ja sidosryhmät. Työryhmän tavoitteena on aktiivisesti vähentää kaupungin eri hallinnonalojen ja tytäryhtiöiden sekä asukkaiden ja alueen yritysten toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä kaupungin strategian mukaisesti. Työryhmä valmistelee esitykset suunnitelluista toimista sekä laatii vuosittain suunnitelman päästöjä vähentävistä investoinneista. työryhmä toteuttaa budjetillaan hyvin konkreettisia toimia, jotka vähentävät niin kaupungin työntekijöiden kuin sen asukkaidenkin päästöjä ja parantaa kaupungin mahdollisuutta saavuttaa kaupunkistrategian mukainen päästövähennystavoite.

Lautakuntatasolla menoja muodostuu lisäksi seudullisten ostopalvelujen osalta (ympäristöterveydenhuolto ja maaseutuelinkeinopalvelut). Äänekosken kaupungin osalta ympäristöterveydenhuollon osuus on 260 000 € ja maaseutuelinkeinopalveluiden osalta 43 000 €. Ympäristöterveyshuollon osalta kulut laskevat 19,3 % ja maaseutuviranomaisen osalta 28,2 % vuodesta 2026.

5.9.4 Ympäristövalvonta

Toiminta-ajatus

Ympäristötoimen toiminta-ajatuksena on vastata ympäristölautakunnan alaisista rakennusvalvontaviranomaisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen lupa- ja valvontatehtävistä sekä riittävästä ympäristön seurannasta säädösten ja paikallisten olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Tavoitteena rakentamisen ja ympäristönsuojelun ohjauksessa ja neuvonnassa on edistää hyvää rakentamistapaa ja kaupunkikuvaa, sekä luonnonsuojelun ja kestävän kehityksen huomioon ottamista kunnan toiminnassa.

Talousarvio 2027

Ympäristövalvonta (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	184	135	142	5,0 %
Toimintamenot	-555	-555	-599	7,9 %
Toimintakate (netto)	**-371**	**-420**	**-457**	**8,9 %**

5.9.5 Ympäristöterveydenhuolto

Talousarvio 2027

Ympäristöterveydenhuolto (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-252	-322	-260	-19,3 %
Toimintakate (netto)	**-252**	**-322**	**-260**	**-19,3 %**

5.9.6 Maaseutuasiat

Talousarvio 2027

Maaseutuasiat (sitova taso) (1 000 €)	TP2025	TA2026	TAE2027	Muutos -% 2027/2026
Toimintatulot	0	0	0	0
Toimintamenot	-52	-60	-43	-28,2 %
Toimintakate (netto)	**-52**	**-60**	**-43**	**-28,2 %**

6 Investointiosa

Talousarviossa hyväksytään euromääräinen investointisuunnitelma vuosille 2027 – 2029. Investointitason perusteena on talousarviovuoden 2027 sekä taloussuunnitelmavuosien vuosikate, ellei tasapainottamistoimenpiteinä muuta esitetä. Investointitaso on sitova valtuustoon nähden talousarviovuonna 2027 ja suunnitelmavuosille 2028 – 2029 hyväksytään investointikohteista vain ne merkittävät kohteet, jotka sitoudutaan varmasti toteuttamaan (investointipooli).

Kaikki merkittävät investointikohteet suunnitellaan erillisinä kohteinaan ja kohteilla on oma kustannusarvio sekä arvioitu toteutusvuosi tai vuodet. Kokonaiskustannusarvio on merkittävän investointikohteen sitova taso.

Lisäksi talousarviossa kootaan yhteen pieniä investointikohteita (nippuja), joille hyväksytään talousarviossa vuosittainen investointimääräraha. Nipuille varatut investointimäärärahat ovat sitovia, ei yksittäisten kohteiden. Talousarviovalmistelun yhteydessä yksittäiset kohteet ovat luetteloitu investointisuunnitelmassa, mutta kohteille ei aseteta sitovaa toteutusvuotta tai kustannusarviota.

Vuodelle 2027 on suunniteltu noin 4,2 miljoonan euron nettoinvestoinnit (hyväksytyt erilliskohteet 1,8 milj. euroa, hyväksyttyjen erilliskohteiden muutokset 0,1

milj. euroa, uudet erilliskohteet 0,1 milj. euroa ja investointiniput 2,3 milj. euroa).

Suunnitelmavuosina 2027-2029 nettoinvestoinnit ovat yhteensä keskimäärin 4,2 miljoonaan euron vuositasolla. Vuoden 2027 nettoinvestointien määrä on 6,5 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2026 alkuperäisessä talousarviossa.

Vuoden 2027 talonrakennuksen isoimpia investointeja ovat liikuntapuiston stadionrakennuksen korjauksen loppuunsaattaminen, liikuntatalon sosiaalitilojen suunnittelu ja puku- ja pesuhuoneiden korjaus sekä väliovien uusiminen ja Sumiaisten koulun julkisivujen korjaus ja maalaus.

Kunnallisteknisen puolen isoimpia investointeja ovat Henttalan alueen liikennejärjestelyt, Koulunmäen yhtenäiskoulun liikennejärjestelyt sekä Palomäenkadun ja Äänenimentien liittymäjärjestelyt. Lisäksi investoidaan vanhojen katujen päällystekorjauksiin.

Puistojen ja yleisten alueiden osalta jatketaan mm. uimarantojen ja luontokohteiden kunnostamista. Lisäksi kunnostetaan kiinteistöjen piha-alueiden valaistuksia ja parannetaan esteettömyyttä.

Muista maanrakennushankkeista toteutetaan mm. Koulunmäenkadun pysäköintialueen rakentaminen ja parannetaan Koulunmäen yhtenäiskoulun saattoliikenteen liikennejärjestelyitä. Lisäksi jatketaan lähiliikuntapaikkojen kunnostamista.

Maa- ja metsäalueiden hankintoihin varataan 0,5 miljoonaa euroa. Maa- ja metsäalueiden hankinnoista ei tehdä poistoja, eli ne eivät heikennä kaupungin tulosta vaan lisäävät kaupungin tuloja kaavoituksen ja jalostetun maan myynnin kautta.

Suunnitelman mukaisella investointivauhdilla kaupungin lainakanta on vuoden 2027 lopussa noin 73,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2027 vuosikate ei riitä suunniteltujen investointien toteuttamiseen mutta suunnitelmavuosina 2028 - 2029 vuosikate riittää suunniteltujen investointien toteuttamiseen.

6.1 Investointisuunnitelma: Hyväksytyt erilliskohteet, ei muutostarvetta (kustannusarvio sitova)

				Kustannusarvio	2027	2028	2029
Kaupunkirakenneltk	**Liikenneväylät ja sillat**	Jaakopintie, Äki	**Jaakopintien rakentaminen Ääneniemeen**	-380 000	0	0	-30 000
		Kirkkokatu, Äki	**Kirkkokadun peruskorjaus**	-300 000	0	0	-300 000
		Koillisranta, Äki	**Kadun rakentaminen**	-950 000	0	0	-60 000
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, liikennejärjestelyt, Äki	**Koulunmäen yhtenäiskoulun alueen liikennejärjestelyjen parantaminen**	-400 000	-370 000	0	0
		Riihijärvenkatu, peruskorjaus, Sti	**Kisakatu-Katvelankatu välinen osuus**	-390 000	0	0	-360 000
		Erkonkatu, Äki	**Uuden kadun rakentaminen ja saastuneiden maa-ainesten poisto**	-550 000	0	0	-500 000
		Äänekoskentie	**Henttalan alue, liikennejärjestelyt**	-1 350 000	-450 000	0	0
			Palomäenkadun ja Ääneniementien liittymäjärjestelyt	0	-150 000	0	0
		Keiteleentie, Sti	**Keiteleentien peruskorjaus välillä Sumiaistentie-Äänekoskentie**	-250 000	0	0	-250 000
		Teollisuuskatu, Äki	**Teollisuuskadun peruskorjaus ja kevytliikenneväylä**	-750 000	0	0	0
		Pursikuja, Veneilijänkatu	**Mustanniemen satama-alueen katujen rakentaminen**	-150 000	0	0	-100 000
		Kiertotalouspuisto	**Kiertotalouspuiston kadun rakentaminen**	-130 000	-100 000	0	0
	Puistot, uimarannat, pihat ja yleiset alueet	Koirapuisto, Sti	**Koirapuisto Suolahteen**	-30 000	0	0	0
	Muut maanrakennushankkeet	Koulunmäen yhtenäiskoulu, Äki	**Saattoliikennealueen liikennejärjestelyt**	-120 000	-100 000	0	0
			Yhtenäiskoulun piha-alueen rakentaminen	-200 000	0	-200 000	0
		Kaupungintalon pysäköintialue	**Uusi pysäköintialue**	-150 000	0	0	0
		Kuhnamontien pysäköintialue, Äki	**Pysäköintialueen laajentaminen Poken kohdalla**	-100 000	0	0	-100 000
	Satamat ja laiturit	Satamat	**Vuokravenelaiturin uusiminen, uusi kasvillisuus, uusi leikkiväline ,Äki**	0	-80 000	0	0
	Talonrakennus/ Saneeraus	Liikuntatalo, Äki	**Päätyseinän korjaaminen**	-150 000	0	0	-150 000
		Kirjasto, Suolahti	**Vesikaton korjaus**	-100 000	0	0	0
		Kovalan maja, Äki	**Ylläpitokorjaus**	-30 000	0	-30 000	0
		Vanha tehtaan paloasema, Äki	**Remontointi/kuvataidetilat (suunnittelu)**	-50 000	0	0	0
		Koulunmäen yhtenäiskoulu A- ja B-rakennus, Äki	**Lukitus**	-200 000	0	0	-190 000
		Liikuntapuiston stadionrakennuksen korjaus ja valaistus	**Stadionrakennuksen korjauksen loppuunsaattaminen ja valaistuksen uusiminen**	-150 000	-150 000	0	0
		Sumiaisten koulu, Sum	**Julkisivujen korjaus ja maalaus**	-200 000	-100 000	0	0
		Arkistokontit	**Arkistojen yhdistämisratkaisun suunnittelu, 450 hyllymetriä**	-30 000	0	-30 000	0
Kulttuuri- ja liikuntaltk	**Irtain omaisuus**	Museo	**Irtaimisto**	-500 000	-250 000	0	0
Kaikki yhteensä				**-7 610 000**	**-1 750 000**	**-260 000**	**-2 040 000**

6.2 Investointisuunnitelma: Hyväksyttyjen erilliskohteiden muutokset (kustannusarvio sitova)

				Kustannusarvio	2027	2028	2029
Kaupunkirakenneltk	**Muut maanrakennushankkeet**	Koulunmäen kadun pysäköintialue	**Pysäköintialueen rakentaminen**	-250 000	-100 000	0	0
Kaikki yhteensä				**-250 000**	**-100 000**	**0**	**0**

6.3 Investointisuunnitelma: Uudet erilliskohteet (kustannusarvio sitova)

				Kustannusarvio	2027	2028	2029
Kaupunkirakenneltk	**Liikenneväylät ja sillat**	Terveyskatu, Äki	**Terveyskadun jatkaminen ja kääntöpaikka**	-60 000	-60 000	0	0
	Talonrakennus/ Saneeraus	Sumiaisten koulu, Sum	**Liikuntasalin katon korjaus**	-200 000	0	-200 000	0
		Kisakatu 4, Suolahti	**Kiinteistön putkiremontti**	0	-60 000	0	0
Kaikki yhteensä				**-260 000**	**-120 000**	**-200 000**	**0**

6.4 Investointisuunnitelma: Investointiniput (ei kohdekohtaista kustannusarviota, sitovuustaso nippu)

				2027	2028	2029
Kaupunkirakenneltk	**Irtain omaisuus**	Keittiökalusteet	**Keittiöiden kalusteiden uusiminen**	-50 000	-50 000	-300 000
		Kameravalvontalaitteistot	**Kameravalvontalaitteistot kaupungin kohteille**	-15 000	-15 000	-15 000
	Liikenneväylät ja sillat	Katuvalaistus	**Yhteishanke Äänekosken Energian kanssa**	-100 000	-70 000	-200 000
		Asfaltoinnit ja päällystekorjaukset	**Vanhojen katujen päällystyskorjaukset**	-400 000	-400 000	-400 000
		Kevytliikenneväylät ja liikennejärjestelyt	**Kevytliikenneväylien vaurioiden korjaaminen, liikenneturvallisuuden parantamiskohteita (KäPy)**	-60 000	-60 000	-60 000
		Liikenneväylät	**Äkillisten ja ennakoimattomien vaurioiden korjaus**	-50 000	-50 000	-50 000
	Puistot, uimarannat, pihat ja yleiset alueet	Uimarannat ja luontokohteet	**EU-rannat (Suojärvi, Äänejärvi ja Lossinranta): Talviuintipaikkojen lämpömatot, kuntoilulaitteita, leikkivälineitä, rannan kunnostaminen, valaistuksen uusinta, Suojärven wc-kunnostaminen**	-20 000	-10 000	-10 000
		Pankkarin alueen kehittäminen, Äki	**Iso Ä**	-10 000	0	0
		Vanhan aseman seutu, Sti	**Aseman seudun kunnostaminen: Vaihteiden uusinta 6 kpl**	-20 000	-20 000	-20 000
		Puistot, leikkipuistot, katuviheralueet	**Puistojen, leikkipuistojen ja katuvihrealuiden kunnostaminen**	-30 000	-30 000	-30 000
		Kaupungin kiinteistöjen piha-alueet	**Valaistus**	-50 000	-50 000	0
		Esteettömyystoimet	**Esteettömyyden parantaminen**	-15 000	-15 000	-15 000
	Muut maanrakennushankkeet	Kaupungin valokuituverkko	**Valokuituverkon laajentaminen**	-50 000	-50 000	-50 000
		Taajamien infrasuunnittelu	**Hankkeiden suunnittelu, vesihuoltosuunnitelma**	-50 000	-50 000	-50 000
		Liikuntapaikat	**Lähiliikuntapaikat: Liikuntapuisto, Äki:Varastorakennus, väylät, viherrakentaminen ja opasteet, pyöräparkit, tekonurmikenttä, hiihtostadionin nurmikon perusparannus, ulkokuntoilupiha, pysäköintialue. Liikuntapuiston stadion hanke: Nurmikentän uusiminen. Pururadat, kaukalot ja kentät: valaistuksen uusiminen, latu- ja kenttäpohjien parantaminen, tekojään kylmälaitteet ja lauhdelämmön talteenotto**	-280 000	-200 000	-700 000
		Kuntalan alueen kehittäminen	**Wahlmannin talon piha-alue ja alueen valaistus, pysäköintiratkaisut**	-40 000	-40 000	0
	Satamat ja laiturit	Satamat	**Uudet soutuvenepaikat, Suojärven ilkivaltakorjaukset, satamien vuokravenalaitureiden ja venepaikkojen uusiminen**	-50 000	-100 000	-100 000
	Talonrakennus/ Saneeraus	Kaupungintalo , Äki	**Kaupungintalon pienet korjaukset, pintaremontit, huonejärjestelyt ym.**	-30 000	-30 000	-30 000
		Muut talonrakennushankkeet	**Kangaslammen leirikeskus wc-rakennuksen uusiminen, Päiväkotien aurinkopurjeet, Suojärven uimaranta talviuintipaikan pukusuojan rakentaminen, Sumiaisten yläkoulun vesijohtojen uusiminen, Taidemuseon piharakennuksen vaurioituneiden lattiarakenteiden korjaus, Luonatuulen salaojaremontti, Ylipainehallin ovet, Sumiaisten terveysaseman katon puhdistus ja pinnoitus, iv-konehuoneiden parannukset (lattiakorjaukset), Akuutit korjaukset**	-350 000	-400 000	-400 000
		Liikuntatalo, Äki	**Sosiaalitilolen suunnittelu, puku- ja pesuhuoneiden korjaus ja väliovet**	-130 000	0	0
		Taidemuseo, Äki	**Rakenteiden korjaus, kameravalvonta, teosvarasto ja kalusto**	0	-100 000	-250 000
		Kaupungin kiinteistöt	**Rakennusten valaisimien uusiminen energiatehokkaammiksi, aurinkopaneelit**	-50 000	-100 000	-100 000
		Kiinteistöjen jätehuollon parantaminen	**Organisaation jätehuollon vastaamaan lain vaatimusta (esim. muovipuristimet, jätekatokset, jäteastioiden päivitys)**	-20 000	-10 000	-10 000
Kaupunginhallitus	**Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet**	Maa- ja metsäalueet	**Maa- ja metsäalueiden osto**	-500 000	-500 000	-500 000
			Maa- ja metsäalueiden myynti	100 000	100 000	100 000
Kaikki yhteensä				**-2 270 000**	**-2 250 000**	**-3 190 000**

6.5 Investointitulot ja -menot yhteensä

Investoinnit	2027	2028	2029
Investointitulot	100 000	100 000	100 000
Investointimenot	-4 340 000	-2 810 000	-5 330 000
Netto	**-4 240 000**	**-2 710 000**	**-5 230 000**

6.6 Leasingrahoituksella toteutettavat investointikohteet

Leasingrahoituksella toteutettavia investointikohteita ei ole vuonna 2027.

7 Rahoitusosa

Tässä luvussa on esitetty Äänekosken kaupungin rahoitussuunnitelma vuosille 2027 – 2029. Suunnitelmavuosien vuosikatteet ovat luvun 6 taloussuunnitelman mukaisia ja investointien rahavirrat investointisuunnitelman (luku 5) mukaisia.

Talousarvioon on kuntalain 110 §:n 4 momentin mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve katetaan.

Rahoitussuunnitelma jakautuu kahteen osaan:

1. **Toiminnan ja investointien rahavirta** pitää sisällään

   a. *toiminnan rahavirran*, joka muodostuu tulossuunnitelmasta siirtyvästä vuosikatteesta ja satunnaisista eristä sekä tulorahoituksen korjauseristä sekä
   b. *investointien rahavirran*, joka muodostuu investointimenoista, investointeihin saaduista rahoitusosuuksista ja käyttöomaisuuden luovutustuloista.

2. **Rahoituksen rahavirtaan** budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja oman pääoman muutokset.

Toiminnan ja investointien rahavirran ylijäämäinen summa osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen summa osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

TAULUKKO 8 RAHOITUSSUUNNITELMA 2027-2029

RAHOITUS, 1000 €	TP2025	TPE2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	7 280	3 577	3 969	7 532	8 444
Tulorahoituksen korjauserät	-664			0	0
Pakolliset varaukset					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 411	-11 049	-4 340	-2 810	-5 330
Rahoitusosuudet investointeihin	4	279	100	100	100
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	800				
Toiminnan ja investointien rahavirta	**8**	**-7 193**	**-271**	**4 822**	**3 214**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		3 448	20 000		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 944	-3 198	-23 186	-2 525	-2 525
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 000	7 000	3 500	-2 200	-600
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 347				
Rahoituksen rahavirta	**-1 291**	**7 250**	**314**	**-4 725**	**-3 125**
Rahavarojen muutos	**-1 283**	**56**	**43**	**97**	**89**
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Investointien tulorahoitus, %	**98,3**	**33,2**	**93,6**	**277,9**	**161,4**
Pääomamenojen tulorahoitus, %	**70,3**	**25,6**	**14,5**	**143,9**	**108,9**
Asukasmäärä 31.12. (ennuste)	**17 492**	**17 400**	**17 300**	**17 200**	**17 200**

7.1 Toiminnan ja investointien rahavirta

Kaupungille ei synny rahoitusylijäämää, joten lainoja ei lyhennetä vuonna 2027.

7.1.1 Toiminnan rahavirta

Tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa. Tästä syystä rahoituslaskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate, satunnaiset erät sekä tulorahoituksen korjauserät.

7.1.2 Investointien rahavirta

Investoinnit ja niiden rahoitusosuudet on esitetty yksityiskohtaisesti investointisuunnitelmassa. Vuodelle 2027 on budjetoitu investointeihin määrärahoja (netto) yhteensä noin 4,2 miljoonaa euroa, mikä on 6,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2026 arvioitu investointien toteutuma.

7.2 Rahoituksen rahavirta

7.2.1 Antolainauksen muutokset

Antolainauksen lisäyksiin budjetoidaan arvio suunnitelmakaudella myönnettävistä antolainoista ja antolainasaamisten vähennykseen budjetoidaan antolainojen suunnitelmakauden lyhennykset.

7.2.2 Lainakannan muutokset

Lainakannan muutoksiin budjetoidaan pitkäaikaisten lainojen lisäys (uudet lainat) ja vähennys (lyhennykset) sekä lyhytaikaisten lainojen muutos (nettomääräisenä).

Rahoitussuunnitelman mukaan velkamäärä kasvaa 0,3 miljoonaa euroa vuonna 2027 vuoden 2026 ennustetusta tasosta. Suunnitelmavuonna 2028 velkamäärä kääntyy laskuun ja lasku jatkuu myös vuonna 2029. ”Lainaa asukasta kohti” oli vuoden 2026 tilinpäätöksessä 3 772 euroa.

	TP2025	TPE2026	TA2027	TS2028	TS2029
Pitkäaikaiset lainat	36 480	36 730	33 544	31 019	28 494
Lyhytaikaiset lainat	29 500	36 500	40 000	37 800	37 200
Lainamäärä	65 980	73 230	73 544	68 819	65 694
Laina / asukas €	3 772	4 209	4 251	4 001	3 819

7.2.3 Oman pääoman muutokset

Kunnassa oman pääoman muutoksiin siirretään kunnan muun taseyksikön peruspääoman lisäys, joka oikaisee edellä investointimenoihin merkityn kunnan pääomasijoituksen muuhun taseyksikköön.

7.2.4 Muut maksuvalmiuden muutokset

Tähän kohtaan budjetoidaan toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden muutos, saamisten muutos sekä korottomien velkojen muutos.

7.2.5 Muut merkittävät taloudelliset vastuut

Taselainojen lisäksi kaupunki on rahoittanut koulurakennushankkeita kiinteistöleasingrahoituksella ja leasingsopimusten pääoma on 60,7 miljoonaa euroa joulukuussa 2025. Leasingvastuiden määrän arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa yhteensä noin 52,7 miljoonaa euroa.

Leasingsopimusten vuokrakustannukset kohdistuvat tuloslaskelmaan vuokramenoina. Vuoden 2027 talousarviossa tuloslaskelmaan kirjattavien koulu- ja

päiväkotirakennushankkeista aiheutuva leasingvuokramenojen määrä on 3,5 miljoonaa euroa.

8 Taloussuunnitelma 2027-2029

8.1 Yleistä

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Alijäämän kattamista ei voida siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään taloussuunnitelmassa. Alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Äänekosken kaupungilla on kertynyttä ylijäämää vuoden 2025 tilinpäätöksessä 9,4 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelman mukaan kaupungin vuosien 2027 – 2028 tilikauden tulokset ovat alijäämäisiä ja vuonna 2029 tulos on ylijäämäinen, joten taseessa on kertynyttä ylijäämää 0,4 miljoonaa euroa vuoden 2029 lopussa.

8.2 Taloussuunnitelman perusteet

Vuosi 2027 on taloussuunnitelmassa sama kuin edellä luvussa 3 (tuloslaskelma) on esitetty. Vuosien 2028-2029 laskennassa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Toimintatulot, palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, avustukset ja muut toimintamenot: korotus 1,0 % vuodelle 2028 ja 1,0 % vuodelle 2029
- Henkilöstömenot: korotus 1,0 % vuonna 2028 ja 1,0 % vuonna 2029
- Verotulot: vuodet 2028–2029 Kuntaliiton veroennustekehikon mukaisesti sekä oman arvion perusteella
- Valtionosuudet: vuodet 2028–2029 VM:n painelaskelman mukaisesti
- Korkotulot: laskettu olemassa olevista antolainasopimuksista
- Muut rahoitustulot on arvioitu vuoden 2027 tasossa huomioiden muutokset vuosille 2028-2029
- Korkomenot: laskettu nykyisen korkokannan ja arvioidun lainakannan mukaisesti
- Poistot: poistolaskenta käyttöomaisuuskirjapidossa investointisuunnitelman mukaisesti

Vuosikatteet vuosina 2027 – 2029 ovat noin 4,0 – 8,4 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmaan liittyy paljon epävarmuustekijöitä ja haasteita. Suurimmat riskit tulopuolella ovat verotulokertymät ja valtionosuudet. Te-uudistuksen seurauksena kaupungin talous on aiempaa suhdanneherkempi, sillä tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Lisäksi suunniteltu valtionosuusuudistus vaikuttaa kaupungin talouteen merkittävästi.

TAULUKKO 9 TALOUSSUUNNITELMA 2027-2029

TULOSLASKELMA, 1 000 €	TP2025	TPE2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatulot					
Myyntitulot	13 154	13 561	13 223	13 355	13 489
Maksutulot	2 308	1 601	1 647	1 664	1 680
Tuet ja avustukset	1 394	681	1 195	1 207	1 219
Muut toimintatulot	7 538	6 782	6 651	7 467	6 792
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-35 647	-36 183	-36 871	-36 843	-36 788
Palvelujen ostot	-22 759	-23 735	-24 190	-24 419	-24 524
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 010	-6 018	-6 003	-6 028	-6 068
Avustukset	-6 155	-5 722	-5 491	-5 546	-5 601
Muut toimintamenot	-4 813	-5 062	-4 910	-4 959	-5 008
Toimintakate	**-50 991**	**-54 096**	**-54 749**	**-54 102**	**-54 810**
Verotulot	45 427	46 615	47 855	48 699	50 008
Valtionosuudet	11 394	9 876	9 843	11 915	12 326
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	672	395	400	400	400
Muut rahoitustulot	1 719	1 864	1 720	1 720	1 720
Korkomenot	-935	-1 078	-1 100	-1 100	-1 200
Muut rahoitusmenot	-4			0	0
Vuosikate	**7 280**	**3 577**	**3 969**	**7 532**	**8 444**
Poistot ja arvonalentumiset	-8 175	-8 150	-8 270	-8 200	-7 900
Tilikauden tulos	**-895**	**-4 573**	**-4 301**	**-668**	**544**
Tilinpäätössiirrot	14		0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-881**	**-4 573**	**-4 301**	**-668**	**544**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP2025	TPE2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatulot / Toimintamenot, %	**32,36**	**29,49**	**29,32**	**30,46**	**29,72**
Vuosikate / Poistot, %	**89,06**	**43,88**	**47,99**	**91,85**	**106,88**
Vuosikate, euroa / asukas	**416**	**206**	**229**	**438**	**491**
Asukasmäärä 31.12. (ennuste)	**17 492**	**17 400**	**17 300**	**17 200**	**17 200**

	TP2025	TPE2026	TA2027	TS2028	TS2029
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	9 381	4 808	506	-162	382

9 Talousarvio 2027 täytäntöönpano-ohjeet

9.1 Talousarvion sitovuus ja tilivelvolliset

Kuntalaki ja kirjanpitolaki velvoittavat hoitamaan kaupungin taloutta hyväksytyn talousarvion mukaisesti, joten talousarvio on sitova ohje kaupunginhallitukselle, lautakunnille, viranhaltijoille ja työntekijöille, jotka osallistuvat määrärahojen käyttöön.

Käyttötalousosa

Vuoden 2027 talousarvio on valtuuston nähden sitova vastuualuetasolla tarkastuslautakunnan, työllisyysaluelautakunnan, opetus- ja kasvatuslautakunnan, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan, kaupunkirakennelautakunnan ja ympäristölautakunnan osalta. Keskushallinnon osalta talousarvion sitovuus on kaupunginhallituksen tasolla (pl. tarkastuslautakunta).

Tuloslaskelmaosa

Talousarvio on valtuustoon nähden sitova verotulojen, valtionosuuksien, rahoitustulojen ja -menojen osalta.

Rahoitusosa

- Rahoituslaskelman mukainen käyttöomaisuusinvestointien kokonaismäärä on sitova valtuustoon nähden. Investointimäärärahojen ylityksistä tai hankemuutoksista on haettava muutosarviota ennen määrärahan ylittämistä.
- Rahoituslaskelman mukainen antolainojen lisäyksen määrä on sitova.
- Rahoituslaskelman mukainen pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäyksen määrä on sitova.
- Rahoituslaskelman sitovien erien muutoksista päättää valtuusto.
- Talousarviolainojen ottamisesta on päätetty hallintosäännössä.

Investointiosa

Investoinneille hyväksytään euromääräinen investointitaso vuosille 2027-2029.

Investointitaso on sitova valtuustoon nähden talousarviovuonna 2027 ja suunnitelmavuosille 2028 – 2029 hyväksytään investoinneista vain ne merkittävät kohteet, jotka sitoudutaan varmasti toteuttamaan (investointipooli).

Kaikki merkittävät investointikohteet suunnitellaan yksilöityinä erillisinä

kohteinaan ja kohteilla on oma kustannusarvio sekä arvioitu toteutusvuosi tai vuodet. Kokonaiskustannusarvio on merkittävän investointikohteen sitova taso.

Pienet investointikohteet niputetaan ja nipuille hyväksytään talousarviossa vuosittainen investointimääräraha. Nipuille varatut investointimäärärahat ovat sitovia, ei yksittäisten kohteiden. Talousarviovalmistelun yhteydessä yksittäiset kohteet ovat luetteloitu investointisuunnitelmassa, mutta kohteille ei aseteta sitovaa toteutusvuotta tai kustannusarviota.

Määrärahat on budjetoitu nettoperiaatteella ja ne ovat sitovia nettomääräisinä.

Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kaupungin/kunnan toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Kaupunginvaltuuston jäsenet eivät ole valtuuston jäsenyyden perusteella tilivelvollisia.

Äänekosken kaupungin talousarviossa käyttötalous on jaettu seuraaviin vastuualueisiin:

- hallintopalvelut
- talous-, tietohallinto- ja liikennepalvelut
- henkilöstöpalvelut
- maankäyttöpalvelut
- työvoimapalvelut (Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue)
- lasten, perheiden ja nuorten palvelut
- opetuspalvelut
- kulttuuri- ja liikuntapalvelut
- kaupunkirakennepalvelut
- ruokapalvelut
- ympäristövalvonta
- ympäristöterveydenhuolto
- maaseutuasiat

Kunkin vastuualueen vastuualuejohtaja on tilivelvollinen ja vastaa vastuualueensa toiminnasta ja taloudesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tilivelvollisuus määräytyy henkilön tosiasiallisen tehtävän, toimivallan ja vastuun perusteella tilikauden aikana. Tilivelvollisten määrittely ei rajoita muiden viranhaltijoiden ja työntekijöiden vastuuta omasta toiminnastaan, päätöksistään tai määrärahojen käytöstä.

9.2 Talousarviomuutokset

Hallintokuntien tulee pitäytyä tiukasti laaditussa talousarviossa. Määrärahaa ei saa ylittää eikä käyttää muuhun kuin talousarviossa mainittuun tarkoitukseen. Lautakuntien tulee huolehtia talousarviossa myönnettyjen määrärahojen riittävyydestä.

Jos määräraha ei riitä, on hyvissä ajoin ennen määrärahan loppumista selvitettävä mahdollisuudet toiminnan supistamiseen ja/tai sopeuttamiseen jäljellä olevan määrärahan puitteissa.

Lisätalousarvioesitykset kaupunginvaltuustolle on riittävästi perustelava. Perusteluissa on selvitettävä, onko toimialan muilta vastuu- tai tulosalueilta odotettavissa säästöjä, ja mihin toimenpiteisiin on ryhdytty lisämäärärahatarpeen välttämiseksi ja miksi tässä pyrkimyksessä ei ole onnistuttu. Lautakunnan tulisi ensisijaisesti pyrkiä kattamaan lisämäärärahatarpeensa lautakunnan sisäisin määrärahasiirroin, ja vasta toissijaisena keinona anoa valtuustolta lisämäärärahaa.

Merkittäville (yli 100 000 €) sitovan tason ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen. Hyväksyminen on hankittava ennen ylityksen muodostumista ja aina ao. tilivuoden aikana.

Investoinnit

Erilliskohteet

- Mikäli yksilöidyn erilliskohteen kokonaiskustannusarvio muuttuu:
- Muutos 0 € – 49.999 €, päättää tekninen johtaja
- Muutos 50.000 € - 99.999 € ja enintään 10 % kokonaiskustannusarviosta, päättää kaupunkirakennelauta-kunta
- Muutos 100.000 € - 199.999 € ja enintään 10 % kokonaiskustannusarviosta, päättää kaupunginhallitus
- Muutos yli 200.000 €, päättää valtuusto

Investointiniput

- Muutos 0 € - 19.999 €, päättää tekninen johtaja

9.3 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Lautakunnan tulee seurata asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Mikäli talousarviovuoden aikana käy ilmeiseksi, että toimialueelle tai lautakunnalle talousarvion yhteydessä tai muutoin asetettuja tavoitteita ei saavuteta, tulee lautakunnan esittää valtuustolle muutos tavoitteeseen ja sen mahdollinen vaikutus

määrärahatarpeeseen ja/tai tuloarvioon.

Tavoitteiden toteutumista seurataan talousarviovuoden aikana osavuosikatsausten yhteydessä.

9.4 Tuloslaskelma

Kaupunginhallituksen on informoitava valtuustoa talousarviovuoden aikana, mikäli toimintakate tai vuosikate on poikkeamassa oleellisesti talousarviossa ennakoidusta.

Mikäli vuosikatteen on syytä arvioida poikkeavan ennakoidusta euromääräisesti enemmän kuin puolen kunnallisveron prosenttiyksikön verran, tulee valtuustolle esittää tarvittavat ehdotukset talousarvion muuttamiseksi.

9.5 Käyttösuunnitelmat

Lautakunnan on tarvittaessa vahvistettava talousarvion käyttösuunnitelma, jolla tarkennetaan vastuualueen määrärahan käyttöä ja tuloarvion saavuttamista lautakunnan päättämällä tulosyksikköjaotuksella.

Lautakunta päättää talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden puitteissa omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä asettaa tarkennetut toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet. Lautakunta voi delegoida käyttösuunnitelman laadinnan osaksi tai kokonaan alaisilleen viran- tai toimenhaltijoille.

9.6 Erityiset rajoitukset

9.6.1 Henkilöstö

Riippumatta em. talousarvion sitovuusohjeista, hallintokunnat eivät saa palkata uutta henkilökuntaa perustamalla uusia toimia ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Kun virka tai toimi jää vapaaksi viran- tai toimenhaltijan siirtyessä eläkkeelle tai muutoin pois kaupungin palveluksesta, on toimialan tehtävä selvitys viran/toimen tehtävistä ja/tai siitä kuinka tehtävät hoidettaisiin, jos vakanssia ei täytettäisi. Kaupunginjohtaja/henkilöstöjohtaja päättää luvan antamisesta vakanssin täytölle.

9.6.2 Yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen

Uusien merkittävien yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen projektien käynnistämisestä päättää kaupunginhallitus. Toimialojen on ylläpidettävä projektisalkkua kaikista merkittävimmistä hankkeista ja projekteista sekä esiteltävä ne kaupungin johtoryhmässä.

9.6.3 Muut rahoitusmenot

Talousjohtaja voi hyväksyä muihin rahoitusmenoihin merkittyä muuta menoa 10 000 euroa, käytettäväksi katteena vahingoista, varkauksista tms. johtuviin korvaushankintoihin, joita ei omavastuun määrästä johtuen korvata vakuutuksista.

9.6.4 Investoinnit

Investointien ohjeellinen aktivointiraja on 10 000 euroa.

9.6.5 Raportointi

Lautakuntia, kaupunginhallitusta ja kaupunginvaltuustoa on informoitava talousarvion toteutumisesta siten, että em. seurantatehtävät ovat mahdollisia. Lautakuntia on informoitava vähintään ensimmäisen ja toisen vuosikolmanneksen jälkeen sekä tilikauden kokonaistuloksen valmistumisen jälkeen.

Raportoinnissa on kiinnitettävä huomiota toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä niiden määrittelyn kehittämiseen ja mittaamiseen.

Talousjohtaja laatii osavuosikatsaukset kausista 1-3, 1-6, ja 1-9 ja ne tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn ja kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

10 Liitteet

10.1 Tuloslaskelma 2027, ulkoinen/sisäinen

Äänekosken kaupunki — Sivu 1
11.11.2026

T A L O U S A R V I O

Kh:n esitys — EUR
Ulkoinen/Sisäinen — 01.01.2027 - 31.12.2027

	Budjetti 2027
ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	13.222.743
Maksutuotot	1.647.250
Tuet ja avustukset	1.194.709
Muut toimintatuotot	6.650.600
TOIMINTATUOTOT	22.715.302
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	-36.870.921
Palvelujen ostot	-24.189.763
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6.002.575
Avustukset	-5.491.050
Muut toimintakulut	-4.909.583
TOIMINTAKULUT	-77.463.892
TOIMINTAKATE	-54.748.590
Verotulot	47.855.266
Valtionosuudet	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	9.517.761
Muut valtionosuudet	324.792
Valtionosuudet	9.842.553
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	400.000
Muut rahoitustuotot	1.719.500
Korkokulut	-1.100.000
Rahoitustuotot ja -kulut	1.019.500
VUOSIKATE	3.968.729
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-8.270.000
Poistot ja arvonalentumiset	-8.270.000
TILIKAUDEN TULOS	-4.301.271
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4.301.271

10.2 Käyttötalous lautakunnittain 2027, ulkoinen/sisäinen

Äänekosken kaupunki — Sivu 1
11.11.2026

T A L O U S A R V I O

Kh:n esitys — EUR
Ulkoinen/Sisäinen — 01.01.2027 - 31.12.2027

	Budjetti 2027
Tarkastuslautakunta	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-25.500
Henkilösivukulut	-800
Henkilöstökulut	**-26.300**
Palvelujen ostot	
Muiden palvelujen ostot	-43.200
Palvelujen ostot	**-43.200**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-300**
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-200
Muut toimintakulut	**-200**
TOIMINTAKULUT	**-70.000**
TOIMINTAKATE	**-70.000**

Äänekosken kaupunki

Sivu 1
11.11.2026

T A L O U S A R V I O

Kh:n esitys

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2027 - 31.12.2027

	Budjetti 2027
Kaupunginhallitus	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	
Liiketoiminnan myyntituotot	150.000
Muut suoritteiden myyntituotot	349.400
Myyntituotot	**499.400**
Maksutuotot	
Yhdyskuntapalvelujen maksut	27.000
Muut palvelumaksut	8.000
Maksutuotot	**35.000**
Tuet ja avustukset	**277.700**
Muut toimintatuotot	
Vuokratuotot	870.300
Muut toimintatuotot	354.800
Muut toimintatuotot	**1.225.100**
TOIMINTATUOTOT	**2.037.200**
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-2.799.200
Henkilösivukulut	-1.410.100
Henkilöstökulut	**-4.209.300**
Palvelujen ostot	
Asiakaspalvelujen ostot	-11.500
Muiden palvelujen ostot	-5.837.650
Palvelujen ostot	**-5.849.150**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-82.900**
Avustukset	
Avustukset kotitalouksille	-46.000
Avustukset yhteisöille	-2.864.000
Avustukset	**-2.910.000**
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-78.600
Muut toimintakulut	-65.400
Muut toimintakulut	**-144.000**
TOIMINTAKULUT	**-13.195.350**
TOIMINTAKATE	**-11.158.150**

Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue

Sivu 1
11.11.2026

Budjetti

kh
Ulkoinen/Sisäinen

EUR
01.01.2027 - 31.12.2027

	Budjetti 2027
Työllisyysaluelautakunta	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	
Korvaukset kunnilta	7.788.454
Muut suoritteiden myyntituotot	132.889
Myyntituotot	**7.921.343**
Tuet ja avustukset	**598.029**
TOIMINTATUOTOT	**8.519.372**
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-3.768.733
Henkilösivukulut	-781.208
Henkilöstökulut	**-4.549.941**
Palvelujen ostot	
Asiakaspalvelujen ostot	-1.107.357
Muiden palvelujen ostot	-1.027.736
Palvelujen ostot	**-2.135.093**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-35.255**
Avustukset	
Avustukset kotitalouksille	-645.000
Avustukset yhteisöille	-858.750
Avustukset	**-1.503.750**
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-295.333
Muut toimintakulut	**-295.333**
TOIMINTAKULUT	**-8.519.372**
TOIMINTAKATE	**0**

Äänekosken kaupunki Sivu 1
11.11.2026

T A L O U S A R V I O

Kh:n esitys EUR
Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2027 - 31.12.2027

	Budjetti 2027
Opetus- ja kasvatuslautakunta	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	
Täydet valtiolta saadut korvaukset	221.000
Korvaukset kunnilta	547.400
Korvaukset kuntayhteisöiltä	25.700
Muut suoritteiden myyntituotot	800
Myyntituotot	**794.900**
Maksutuotot	
Sosiaalitoimen maksut	298.200
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut	149.400
Maksutuotot	**447.600**
Tuet ja avustukset	**318.980**
Muut toimintatuotot	
Vuokratuotot	11.500
Muut toimintatuotot	17.600
Muut toimintatuotot	**29.100**
TOIMINTATUOTOT	**1.590.580**
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-18.597.880
Henkilösivukulut	-3.823.000
Henkilöstökulut	**-22.420.880**
Palvelujen ostot	
Asiakaspalvelujen ostot	-529.000
Muiden palvelujen ostot	-5.922.350
Palvelujen ostot	**-6.451.350**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-705.020**
Avustukset	
Avustukset kotitalouksille	-491.000
Avustukset yhteisöille	-310.800
Avustukset	**-801.800**
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-161.000
Muut toimintakulut	-6.400
Muut toimintakulut	**-167.400**
TOIMINTAKULUT	**-30.546.450**
TOIMINTAKATE	**-28.955.870**

Äänekosken kaupunki Sivu 1
11.11.2026

T A L O U S A R V I O

Kh:n esitys EUR
Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2027 - 31.12.2027

	Budjetti 2027
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	
Liiketoiminnan myyntituotot	20.000
Korvaukset kunnilta	119.200
Muut suoritteiden myyntituotot	2.500
Myyntituotot	**141.700**
Maksutuotot	
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut	499.000
Maksutuotot	**499.000**
Muut toimintatuotot	
Vuokratuotot	6.000
Muut toimintatuotot	13.100
Muut toimintatuotot	**19.100**
TOIMINTATUOTOT	**659.800**
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-2.351.400
Henkilösivukulut	-480.100
Henkilöstökulut	**-2.831.500**
Palvelujen ostot	
Asiakaspalvelujen ostot	-320.500
Muiden palvelujen ostot	-1.006.250
Palvelujen ostot	**-1.326.750**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-390.100**
Avustukset	
Avustukset kotitalouksille	-9.500
Avustukset yhteisöille	-170.000
Avustukset	**-179.500**
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-69.900
Muut toimintakulut	-4.300
Muut toimintakulut	**-74.200**
TOIMINTAKULUT	**-4.802.050**
TOIMINTAKATE	**-4.142.250**

Äänekosken kaupunki

Sivu 1
11.11.2026

T A L O U S A R V I O

Kh:n esitys

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2027 - 31.12.2027

	Budjetti 2027
Kaupunkirakennelautakunta	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	
Liiketoiminnan myyntituotot	101.200
Muut suoritteiden myyntituotot	3.764.200
Myyntituotot	**3.865.400**
Maksutuotot	
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut	7.300
Yhdyskuntapalvelujen maksut	516.600
Maksutuotot	**523.900**
Muut toimintatuotot	
Vuokratuotot	5.288.700
Muut toimintatuotot	88.600
Muut toimintatuotot	**5.377.300**
TOIMINTATUOTOT	**9.766.600**
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-1.984.100
Henkilösivukulut	-406.000
Henkilöstökulut	**-2.390.100**
Palvelujen ostot	
Muiden palvelujen ostot	-7.941.250
Palvelujen ostot	**-7.941.250**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-4.775.700**
Avustukset	
Avustukset yhteisöille	-96.000
Avustukset	**-96.000**
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-3.825.100
Muut toimintakulut	-400.500
Muut toimintakulut	**-4.225.600**
TOIMINTAKULUT	**-19.428.650**
TOIMINTAKATE	**-9.662.050**

Äänekosken kaupunki

Sivu 1
11.11.2026

T A L O U S A R V I O

Kh:n esitys

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2027 - 31.12.2027

	Budjetti 2027
Ympäristölautakunta	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Maksutuotot	
Yhdyskuntapalvelujen maksut	141.750
Maksutuotot	**141.750**
TOIMINTATUOTOT	**141.750**
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-367.700
Henkilösivukulut	-75.200
Henkilöstökulut	**-442.900**
Palvelujen ostot	
Muiden palvelujen ostot	-442.970
Palvelujen ostot	**-442.970**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**-13.300**
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-2.300
Muut toimintakulut	-550
Muut toimintakulut	**-2.850**
TOIMINTAKULUT	**-902.020**
TOIMINTAKATE	**-760.270**